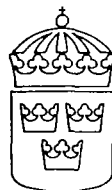

Regeringens proposition

1992/93:33

Märkning av textilier

Prop.
1992/93:33

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Vid regeringssammanträdet har chefen för Civildepartementet varit föredragande.

Stockholm den 1 oktober 1992

På regeringens vägnar

Bengt Westerberg

Inger Davidson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen behandlas frågan om att anpassa svensk rätt till tre EG-direktiv och två EG-rekommendationer om benämningar på textila fibrer och märkning av textilprodukter samt om metoder för kvantitativ analys av fiberblandningar. Det föreslås att EG-bestämmelserna införlivas med svensk rätt genom föreskrifter som meddelas av regeringen eller av den myndighet som regeringen bestämmer. Det handlar främst om föreskrifter om skyldighet för näringsidkare att vid marknadsföring av textilier ange vilka textila fibrer som textilierna består av. Nödvändiga bemyndiganden föreslås bli meddelade i en särskild lag, benämnd lag om märkning av textilier.

Den föreslagna lagen om märkning av textilier föreslås träda i kraft den dag som regeringen bestämmer.

1 Ärendet och dess beredning

Frågan om Sveriges och övriga EFTA-länders närmande till EG har varit föremål för diskussioner och överväganden en längre tid. I den s.k. Luxemburgdeklarationen år 1984 lades den politiska grunden för ett breddat och fördjupat samarbete mellan EFTA och EG i syfte att skapa ett europeiskt ekonomiskt samarbetsområde, där det skall råda fri rörlighet för varor, personer, tjänster och kapital.

Under år 1990 inleddes formella förhandlingar mellan EFTA-länderna och EG för att förverkliga ett sådant samarbetsområde. Ett avtal om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet) undertecknades den 2 maj 1992. Avsikten är att EES-avtalet, sedan det har godkänts av EG- och EFTA-ländernas respektive parlament, skall träda i kraft den 1 januari 1993, dvs. samtidigt som EG:s inre marknad fullbordas.

EES-avtalet innebär en i allt väsentligt fri rörlighet för varor, personer, tjänster och kapital jämte en enhetlig konkurrenspolitik. Genom avtalet förbinder sig parterna också att utveckla och bredda samarbetet på angränsande politikområden, såsom miljö, forskning, utbildning och konsumentskydd. Enhetliga regler skall gälla inom hela EG-EFTA-området. Genom EES-avtalet förbinder sig EFTA-länderna således att införliva relevanta delar av EG:s regelverk (*acquis communautaire*) med sina respektive rättsordningar.

Regeringen har den 29 maj 1992 till riksdagen överlämnat proposition 1991/92:170 om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). I propositionen föreslås bl.a. att riksdagen godkänner EES-avtalet och antager förslag till en lag om ett europeiskt samarbetsområde (EES-lagen) med grundläggande bestämmelser om införlivande av avtalsåtagandena med svensk rätt. De avtalsbestämmelser som upptas i bilagorna till EES-avtalet och de i dessa bilagor refererade bindande rättsakterna avses däremot bli införlivade med svensk rätt genom författningar på respektive sakområde (prop. 1991/92:170 del I s. 129).

Till de EG-rättsakter som omfattas av EES-avtalet men som enligt det nyss sagda inte är tänkta att införlivas med svensk rätt genom EES-lagen hör tre EG-direktiv om benämningar på textila fibrer och märkning av textilprodukter samt om metoder för kvantitativ analys av fiberblandningar. Det finns också två EG-rekommendationer på det textila området, vilka de avtalsslutande parterna har åtagit sig att beakta.

Inom Civildepartementet har under våren 1992 upprättats en promemoria (Ds 1992:47) Märkning av textilier – en EG-anpassning till följd av EES-avtalet (dnr C92/543/RÄ). Promemorians lagförslag framgår av *bilaga 1*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna och en sammanställning av remissyttrandena finns i *bilaga 2*.

I denna proposition föreslår regeringen en lag om märkning av textilier. Lagförslaget innehåller bl.a. en bestämmelse om överklagande som formellt hör till Lagrådets granskningsområde. Lagförslaget är emellertid av så enkel beskaffenhet att *Lagrådets hörande* skulle sakna betydelse.

Den följande framställningen inleds med en kortfattad beskrivning av de i detta sammanhang relevanta delarna av EES-avtalet och berörda direktiv. I avsnitten 3 och 4 redogörs närmare för EG-reglerna om textilier. Våra överväganden om hur EG-reglerna skall införlivas med svensk rätt och kostnadskonsekvenserna av våra förslag redovisas i avsnitt 5. Lagförslaget kommenteras i avsnitt 7.

2 EES-avtalet

Nationella bestämmelser som rör varors benämningar och märkning kan försvåra ett fritt varuflöde över gränserna. Sådana bestämmelser brukar kallas tekniska handelshinder. Ett av EG:s mål är att söka undanröja sådana hinder.

För detta ändamål har man på det textila området skapat för medlemsstaterna gemensamma regler om benämningar på textila fibrer och märkning av textilprodukter samt om metoder för kvantitativ analys av textilfiberblandningar. EES-avtalet omfattar tre direktiv och två rekommendationer som innehåller sådana bestämmelser (bilaga II, avsnitt XI). De är

1. rådets direktiv 71/307/EEG av den 26 juli 1971 rörande tillnärmningen av medlemsstaternas lagstiftning om benämningar på textilier (ändrat genom rådets direktiv 75/36/EEG av den 17 december 1974 och 83/623/EEG av den 25 november 1983 samt kommissionens direktiv 87/140/EEG av den 6 februari 1987),

2. rådets direktiv 72/276/EEG av den 17 juli 1972 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning av vissa metoder för kvantitativ analys av binära textilfiberblandningar (ändrat genom kommissionens direktiv 79/76/EEG av den 21 december 1978, rådets direktiv 81/75/EEG av den 17 februari 1981 och kommissionens direktiv 87/184/EEG av den 6 februari 1987),

3. rådets direktiv 73/44/EEG av den 26 februari 1973 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om kvantitativ analys av ternära fiberblandningar,

4. kommissionens rekommendation 87/142/EEG av den 6 februari 1987 om vissa metoder för avlägsnandet av fiberfrämmande material före kvantitativ analys av fiberblandningar,

5. kommissionens rekommendation 87/185/EEG av den 6 februari 1987 om kvantitativa analysmetoder för identifiering av akryl- och modakrylfibrer, klorfibrer och trivynilfibrer.

Rättsakterna finns fogade till denna proposition som *bilagorna 3 - 7*.

Ett direktiv är bindande för medlemsstaterna inom EG på det sättet att dessa är skyldiga att anpassa sin lagstiftning efter direktivet. Hur detta närmare skall gå till överlämnas åt medlemsstaterna att själva avgöra. Samma principer skall tillämpas när Sverige på grund av EES-avtalet skall anpassa sin lagstiftning till EG:s.

Rekommendationer är icke-bindande rättsakter. I propositionen om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (prop. 1991/92:170 del 1 s. 130) framhålls att sådana rättsakter i vissa fall dock kan utgöra riktlinjer för hur

EG-organen skall handla och som därför berör enskilda. Där sägs också att det framgår av EES-avtalet att avtalsparterna skall beakta sådana icke-bindande rättsakter. Såvitt gäller textilier innehåller avtalet en sådan bestämmelse.

3 EG:s direktiv om märkning av textilier

3.1 Allmänt

De flesta av EG:s medlemsstater hade tidigare bestämmelser för benämningar på och märkning av textilprodukter. Eftersom bestämmelserna skiljde sig åt ansågs de utgöra ett hinder för att den gemensamma marknaden skulle fungera tillfredsställande.

Genom direktivet 71/307/EEG om benämningar på textilprodukter, i fortsättningen kallat märkningsdirektivet, har medlemsstaterna ålagts att genomföra de åtgärder som behövs för att införa enhetliga regler när det gäller textila benämningar och beskrivningar på etiketter, märken och dokument som följer textilprodukter på olika stadier i produktion, beredning och distribution.

3.2 Märkningsdirektivets närmare innehåll

3.2.1 Tillämpningsområde

Märkningsdirektivet skall tillämpas på alla textilprodukter som marknadsförs inom gemenskapen, såväl före eller under tillverkningsprocessen som i varje annat distributionsled (*artikel 1*).

Med textilprodukter avses alla varor i obearbetat, halvbearbetat, bearbetat, halvförädlad, förädlad, halvkonfektionerat eller konfektionerat tillstånd som uteslutande består av textila fibrer, oavsett vilket förfarande som har använts för deras blandning eller sammansättning (*artikel 2, punkt 1*).

Med textilprodukter i direktivets mening likställs även vissa material som inte är tillverkade av enbart textila material, men där textilier ingår som en väsentlig del eller där tillverkaren, beredaren eller försäljaren av varan särskilt har framhållit det textila inslaget. Hit hör produkter som består av minst 80 viktprocent textilfibrer samt möbel-, paraply- och markistyg som består av minst 80 viktprocent textila inslag. Med textilprodukter menas också textila inslag i flerlagrade golvbeläggningar, madrasser och campingartiklar samt värmande foder i fotbeklådnader, handskar och vantar, förutsatt att det textila inslaget eller fodret i dessa produkter utgör minst 80 viktprocent. Textilier som ingår i andra produkter som en nödvändig del räknas också som textilprodukter i de fall textiliernas sammansättning särskilt anges (*artikel 2, punkt 3*).

Direktivet gäller dock inte textilprodukter som är avsedda för export till tredje land eller som förs in i medlemsstaterna i gemenskapen efter tullkontroll för vidare transitering. Det gäller inte heller textilprodukter som importeras från tredje land för beredning inom marknaden eller som läggs ut på entreprenad till personer som arbetar i hemmet eller till fristående företag

som framställer produkter från tillhandahållet material utan att detta överlåts mot betalning (*artikel 15*).

Prop. 1992/93:33

3.2.2 Textila benämningar

Bilaga 1 till märkningsdirektivet består av en förteckning med benämningar på olika textila fibrer och en beskrivning av varje namngiven fiber. Dessa benämningar får användas bara på fibrer som helt och hållet passar in på beskrivningen (*artikel 3, punkt 2*). Ingen av benämningarna får användas på någon annan fiber, vare sig fristående eller som ordförbindelse eller som egenskapsnamn, oavsett vilket språk som används (*artikel 3, punkt 3*).

En textilprodukt får inte heller beskrivas som "100 procentig", "ren" eller "hel-" om den inte består av ett och samma fiberslag. Inte heller andra liknande ord får användas (*artikel 4, punkt 1*).

En andel av främmande fibrer upp till 2 procent av varans vikt är dock tillåten om det är befogat av tekniska skäl och inte är rutinmässigt inblandat. För kardgarnsvaror kan tolereras en avvikelse på 5 procent (*artikel 4, punkt 2*).

Vidare anges i direktivet hur textilprodukter där två eller flera fiberslag ingår skall benämnas (*artikel 6*).

När en textilvara innehåller olika fiberslag och man skall beräkna procent-satserna för de olika fibrernas andel, skall de olika andelarna beräknas på ett visst i *artikel 12* angivet sätt. I bilaga 2 till direktivet finns en uppräkningslista av de fukt tillägg på torrvikten av respektive fiberslag som skall användas vid denna beräkning.

Medlemsstaterna skall vidta alla de åtgärder som behövs för att säkerställa att ingen information som ges när textilprodukter bjuds ut på marknaden kan förväxlas med de benämningar och beskrivningar som anges i direktivet (*artikel 11*).

Om de i märkningsdirektivet angivna kraven är uppfyllda, får handeln med textilier inte förbjudas eller hindras av orsaker som har samband med benämningar eller specifikationer av textilvarors sammansättning (*artikel 14, punkt 1*).

Direktivets bestämmelser utesluter inte att medlemsstaterna tillämpar nationella bestämmelser till skydd för industriell och kommersiell egendom, ursprungsuppgifter och ursprungsmärkning samt mot illojal konkurrens (*artikel 14, punkt 2*).

3.2.3 Krav på märkning

Enligt märkningsdirektivet skall alla textilprodukter i direktivets mening förses med en etikett eller på något annat sätt märkas med uppgifter om det textila fiberinnehållet så snart de släpps ut på marknaden i produktions- eller kommersiellt syfte (*artikel 8, punkt 1*). Etiketteringen eller märkningen kan ersättas eller kompletteras med åtföljande affärshandlingar när produkterna inte avyttras till konsumenter (slutanvändare) eller när de efter beställning levereras till staten eller till något annat offentligt organ (*artikel 8, punkt 1*).

Under vissa angivna förutsättningar behöver dock inte etikettering eller annan märkning ske (*artikel 10 a*). Det gäller sådana textilprodukter som anges i bilaga 3 till direktivet med de tillägg som anges i rådets direktiv 83/623/EEG. Exempel på sådana produkter är ärmhållare och klockarmband av textilt material.

Bilaga 4 till märkningsdirektivet innehåller en uppräknning av textilprodukter för vilka gemensam etikettering eller märkning får användas (*artikel 10 b*). Exempel på sådana produkter är skurtrasor, skärp och strumpeband. Genom rådets direktiv 83/623/EEG har bilagan utökats med fler sådana textilprodukter.

4 EG:s direktiv om kvantitativa analysmetoder

Enligt märkningsdirektivet skall kontrollen av att textilprodukters sammansättning stämmer överens med den information som lämnas ske med de analysmetoder som anges i separata direktiv (*artikel 13*, ändrad senast 83/623/EEG).

Ett sådant direktiv avser frågan hur man skall gå till väga för att analysera textilprodukter där två olika fiberkomponenter ingår. Bestämmelser om detta finns i rådets direktiv 72/276/EEG av den 17 juli 1972 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om vissa metoder för kvantitativ analys av binära textilfiberblandningar. Direktivet har ändrats vid tre tillfällen.

Ett annat sådant direktiv är direktivet 73/44/EEG av den 26 februari 1973 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om kvantitativ analys av ternära fiberblandningar innehåller bestämmelser som gäller textilprodukter med tre olika fiberkomponenter. Det ansluter i viss mån till det nyss nämnda direktivet om binära fiberblandningar.

EG-kommissionen har härutöver utfärdat två rekommendationer (87/142/EEG och 87/185/EEG) som kompletterar direktiven om binära och ternära fiberblandningar. Dessa anvisar dels vissa metoder för hur fiberfrämmande material skall tas bort före analysen, dels analysmetoder för identifiering av akryl- och modakrylfibrer, klorfibrer och trivinylfibrer.

5 Den svenska anpassningen

5.1 Behovet av anpassning

Sverige och övriga avtalsparter på EFTA-sidan åtar sig enligt EES-avtalet att genomföra de författningsändringar som behövs för att överensstämmelse med syftet med och innehållet i de direktiv som omfattas av avtalet skall uppnås för svensk del.

Direktiven rörande textilier förutsätter därför att det skall finnas rättsligt bindande regler om märkning av och benämningar på textila fibrer samt om metoder för analys av fiberblandningar. I Sverige finns inga bindande regler. Förhållandena styrs i stället av standarder och riktlinjer.

Nomenklaturen för benämningar av textilier har fastställts av SIS – Stan-

dardiseringskommissionen i Sverige. En tidigare gällande standard ersattes år 1971 av en ny standard, SIS 25 10 12, "Redovisning av fibermaterial".

Standarden anger hur märkning av textilier skall vara utformad, om märkning förekommer. I dokumentet ges regler för redovisning av sammansättningen hos textilvaror och produkter jämställda med textilvaror. Av ingressen framgår att standarden – som således tillkom samma år som märkningsdirektivet – i allt väsentligt stämmer överens med detta.

Konsumentverkets riktlinjer på området ansluter också i hög grad till EG-direktiven. I Konsumentverkets riktlinjer (KOVFS 1979:8) Textilier och beklädnadsskinn sägs inledningsvis att med begreppet textilier menas det samma som i EG-direktiven. Enligt riktlinjerna skall information om material ges på alla textilvaror. Informationen skall beträffande textilier och tillbehör redovisas enligt Svensk standard SIS 25 10 12, "Redovisning av fibermaterial", eller enligt de direktiv som utfärdats av de europeiska gemenskaperna.

Riktlinjernas betydelse ligger i att de är myndighetsrekommendationer som är utarbetade efter överläggningar med branschen. Det anses därför vara god handelssed att följa dem. Efterlevnaden av standarden och riktlinjerna är i praktiken god.

Svensk standard SS-ISO 5089, "Provberedning för kemisk analys av textilvaror", från år 1990 motsvarar anvisningarna i bilaga 1 till direktivet om binära textilfiberblandningar i fråga om framtagning av analysprov och provkroppar.

Svensk standard SS-ISO 1833, "Kvantitativ kemisk analys – Binära fiberblandningar", också den från år 1990, motsvarar bilaga 2 i samma direktiv när det gäller den kemiska analysen.

För fiberblandningar med tre olika slags textila fibrer gäller för närvarande Svensk standard SS 25 12 21 "Kvantitativ analys av ternära fiberblandningar", som tillkom år 1981. Den motsvarar den internationella standarden ISO 5088 och stämmer i stort överens med de beskrivningar av analysmetoder som finns i bilaga 1 till direktivet om ternära textilfiberblandningar.

Svenska riktlinjer och standarder på det textila området stämmer alltså i huvudsak överens med EG-reglerna på området. De uppfyller emellertid inte syftet att vara bindande såvitt avser det resultat som skall uppnås. Därför måste det tillskapas bindande svenska regler.

Valet av form och metod för införandet av EG-bestämmelserna i svensk rätt är enligt artikel 7 i EES-avtalet däremot inte förutbestämt.

5.2 Utformningen av svenska regler

Regeringens förslag: EG-reglerna om benämningar på och märkning av textila produkter samt om kvantitativa analysmetoder införlivas med svensk rätt genom föreskrifter som meddelas av regeringen eller av den myndighet som regeringen bestämmer. De bemyndiganden för regeringen som behövs meddelas i en särskild lag.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget. Bl.a. Grossistförbundet Svensk Handel har påtalat att de svenska föreskrifterna inte får gå längre än EG-direktivens bestämmelser och att föreskrifterna måste kunna motiveras utifrån djupt kända konsumentkrav. Sveriges Industriförbund har krävt att lagen skall ange de EG-rättsakter som är berörda enligt EES-avtalet. Från några remissinstanser, bl.a. Sveriges Köpmannaförbund, har framförts att det är viktigt att föreskrifter på myndighetsnivå utarbetas i nära samråd med berörda branschorganisationer.

Skälen för regeringens förslag: Märkningsdirektivets krav på märkning av textilier innefattar sådana åligganden för enskilda som enligt 8 kap. 3 § regeringsformen skall meddelas genom lag. Enligt 8 kap. 7 § första stycket 3 får emellertid regeringen efter bemyndigande i lag meddela föreskrifter om näringsverksamhet. Riksdagen kan också enligt 11 § samma kapitel bemyndiga regeringen att överlåta åt en förvaltningsmyndighet att meddela föreskrifter i ämnet.

Som framgår av avsnitten 3 och 4 är regleringen i märkningsdirektivet och övriga aktuella rättsakter detaljerad och i stor utsträckning av teknisk karaktär. Det kan visa nödvändigt att efter hand justera föreskrifterna med hänsyn till utvecklingen inom EG och EES. Föreskriftsrätten bör därför så långt det är möjligt delegeras till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

En lämplig ordning är alltså att lagstiftningen utformas som en bemyndigandelag, genom vilken regeringen ges rätt att meddela föreskrifter om skyldighet att märka textilier med uppgift om innehåll av textila fibrer. Närmare föreskrifter om uppgiftsskyldigheten liksom om undantag från denna bör kunna delegeras vidare till den myndighet som regeringen bestämmer, exempelvis Konsumentverket.

I fråga om föreskrifternas materiella innehåll gäller det att överföra reglerna i de aktuella direktiven till svensk rätt. Det innebär att reglerna måste stämma överens med EG:s regler på området och att de heller inte kan gå längre än dessa. Det är också naturligt och får förutsättas att detaljerade myndighetsföreskrifter utarbetas efter samråd med berörda branschorganisationer.

Eftersom lagstiftningen utformas som en bemyndigandelag, saknas det anledning att där göra en formell koppling till EES-avtalet. Däremot kan det vara lämpligt att göra en sådan koppling i de författningar som materiellt reglerar märkningen av textilier i enlighet med de aktuella direktiven (jfr prop. 1991/92:170 del 1 s. 187).

Sammanfattningsvis föreslås alltså att de aktuella direktiven införlivas med svensk rätt genom föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. I en särskild lag – *lag om märkning av textilier* – ges de bemyndiganden för regeringen som behövs.

Regeringens bedömning: Konsumentverket bör ha hand om tillsynen över att forskrifterna följs.

Tillsynsmyndigheten bör i första hand genom information och råd söka åstadkomma rättelse av bristande efterlevnad av föreskrifterna. Om detta inte hjälper bör det finnas möjlighet att meddela förelägganden och förbud i förening med vite.

Överträdelser bör kunna lagföras straffrättsligt. En mera ingripande påföljd än böter bör emellertid inte komma i fråga.

Promemorians bedömning: Överensstämmer delvis med regeringens. Frågan om förelägganden och förbud berörs emellertid inte i promemorian.

Remissinstanserna: Konsumentverket har anfört att verket inte har några möjligheter att kontrollera varutransaktioner som sker näringsidkare emellan. Sveriges Industriförbund konstaterar att Konsumentverket genom förslaget kommer att få tillsyn över ett väsentligt större område än konsumentområdet. Industriförbundet anser att en tillämpning av marknadsföringslagens sanktionssystem är den i praktiken enda framkomliga vägen för att upprätthålla respekten för reglerna i stället för straffrättsliga sanktioner, vilka är på avskrivning inom marknadsrätten. Industriförbundet ifrågasätter emellertid om det kan anses förenligt med grundlagen att Konsumentverket utövar tillsynen över föreskrifter som verket själv har meddelat. Sveriges Textilhandlareförbund anser att huvudansvaret skall åvila det första ledet inom "näringsverksamheten" som saluför varan i landet, eftersom en annan ordning skulle medföra att samtliga detaljister för att gardera sig mot åtal måste utföra prov- och analystester.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt märkningsdirektivet (*artikel 11*) skall medlemsstaterna vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att ingen information som ges när textilprodukter släpps ut på marknaden kan förväxlas med benämningar och specifikationer som fastställts i direktivet. Direktivet förutsätter alltså att medlemsstaterna aktivt övervakar att de textilprodukter som finns på marknaden uppfyller direktivets krav.

Tillsynsmyndighet

Konsumentverket har till uppgift att bl.a. på det textila området övervaka marknadens utbud samt näringsidkarnas marknadsföring och säljvillkor samt att utarbeta riktlinjer för näringsidkarnas marknadsföring och utformning m.m. av varor, tjänster och andra nyttigheter. Verket som har erfarenhet och kompetens på området bör också i fortsättningen sköta marknadsövervakningen på det textila området och se till att reglerna om märkning av textilier efterlevs.

Märkningsdirektivet gäller inte bara för förhållanden i konsumentledet, utan även i tidigare distributionsled. Det innebär att tillsynen också kommer att omfatta märkningar m.m. av textilvaror vid transaktioner näringsidkare emellan. Konsumentverket, som är en central förvaltningsmyndighet för

konsumentfrågor, har sagt sig inte ha någon möjlighet att kontrollera varutransaktioner mellan näringsidkare. Även om den förutsatta tillsynen i viss utsträckning kommer att ligga utanför verkets normala arbetsfält, bör det enligt regeringens bedömning inte föreligga några svårigheter för verket att kontrollera att uppgiftsskyldigheten fullgörs på ett riktigt sätt. Kontrollen skiljer sig härvid inte i sak från den som avser konsumentprodukter. En annan sak är att resurser måste avsättas för ändamålet. Till denna fråga återkommer vi i avsnitt 5.4.

Sveriges Industriförbund har ifrågasatt om inte en sådan ordning som innebär att Konsumentverket som föreskrivande myndighet också skall utföra tillsynen över att verkets föreskrifter följs står i strid med regeringsformen. Inom svensk förvaltning är det emellertid inte ovanligt att en tillsynsmyndighet har denna dubbla funktion. Exempel på detta finns bl.a. inom de områden som regleras i livsmedelslagen (1971:511), arbetsmiljölagen (1977:1160), lagen (1985:426) om kemiska produkter och prisinformationslagen (1991:601). Ordningen är också praktisk eftersom de olika sektorsmyndigheterna har specialkompetens inom sina respektive områden, både att utfärda detaljsföreskrifter och se till efterlevnaden av regelverken. Tillsynsmyndighetens beslut och andra åtgärder enligt myndighetens egna föreskrifter kan dessutom efter överklagande prövas av domstol. Några konstitutionella hinder mot den föreslagna ordningen föreligger inte heller.

Åtgärder vid överträdelser

För att åstadkomma en effektiv övervakning måste tillsynsmyndigheten i vissa fall kunna ingripa med tvingande åtgärder. Sveriges Industriförbund har i denna del förordat en anknytning till marknadsföringslagens regelsystem.

Marknadsföringslagen (1975:1418) innehåller generella föreskrifter om otillbörlig marknadsföring m.m. Lagen tar sikte på reklam och andra handlingar vid marknadsföring av en vara, tjänst eller en annan nyttighet. De aktuella föreskrifterna om märkning av textilier m.m. har ett delvis annat syfte än marknadsföringslagen. Bestämmelserna i märkningsdirektivet har tillkommit för att åstadkomma enhetliga regler om märkning och därigenom underlätta en fri rörlighet av textilier. Syftet med reglerna är alltså inte i första hand att komma till rätta med otillbörliga förfaranden vid marknadsföring av sådana varor. Det är därför inte möjligt eller lämpligt att använda marknadsföringslagens sanktionssystem vid alla överträdelser av märkningsföreskrifterna. Marknadsföringslagens generalklausul om informationsskyldighet kan t.ex. inte tillämpas gentemot en näringsidkare som brutit i sin informationsplikt mot en annan näringsidkare. Av det anförda följer alltså att det bör utformas särskilda regler som kan användas för att komma till rätta med överträdelser av märkningsföreskrifterna.

Vad som nu har sagts utesluter emellertid inte att marknadsföringslagens föreskrifter om otillbörlig marknadsföring i vissa fall ändå kan bli tillämpliga. Beträffande förhållandet mellan marknadsföringslagen och speciallagstiftning om märkning kan hänvisas till uttalanden i prop. 1975/76:34 med förslag till marknadsföringslag, m.m., s. 113 f.

För att tillsynen skall kunna utövas på ett så effektivt sätt som möjligt, bör tillsynsmyndigheten (Konsumentverket) ha rätt att meddela de förelägganden och förbud som behövs. Sådana förelägganden och förbud bör också kunna förenas med vite.

I sammanhanget bör dock framhållas tillsynsmyndigheten i första hand bör försöka nå rättelse på frivillig väg genom att lämna information om reglernas innebörd och råd om hur näringsidkarna skall förfara för att uppfylla de föreskrivna kraven.

Vid sidan om vitesföreläggande eller vitesförbud bör som ett alternativ också finnas en möjlighet att straffsanktionera uppsåtliga eller oaktsamma överträdelser av märkningsföreskrifterna. Strängare påföljd än böter bör därvid inte förekomma. För åtal bör krävas medgivande av tillsynsmyndigheten. När det gäller straffbelagda förfaranden bör vitessanktion inte tillämpas som ett alternativ när frågan lämpligen bör prövas i straffprocessuell ordning, t.ex. då någon oklarhet i skuldfrågan föreligger.

5.4 Kostnadskonsekvenser

Regeringens bedömning: Kostnaderna för tillsyn över efterlevnaden av regler om märkning av textilier bör tills vidare kunna täckas genom en omfördelning av tillgängliga resurser.

En näringsidkare som har lämnat felaktiga uppgifter om textiliers fibersammansättning bör kunna åläggas att betala kostnaderna för provtagning och analys.

Promemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Konsumentverket anser att nuvarande anslagsramar inte medger en tillräckligt stor beredskap. Landsorganisationen i Sverige betvivlar att en omfördelning av tillgängliga resurser räcker för att klara av marknadsövervakningen. De remissinstanser som yttrat sig i frågan om betalningsskyldighet för provtagnings- och analyskostnader instämmer i att näringsidkare som medvetet brutit mot föreskrifterna bör kunna åläggas en sådan skyldighet. Några remissinstanser anser att detta bör framgå av lagen.

Skälen för regeringens bedömning: Märkningsdirektivet ställer inga konkreta krav på hur marknadsövervakningen skall bedrivas. Det sägs heller inget särskilt om omfattningen av kontrollen. Det torde dock stå klart att informationsåtgärder och ökade kontrollinsatser i form av i första hand stickprovskontroller kommer att krävas.

En sådan övervakning förutsätter att nationella resurser sätts av för detta ändamål.

Konsumentverket har i en skrivelse till regeringen den 18 mars 1992 (dnr C92/263/FOK) försökt uppskatta behovet av centrala resurser på bl.a. områdena för produktsäkerhet och produktinformation. Verket kommer där fram till att en summa om cirka 3,5 miljoner kronor. Denna uppskattning avser 5 årsarbetskrafter för kontrollsystem med central samordning och systematisk lokal kontrollverksamhet, test- och analyskostnader avseende genomsnitt-

ligt 500 produktslag, bl.a. leksaker och textilier, konsult och experthjälp samt för resekostnader, datoruppkopplingar etc. Härtill kommer enligt verket i nuläget svåruppskattade kostnader för tillsyns- och föreskriftsansvar, som innefattar statistikinsamling och analys, information och utbildning av kontrollanter, kontakter med näringslivet, ärendehandläggning, bevakning av det internationella arbetet samt ändringar av föreskrifter och provningsbestämmelser.

Regeringen har under våren 1992 bemyndigat chefen för Civildepartementet att tillkalla en kommitté med uppdrag att göra en konsumentpolitisk översyn (Dir. 1992:63). I kommitténs uppdrag ingår bl.a. att undersöka hur marknadsövervakningen på konsumentområdet med anledning av EES-avtalet bör organiseras samt vilka finansieringsbehov och finansieringsalternativ som föreligger. I avvaktan på resultatet av kommitténs arbete bör verkets nya uppgifter på textilområdet tills vidare kunna klaras av genom en omfördelning av tillgängliga resurser.

Direktivten förutsätter att textilfiberblandningar analyseras enligt vissa särskilt angivna metoder. Konsumentverket har inte möjlighet att själv utföra sådana analyser. De kan i Sverige bara utföras av TEFO och kostar i dag ca 2 000 kr för binära blandningar och ca 2 700 kr för ternära blandningar. Dessa priser gäller enstaka provningar. En rimlig ordning är att Konsumentverkets kostnader för sådana textilanalyser i vissa fall får bäras av näringslivet. Således bör den näringsidkare som har lämnat felaktiga uppgifter om textiliers fibersammansättning kunna åläggas att betala provtagnings- och analyskostnaderna. Det bör ankomma på regeringen att meddela föreskrifter om detta.

En fråga som också bör tas upp i detta sammanhang är eventuella kostnadskonsekvenser för domstolarna. I avsnitt 5.3 har vi anfört att tillsynsmyndigheten bör ha möjlighet att meddela förelägganden och förbud förenade med vite. Beslut om sådana åtgärder bör med hänsyn till rätts säkerheten få överklagas hos domstol. De aktuella besluten bör kunna överklagas till kammar rätt. Instansordningen kan dock komma att ändras på grund av att Domstolsutredningen i betänkandet (SOU 1991:106) Domstolarna inför 2000-talet har föreslagit att i princip alla förvaltningsbeslut skall prövas av länsrätt som första domstolsinstans. En föreskrift om överklagande har med hänsyn till lagkravet (jfr 11 kap 4 § regeringsformen) tagits in i den föreslagna lagen.

Enligt lagen (1985:206) om viten prövar länsrätterna frågor om utdömande av viten. När ett förelagt vite skall dömas ut tas således domstolsresurser också i anspråk.

Omfattningen av den nya ärendemängden kan på goda grunder antas bli marginell. Tidigare (avsnitt 5.1) har nämnts att i dag gällande standarder och riktlinjer på det textila området stämmer i stort överens med EG-direktivens krav och att efterlevnaden av dem i praktiken är god. På annan plats (avsnitt 5.3) har också nämnts att tillsynsmyndigheten i första hand bör försöka nå rättelse på frivillig väg. De kostnader som kan uppstå för domstolarna måste därför betraktas som försumbara.

6 Upprättat lagförslag

I enlighet med vad vi nu har anfört har inom Civildepartementet upprättats förslag till lag om märkning av textilier.

Prop. 1992/93:33

11000

7 Specialmotivering

Prop. 1992/93:33

Som framgår av avsnitt 5.2 är lagförslaget utformat som en ren bemyndigandelag.

I den följande specialmotivering avser hänvisningarna inom parantes motsvarande bestämmelser i märkningsdirektivet.

1 § Denna lag skall tillämpas på textilier som tillhandahålls i näringsverksamhet.

Med textilier avses varor som helt eller delvis består av textila fibrer.

I denna paragraf anges lagens tillämpningsområde.

Märkningsdirektivets bestämmelser gäller textilprodukter som marknadsförs inom gemenskapen såväl före som under tillverkningsprocessen som i varje distributionssteg (artikel 1).

I paragrafens *första stycke* anges att lagen tillämpas på textilier som *tillhandahålls* i näringsverksamhet. Med tillhandahållande avses detsamma som i produktsäkerhetslagen (1988:1604), dvs. både försäljning och gratisutdelning.

Med näringsverksamhet förstås sådan verksamhet som drivs av näringsidkare. Näringsidkaren är var och en som yrkesmässigt driver verksamhet av ekonomisk art, oavsett om verksamheten är inriktad på ekonomisk vinst eller ej. Begreppet har samma innebörd som inom den marknadsrättsliga lagstiftningen i övrigt, exempelvis produktsäkerhetslagen.

I paragrafens *andra stycke* definieras begreppet textilier. Med textilier avses varor som uteslutande eller till viss del består av textila fibrer (jfr artikel 2). Lagens tillämpningsområde blir genom denna definition i och för sig något vidare än märkningsdirektivets tillämpningsområde, som omfattar produkter som till väsentlig del innehåller textila fibrer. Avsikten är dock inte att kraven i praktiken skall vara mera omfattande än märkningsdirektivets. Genom det vidare tillämpningsområdet lämnas öppet att justera reglerna med hänsyn till eventuella ändrade regler inom EG och EES.

I förordning respektive myndighetsföreskrifter får med utgångspunkt i direktiven närmare anges vilka textilier som omfattas av märkningsskyldigheten (jfr avsnitt 3.2.1)

2 § Regeringen får meddela föreskrifter om att textilier skall vara märkta med en uppgift om innehållet av textila fibrer eller att de på något annat sätt skall vara försedda med en sådan uppgift.

Närmare föreskrifter om detta får meddelas av den myndighet som regeringen bestämmer.

I paragrafens *första stycke* ges regeringen rätt att meddela föreskrifter om att textilier skall vara märkta eller på annat sätt försedda med uppgift om de

textila fibrer som textilierna består av. Regeringens föreskriftsrätt avser alltså obligatorisk märkning (jfr artikel 8).

Enligt *andra stycket* får regeringen överlåta åt en myndighet att meddela närmare föreskrifter om märkningsskyldigheten. Också undantag från märkningsskyldigheten avses härmed. Härigenom öppnas möjligheter att på myndighetsnivå transformera de detaljerade direktivreglerna till svensk rätt.

I fråga om undantag från märkningsskyldigheten innehåller märkningsdirektivets bilaga 3 en uppräknig av sådana textilprodukter som inte behöver förses med uppgift om vilka textila fibrer som de består av. I ett senare rådsdirektiv (83/623/EEG) har bilagan utökats med fler sådana textilprodukter.

3 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur textila fibrer får benämnas och beskrivas,
2. vilka metoder för kvantitativ analys av textila fiberblandningar som skall användas vid provning och kontroll.

Märkningsdirektivet innehåller enhetliga regler för vilka benämningar och beskrivningar av textila fibrer som får användas. Sådana föreskrifter, liksom föreskrifter av mer teknisk karaktär om analysmetoder skall enligt denna paragraf kunna meddelas av regeringen eller av den myndighet som regeringen bestämmer.

I *punkt 1* lämnas således bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vilka benämningar och beskrivningar på textila fibrer som får användas och hur de skall anges. Det är här fråga om att transformera märkningsdirektivets detaljerade bestämmelser till svenska föreskrifter. Bestämmelser om benämningar och beskrivningar finns främst i artiklarna 3-7. I artikel 8 finns närmare regler om hur namn, beskrivningar och mera detaljerade uppgifter om fiberinnehållet skall anges.

I *punkt 2* lämnas bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter i fråga om vilka analysmetoder som skall användas vid provning och kontroll.

I fråga om analysmetoder innehåller direktiven rörande kvantitativ analys av binära resp. ternära textilfiberblandningar bestämmelser som skall tillämpas vid alla officiella provningar för att bestämma textilprodukters fibersammansättning (artikel 3 i båda direktiven).

4 § Den myndighet som regeringen bestämmer skall se till att de föreskrifter följs som har meddelats med stöd av denna lag eller ett bemyndigande enligt lagen.

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att se till att föreskrifterna följs.

bestämma vilken myndighet som skall utöva tillsynen över märkningsföreskrifterna. I denna del kan hänvisas till avsnitt 5.3, där Konsumentverket anges som lämplig tillsynshavare.

Med hänsyn till att 8 kap. 3 § regeringsformen kräver lagform i fråga om föreskrifter om bl.a. åliggande för enskilda har i paragrafens *andra stycke* intagits en föreskrift om att tillsynsmyndigheten får meddela förelägganden och förbud.

5 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. att en näringsidkare är skyldig att betala kostnader för provtagning och undersökning av textilier,
2. att en näringsidkare är skyldig att lämna sådana upplysningar, handlingar, varuprov och liknande som behövs för att tillsynsmyndigheten skall kunna se till att de föreskrifter följs som har meddelats med stöd av denna lag eller ett bemyndigande enligt lagen.

I denna paragraf bemyndigas regeringen att meddela föreskrifter i frågor som rör tillsynen. I motsats till vad som gäller för de frågor som anges i 4 § kan regeringen enligt denna paragraf inte vidaredelegera föreskrifträtten.

Punkt 1 handlar om föreskrifter om skyldighet för näringsidkare att betala kostnaderna för provtagning och analys. Denna fråga har behandlats i avsnitt 5.4.

Punkt 2 gäller föreskrifträtten i vissa andra frågor av betydelse för att tillsynsmyndigheten skall kunna utöva tillsynen på ett effektivt sätt. En näringsidkare måste t.ex. kunna avkrävas uppgifter och varuprov. Det nödvändiga underlaget för tillsynsmyndighetens bedömning kan finnas i dokument och andra handlingar hos näringsidkaren. För att kunna utföra en analys av textilerna måste tillsynsmyndigheten också få tillgång till varuprov.

6 § Tillsynsmyndighetens beslut i enskilda fall enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos kammarrätten.

I denna paragraf anges ordningen för överklagande av tillsynsmyndighetens beslut.

Enligt 4 § andra stycket får tillsynsmyndigheten meddela förelägganden och förbud. Sådana beslut får alltså överklagas hos kammarrätten. Andra beslut som får överklagas hos kammarrätten gäller frågor som regleras i föreskrifter som meddelats med stöd av ett bemyndigande i lagen, t.ex. beslut om att en näringsidkare skall betala kostnaden för en textilanalys.

Ikraftträdande

Av EES-avtalet framgår att de nu berörda EG-rättsakterna skall implementeras utan övergångsarrangemang. Den nu föreslagna lagen om märkning av

textilier och nödvändiga följdförfattningar till lagen bör därför träda i kraft samtidigt med EES-avtalet. Prop. 1992/93:33

Eftersom det är oklart om EES-avtalet kan träda i kraft den 1 januari 1993 bemyndigas regeringen att bestämma när den nya lagen om märkning av textilier skall träda i kraft.

8 Ärendet till riksdagen

Regeringen föreslår att riksdagen antar förslaget till lag om märkning av textilier

Förslag till Lag om märkning av textilier

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag skall tillämpas på textilier som tillhandahålls i näringsverksamhet.

Med textilier avses varor som helt eller delvis består av textila fibrer.

Märkningsskyldighet m.m.

2 § Regeringen får meddela föreskrifter om att textilier skall vara märkta med en uppgift om innehållet av textila fibrer eller att de på något annat sätt skall vara försedda med en sådan uppgift.

Närmare föreskrifter om detta får meddelas av den myndighet som regeringen bestämmer.

3 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur textila fibrer får benämnas och beskrivas,
2. vilka metoder för kvantitativ analys av textila fiberblandningar som skall användas vid provning och kontroll.

Tillsyn

4 § Den myndighet som regeringen bestämmer skall se till att de föreskrifter följs som har meddelats med stöd av denna lag eller ett bemyndigande enligt lagen.

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att se till att föreskrifterna följs.

5 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. att en näringsidkare är skyldig att betala kostnader för provtagning och undersökning av textilier,
2. att en näringsidkare är skyldig att lämna sådana upplysningar, handlingar, varuprov och liknande som behövs för att tillsynsmyndigheten skall kunna se till att de föreskrifter följs som har meddelats med stöd av denna lag eller ett bemyndigande enligt lagen.

Överklagande

6 § Tillsynsmyndighetens beslut i enskilda fall enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Promemorians förslag till Lag om märkning av textilier

Prop. 1992/93:33
Bilaga 1

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag skall tillämpas på varor som helt eller delvis består av textila fibrer (*textilier*) och som marknadsförs i näringsverksamhet.

Bemyndigande för regeringen

2 § Regeringen får meddela föreskrifter om att textilier skall vara märkta eller på något annat sätt försedda med uppgift om innehållet av textila fibrer.

3 § Regeringen får överlåta åt den myndighet som regeringen bestämmer att meddela närmare föreskrifter om uppgiftsskyldigheten och om undantag från denna.

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. textila benämningar och beskrivningar som får användas,
2. metoder för att bestämma sammansättningen av textila fibrer,
3. provning och kontroll av uppgifter om textila fibersammansättningar,
4. skyldighet för näringsidkare att betala kostnader för provtagning och undersökning av prov,
5. skyldighet för näringsidkare att lämna sådana upplysningar, handlingar, varuprov och liknande som behövs för att se till att föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag efterlevs.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Förteckning över de remissinstanser som yttrat sig över promemorian (DS 1992:47) Märkning av textilier – en EG-anpassning till följd av EES-avtalet samt en sammanställning av yttrandena

Remissinstanserna

Efter remiss har yttrande avgetts av

Konkurrensverket,
SIS – Standardiseringskommissionen i Sverige,
Konsumentverket,
Landsorganisationen i Sverige (LÖ),
Svenska Textilforskningsinstitutet TEFO,
Sveriges Industriförbund,
Grossistförbundet Svensk Handel,
Sveriges Köpmannaförbund,
Sveriges Textilhandlareförbund,
Svenska Tekoindustriföreningen (Tekoindustrierna),
Svenska Postorderföreningen,
Sveriges Handelsagenters Förbund,
Textilleverantörerna,
Sveriges Möbelhandlares Centralförbund,
Konsumentgillesförbundet,
Husmodersförbundet Hem och Samhälle,
Kooperativa förbundet.

Grossistförbundet Svensk Handel och Textilleverantörerna har lämnat ett gemensamt yttrande.

Sammanfattning av remissutfallet

Samtliga remissinstanser tillstyrker att det införs svenska föreskrifter om märkning av och benämningar på textilier på sätt som föreslås i promemorian genom bl.a. en bemyndigandelag. *Sveriges Industriförbund* är dock kritisk till en ren bemyndigandelag och ser helst att lagen kompletteras med materiella föreskrifter genom en hänvisning till de materiella reglerna i respektive EG-direktiv.

Sammanställning av remissyttrandena

Föreskrifternas tillämpningsområde

EG-bestämmelserna om märkning m.m. gäller produkter som till väsentlig del består av textila fibrer och som förs ut på marknaden i kommersiellt syfte. Märkningsdirektivet skall dock inte tillämpas på bl.a. sådana textilprodukter som avsedda för export till tredje land.

I promemorians lagförslag sågs att lagen skall tillämpas på varor som helt eller delvis består av textila fibrer och som marknadsförs i näringsverksam-

het. I kommentaren sägs att avsikten med denna vida bestämning inte är att de föreskrifter som meddelas med stöd av lagen skall ges ett vidare tillämpningsområde än EG-bestämmelsernas. Lagen i denna del gör det emellertid möjligt att snabbt anpassa de svenska föreskrifterna till eventuella förändringar av EG-bestämmelserna.

Sveriges Industriförbund och *Sveriges Köpmannaförbund* anser att det bör anges i lagen att reglerna baseras på bestämmelserna i EES-avtalet och på innehållet i de aktuella direktiven. *Köpmannaförbundet* anser vidare att svensk rättsterminologi så långt som möjligt bör behållas när EG:s bestämmelser överförs till svensk rätt.

Tekoindustrierna anser att lagen bör ansluta närmare till EG-bestämmelserna och föreslår därför att tillämpningsområdet för lagen bör vara varor som till väsentlig del består av textila fibrer och som inte är avsedda för export.

Föreskriftsrätten

I promemorian föreslås att föreskriftsrätten så långt det är möjligt delegeras till regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer samt att den myndigheten bör vara Konsumentverket.

Konkurrensverket anser det viktigt att regeringen eller myndighet vid utarbetande av nya eller ändrade regler beaktar vilken effekt på konkurrensen som reglerna kan få och att det därvid sker samråd med *Konkurrensverket*.

Standardiseringskommissionen i Sverige (SIS) anser att *Konsumentverket* är den myndighet som lämpligen bör anförtros uppgiften att utfärda föreskrifter.

SIS framhåller att det ytterst angeläget att de föreskrifter som bedöms erforderliga i största möjliga utsträckning hänvisar till europastandard eller, i förekommande fall, internationell standard, som fastställts som svensk standard.

Sveriges Industriförbund konstaterar att den föreslagna ordningen med hänsyn till *Konsumentverkets* kompetens ligger nära till hands.

Några remissinstanser, däribland *Grossistförbundet Svensk Handel* och *Sveriges Textilhandlareförbund*, anmärker att de svenska föreskrifterna inte får gå längre än EG-direktivens bestämmelser och att föreskrifterna måste kunna motiveras utifrån djupt kända konsumentkrav.

Sveriges Köpmannaförbund anser att det är viktigt att berörda parter, bl.a. branschorganisationerna, får möjlighet att delta i utformningen av föreskrifterna.

Sveriges Textilhandlareförbund instämmer i att *Konsumentverket* bör vara den myndighet som får till uppgift att meddela närmare föreskrifter etc. Förbundet framför också önskemålet att föreskrifter utarbetas i nära samråd med branschens intresseorganisationer.

I promemorian föreslås att Konsumentverket skall ha hand om tillsynen. Där sägs också att textilanalyser för närvarande endast utförs av Svenska Textilforskningsinstitutet (TEFO).

De flesta remissinstanserna tillstyrker att Konsumentverket blir tillsynsmyndighet.

Konkurrensverket anser det positivt att tillsynsmyndigheten inte själv utför textilanalyser, eftersom sådana är rent tekniska och inte innefattar någon myndighetsutövning. Verket menar att denna verksamhet bör bedrivas av behöriga provningsorgan. Verket pekar på att införandet av EG:s system för provning och kontroll ger förutsättningar för etablering av flera provningsorgan i Sverige vid sidan av det som redan finns, nämligen TEFO. Verket stryker slutligen under värdet av förebyggande verksamhet i form av informationsspridande åtgärder, vilka torde minska behovet av rena övervaknings- och kontrollåtgärder.

Konsumentverket framhåller att den tillsyn som verket utför i dag med stöd av marknadsföringslagen och produktsäkerhetslagen endast gäller varor som säljs till enskilda konsumenter. Verket anser sig inte ha några möjligheter att kontrollera varutransaktioner som sker näringsidkare emellan.

Sveriges Industriförbund framhåller att den föreslagna lagens tillämpningsområde innebär att tillsynsansvaret kommer att omfatta ett väsentligt större område än vad som är att hänföra till konsumentområdet, vilket Konsumentverket enligt sin instruktion skall verka inom. Med hänsyn till att verkets deklaration i denna del (se ovan) anser förbundet att kontrollen av textilier på andra områden än konsumentområdet måste lösas på annat sätt än det föreslagna.

Sveriges Köpmannaförbund framhåller att det åvilar en stor informationsuppgift såväl på regering och berörda myndigheter som på näringslivets olika organisationer. Förbundet har därför intensifierat sin service till sina medlemsföretag.

Teknoindustrierna erinrar om att märkningskraven – och därmed också tillsynsuppgiften – inte endast gäller när produkterna avyttras till konsumenter (slutanvändare) utan när produkterna över huvud taget saluförs i produktions- eller kommersiellt syfte; dvs. tillsynsuppgiften gäller ett eller flera handels- och produktionsled innan varan når konsumenten.

Svenska Postorderföreningen anser det ändamålsenligt att Konsumentverket som besitter särskild sakkunskap tilldelas tillsynsuppgifterna.

Sanktionsfrågan

I promemorian föreslås att det ytterst måste finnas en möjlighet att straffa näringsidkare som gör sig skyldiga till överträdelse av bestämmelserna och att böter vara en tillräcklig påföljd i sådana fall

Sveriges Industriförbund anser att ett straffrättsligt beivrande av överträdel-

ser kommer att vara mycket lågt prioriterat med hänsyn till polis- och åklarmyndigheternas samt de allmänna domstolarnas arbetsbelastning. Förbundet menar att om respekten för reglerna skall upprätthållas så torde en tillämpning av 2 § marknadsföringslagen (1975:1418) var den i praktiken enda framkomliga vägen. Förbundet pekar också på att böter och fängelse som sanktion inom marknadsrätten i viss mån kan sägas vara på avskrivning.

Sveriges Textilhandlareförbund anser att strängare påföljd än böter inte bör komma i fråga. Förbundet menar att huvudansvaret skall åvila det första ledet inom "näringsverksamheten" som saluför varan i landet, eftersom en annan ordning skulle kunna medföra att samtliga detaljister nödgas utföra prov- och analystester på hela sitt varje säsong nyinköpta sortiment för att kunna gardera sig mot riskerna för eventuellt åtal.

Kostnadskonsekvenser

I promemorian sägs att de nya tillsynsuppgifter m.m. som läggs på Konsumentverket får klaras av genom en omfördelning av tillgängliga resurser. Det föreslås vidare i promemorian att den näringsidkare som medvetet lämnar oriktiga uppgifter om textiliers innehåll av fibrer får åläggas att betala kostnader för provtagning och analys.

Kostnaderna för tillsynen

Konsumentverket anför att en effektiv tillsyn kräver stora resurser, dels till kostnader i samband med stickprovstagning och analys, dels till att upprätthålla en textilteknisk kompetens inom verket. Enligt verket kommer det inte att finnas en stor beredskap för detta ändamål med nuvarande anslagsramar.

Landsorganisationen i Sverige (LO) delar inte uppfattningen i promemorian att Konsumentverket kan klara marknadsövervakningen och andra nya uppgifter med anledning av EES-avtalet genom en omfördelning av tillgängliga resurser. Enligt LO måste ytterligare medel ställas till förfogande och efterlyser därför en plan för förstärkt marknadsövervakning och ökade konsumentpolitiska insatser inom ramen för anpassningen till den gemensamma europeiska marknaden enligt EES-avtalet.

Teknoindustrierna anser angeläget att kostnaderna för tillsynsmyndighetens verksamhet inte övervältras på svensk tckoindustri eller näringslivet i övrigt.

Provtagnings- analyskostnader

Sveriges Industriförbund anser att det av lagtexten bör framgå att skyldigheten att betala kostnaderna är begränsad till näringsidkare som inte följt reglerna.

Sveriges Köpmannaförbund anser det viktigt att reglera vem som skall betala kostnaderna för en eventuell tillkommande provning av en produkt som redan finns på marknaden för att bedöma om produkten överensstämmer med EG-direktiven eller inte. Förbundet anser vidare att en första provning av

en vara skall betalas av tillverkaren/importören som först för in produkten på EES-marknaden, eftersom dessa är ansvariga för att produkten uppfyller bestämmelserna i direktiven. Om däremot tillsynsmyndigheten ingriper mot en vara på marknaden som av myndigheten misstänks inte uppfylla bestämmelserna och det efter provning visar sig att produkten trots allt är förenlig med direktiven, skall kostnaderna för provningen betalas av myndigheten och skälig ersättning ges till näringsidkaren/detaljisten för åsamkad förlust t.ex. genom minskad försäljning under provningstiden, dålig publicitet och utebliven handelsvinst.

Sveriges Textilhandlareförbund tycker att det är rimligt att den näringsidkare som medvetet lämnar felaktiga uppgifter om textiliers fibersammansättning bör kunna åläggas att betala provtagnings- och analyskostnader.

Tekoindustrierna hemställer att skyldigheten att betala provtagnings- och analyskostnader begränsas till fall, då näringsidkare medvetet har lämnat felaktiga uppgifter.

Kooperativa förbundet anser att det i preventivt syfte måste finnas en möjlighet att övervältra kostnaderna för provtagning och analys på den näringsidkare som lämnat felaktiga uppgifter om textiliers fibersammansättning. En sådan skyldighet gagnar enligt förbundet i första hand seriösa näringsidkare och i sista hand konsumenten.

Ikraftträdande

I promemorian föreslås att den föreslagna lagen skall träda ikraft den dag som regeringen bestämmer. Innebörden härav är att lagen skall träda i kraft när EES-avtalet träder i kraft.

Sveriges Köpmannaförbund föreslår att de nya reglerna om märkning av textilier träder i kraft tidigast ett år efter EES-avtalets ikraftträdande. Förbundet anför som skäl för detta förslag att det måste ges tillräcklig tid för informationsinsatser och efterföljande anpassning.

Tekoindustrierna hemställer om en realistisk respittid för industri och näringsliv för anpassning till och efterlevnad av de detaljföreskrifter som lagen föranleder.

Svenska postorderföreningen hemställer om en övergångstid på 24 månader från lagens ikraftträdande. Anledningen härtill är enligt föreningen de specifika förhållanden som gäller för postorderbranschen. Katalogerna hos de företag, vilka saluför ett sådant sortiment som berörs av promemorians förslag, utkommer i allmänhet två gånger per kalenderår som vår/sommar resp. höst/vinterkatalog. Upphandling görs 12-18 månader före katalogernas distribution.

Övriga frågor

Sveriges Industriförbund har anfört principiella invändningar mot en ordning som innebär att Konsumentverket övervakar näringslivets efterlevnad av

föreskrifter som verket själv har meddelat. Förbundet ifrågasätter om Konsumentverkets dubbla roll är förenlig med grundlagen, t.ex när KO för talan hos Marknadsdomstolen i en fråga som regleras i en föreskrift som meddelats av verket.

Prop. 1992/93:33
Bilaga 2

Tekoindustrierna anför att föreskrifterna måste reglera också på vilket språk eller vilka språk som en godkänd märkning av textilier skall vara avfattad.

Sveriges Möbelhandlares Centralförbund framhåller att ett växande antal allergireaktioner på i textilier ingående kemikalier, med ibland svårartade konsekvenser, motiverar en undersökning av och i förekommande fall förbud mot användning av vissa kemikalier. Förbundet anser därför att använda kemikalier skall deklarerars.

371L0307/S

Nr L 185/16

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS OFFICIELLA TIDNING

16.8.71

RÅDETS DIREKTIV

av den 26 juli 1971

om tillnärming av medlemsstaternas lagstiftning om benämningar på textilier

(71/307/EEG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS RÅD HAR ANTAGIT
DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artikel 100 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande¹,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande², och

med beaktande av följande:

De flesta medlemsstaterna har bindande bestämmelser för benämning, sammansättning och märkning av textilprodukter.

Dessa bestämmelser skiljer sig åt medlemsstaterna emellan och utgör därför ett hinder för den gemensamma marknaden och hindrar den från att fungera på rätt sätt.

Dessa hinder kan undanröjas genom att man fastställer enhetliga regler för saluförande av textilprodukter på den gemensamma marknaden. Man måste därför harmonisera de olika benämningarna på textilfibrer och de beskrivningar på etiketter, märken och dokument som åtföljer textilprodukter på olika nivåer i produktionen, beredningen och distributionen.

Bestämmelser bör också finnas för vissa produkter som inte är tillverkade av enbart textila material, men där textilier ingår som en väsentlig del eller där tillverkaren, beredaren eller försäljaren av varan särskilt framhäver det textila inslaget.

För att uppnå syftet med de nationella bestämmelserna på området bör märkning vara obligatorisk.

Användningen av beskrivningar eller benämningar som åtnjuter särskild prestige bland användare och konsumenter bör underkastas vissa villkor.

På ett senare stadium kommer det att bli nödvändigt att fastställa metoder för provundersökningar av textilier och analysmetoder för att omöjliggöra alla invändningar mot de metoder som används. Det faktum att man provisoriskt behåller gällande nationella metoder hindrar emellertid inte att man tillämpar enhetliga regler.

Det vore inte tillrädligt att i ett särskilt direktiv för textilprodukter harmonisera samtliga bestämmelser för sådana produkter.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Textilprodukter får marknadsföras inom gemenskapen endast när sådana produkter följer bestämmelserna i detta direktiv. Detta gäller före eller under tillverkningsprocessen eller vid varje annat distributionssteg.

Artikel 2

1. I detta direktiv avses med *textilprodukter*: alla varor i obearbetat, halvbearbetat, bearbetat, halvförädlad, förädlad, halvkonfektionerat eller konfektionerat tillstånd som uteslutande består av textila fibrer, oavsett vilket förfarande som använts för deras blandning eller sammansättning.

2. I detta direktiv avses med *textilfibrer*: en enhet materia som utmärks av att den är flexibel och tunn samt lång i förhållande till sin tjocklek, vilket gör den lämpad för textil användning.

¹ EGT nr C 2, 8.1.1970, s. 41.

² EGT nr C 10, 27.1.1970, s. 9.

SLUTLIG

3. Följande artiklar skall behandlas som textilprodukter och skall falla under bestämmelserna i detta direktiv:

- Produkter som består av minst 80 viktprocent textilfibrer.
- Möbel-, paraply- och markistyg som består av minst 80 viktprocent textila inslag; även textila inslag i flerlagrade golvbeläggningar, i madrasser och i campingartiklar samt i värmande foder i fotbeklådnader, handskar, vantar och halsvantar, förutsatt att sådana delar eller foder utgör minst 80 viktprocent av hela artikeln.
- Textilier som ingår i andra produkter som en väsentlig del i de fall deras sammansättning deklarerar.

Artikel 3

1. Namn och beskrivning på fibrer enligt artikel 2 återfinns i bilaga 1.
2. Benämningarna i bilaga 1 skall användas enbart för fibrer som motsvarar beskrivningen vid resp. benämning i tabellen i bilaga 1.
3. Ingen av dessa benämningar får användas på någon annan fiber, vare sig fristående eller som ordförbindelse eller som egenskapsnamn oavsett vilket språk som används.
4. Ordet "silke" får inte användas för att beteckna att en fiber till sin form eller sitt särskilda utförande är ett ändlöst filament.

Artikel 4

1. Ingen textil produkt får beskrivas som 100 % "ren" (pure) eller "hel-" (all) om den inte består av ett och samma fiberslag; inget liknande ord får användas.
2. En textil produkt får innehålla upp till 2 viktprocent andra fibrer, förutsatt att denna kvantitet är befogad av tekniska skäl och inte är rutinmässigt iblandad. För kardgarnsvaror kan tolereras en avvikelse på 5 %.

Artikel 5

1. En ullprodukt får beskrivas som
 - "laine vierge" eller "laine de tonte"
 - "Schurwolle"
 - "lana virgine" eller "lana di tosa"
 - "scheerwol"

endast om den uteslutande består av fiber som tidigare aldrig ingått i en färdigvara och som tidigare varken genomgått någon annan än den för framställningen erforderliga spinn- och/eller filtningsprocessen eller någon fiberskadande behandling eller användning.

2. Utan hinder av punkt 1 får beteckningen "ny ull" även användas på den i fiberblandningen ingående ullen om

- a) all ull som ingår i blandningen uppfyller kraven i punkt 1,
- b) denna ull svarar för minst 25 % av blandningens hela vikt,
- c) ifråga om grovkardad blandning, ullen är blandad med endast en annan fiber.

Hela den procentuella sammansättningen måste anges i ovanstående fall.

3. En avvikelse berättigad av tekniska skäl i samband med tillverkningen skall inte överstiga 0,3 % fiberorenheter för produkter som beskrivs med något av uttrycken i punkt 1 och 2, inklusive ullprodukter som genomgått en kardningsprocess.

Artikel 6

1. En textilprodukt där två eller flera fibrer ingår och där den ena står för minst 85 % av totalvikten, skall benämnas med

- den senare fiberns namn följt av uppgift om viktprocenten, eller
- den senare fiberns namn följt av orden "minst 85 %", eller
- produktens fullständiga procentuella sammansättning.

2. En textil produkt som består av två eller flera fibrer, varav ingen ingår med så mycket som 85 % av totalvikten, skall namnges med beteckningarna på alla de viktigaste fiberna och dessas viktprocent, följt av namnen på övriga ingående fibrer i fallande ordning efter vikt med eller utan angivande av deras viktprocent. Dock gäller följande:

- a) Fibrer som var och en står för mindre än 10 % av en produkts totalvikt kan kollektivt betecknas med termen "övriga fibrer" följt av den totala viktprocenten.
- b) Om namnet på en fiber som står för mindre än 10 % av en produkts totalvikt anges, skall produktens fullständiga procentuella sammansättning deklarerar.

3. Produkter med varp av ren bomull och väft av rent lin, där procentandelen lin är minst 40 % av totalvikten av den obehandlade (till ytan specificerade) vävnaden, får betecknas som "halvlinne" åtföljt av "varp av ren bomull - väft av rent lin".

4. I fråga om textila produkter avsedda för en slutanvändare skall en avvikelse på 3 % tillåtas mellan den deklarerade och den verkliga viktprocentandelen fibrer i förhållande till fibreernas totalvikt i den färdiga produkten i de procentuella blandningar som fastställs genom denna artikel, om inte tillverkningsprocessen för en speciell produkt är sådan att en större avvikelse måste tolereras.

5. Beteckningarna "omarbetat material" eller "varor med obestämd sammansättning" får användas för sådana produkter vars sammansättning inte utan svårighet kan bestämmas, oavsett beståndsdelarnas procentandelar efter vikt.

Artikel 7

Utöver avvikelserna angivna i artikel 4.2, artikel 5.4 och artikel 6.4 medges en ytterligare tolerans av 7 % uteslutande för synliga, urskiljbara fibrer av rent dekorativ karaktär.

Artikel 8

1. Textila produkter i detta direktivs mening skall förses med etikett eller märkas så snart de släpps ut på marknaden i produktions- eller kommersiellt syfte; denna etikettering eller märkning kan ersättas eller kompletteras med åtföljande affärshandlingar, när produkterna inte utbjuds till försäljning till slutanvändaren, eller när de levereras för att tillgodose en beställning från staten eller från annan offentligtjuridisk person.

2. a) Namn, beskrivningar och specifikationer om fiberinnehållet enligt artikel 3 - 6 och bilaga 2 skall klart och tydligt framgå av affärshandlingarna. Detta krav skall göra det omöjligt att använda förkortningar i försäljningsavtal, på räkningar och fakturor; en mekaniserad processkod får emellertid användas, förutsatt att koden förklaras i handlingen ifråga.

b) Namn, beskrivningar och specifikationer om fiberinnehållet enligt artikel 3 - 6 och bilaga 1 skall klart framgå i lättläslig och enhetlig tryckstil, när textilprodukter utbjuds till försäljning eller säljs till slutanvändare. Detta gäller i synnerhet för kataloger och annan reklam, för förpackningar, etiketter och märken.

Närmare beskrivningar och upplysningar, utöver dem som faller under detta direktiv, skall presenteras separat. Denna bestämmelse gäller inte ett varumärke eller namn på ett företag, som kan stå omedelbart före eller efter de specificeringarna, föreskrivna i detta direktiv. Om emellertid en textilprodukt utbjuds till försäljning eller säljs till en slutanvändare enligt punkt 2 a, och ett varumärke eller ett företagsnamn, vare sig fristående eller som ordförbindelse eller som egenskapsnamn, innehåller ett av namnen som räknas upp i bilaga 1 eller ett namn som lätt kan förväxlas med detta, måste varumärket eller företagets namn omedelbart föregås eller följas av namn, beskrivning och specifikationer om fiberinnehållet enligt artikel 3 - 6 eller bilaga 1, tryckta med lättläsliga och tydliga bokstäver.

c) När textilprodukter utbjuds till försäljning eller säljs till en slutanvändare inom medlemsstaternas territorium får dessa kräva att även det egna språket används på de etiketter och märken som krävs enligt denna artikel.

d) Medlemsstaterna får inte förbjuda användning av beskrivningar eller specifikationer om olika products egenskaper utöver de som nämns i artikel 3 - 5, när sådana beskrivningar eller specifikationer överensstämmer med god affärssed i det landet.

Artikel 9

1. Alla textilprodukter som består av två eller flera komponenter med olika fiberinnehåll skall vara försedda med en etikett som anger fiberinnehållet i varje komponent. En sådan etikett skall inte vara obligatorisk för komponenter som ingår med mindre än 30 % av produktens totalvikt, exklusive fodret.

2. Två eller flera textilprodukter som har samma fiberinnehåll och normalt bildar en enhet behöver bara ha en etikett.

Artikel 10

Utän hinder av bestämmelserna i artikel 8 och 9 gäller följande:

a) I fråga om de textilprodukter som räknas upp i bilaga 3 och som befinner sig i något av de stadier som nämns i artikel 2.1 behöver medlemsstaterna inte kräva någon etikett eller något märke med namn eller sammansättning. Bestämmelserna i artiklarna 8 och 9 skall dock gälla när sådana produkter har en etikett eller märkning med namn eller sammansättning eller ett varumärke eller namn på ett företag, som fristående eller som ordförbindelse eller som egenskapsnamn, innehåller antingen en av benämningarna i bilaga 1 eller en benämning som lätt kan förväxlas med denna.

- b) Om de textilprodukter som räknas upp i bilaga 4 är av samma typ och sammansättning kan de utbjudas till försäljning gemensamt, försedda med samma etiketter med detaljerade upplysningar om sammansättning fastställda i detta direktiv.

Artikel 11

Medlemsstaterna skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att ingen information som ges när textilprodukter släpps ut på marknaden kan förväxlas med benämningarna och specifikationerna fastställda i detta direktiv.

Artikel 12

1. De i artiklarna 5 och 6 angivna procentalen för fibrerna skall beräknas med användning av de i bilaga 2 nämnda och överenskomna fukt tilläggen på torrvikten av respektive fiberslag.
2. Vid beräkning av procentsatserna för textilfibrer skall följande delar först borträknas:
 - a) Förstyvningar, förstärkningar, mellanfoder och mellanlägg av canvas, förbindelsestrådar, sytrådar, stukkanter, etiketter och märken, kantband, knappar och garneringar som inte är beståndsdelar av varan, överdrag, tillbehör, dekora-tionsbesättningar, resårband och band samt, om inte annat följer av bestämmelserna i artikel 9, foder.
 - b) Bindevarp och -väft i filter, binde- och fyllnadsvarp och väft i golvbeläggningar, möbeltyger och handknutna mattor.
 - c) Grundlagren i tyger med lugg och flerlagrade golvbeläg-gningar om dessa baksidor inte har samma fibersammansättning som luggen.
 - d) Fetter, bindemedel, förtyngningsmedel och andra textila appreturmedel samt färg- och tryckhjälpmedel och andra textiltvåtningsprodukter.

3. Medlemsstaterna skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de detaljer som räknas upp i punkt 2 d inte finns med i mängder som kan vilseleda konsumenten.

Artikel 13

Separata direktiv kommer att specificera de prov- och analysmetoder som skall användas av alla medlemsstater för att bestämma fibersammansättningen i de produkter som omfattas av detta direktiv.

Artikel 14

1. Ingen medlemsstat får förbjuda eller hindra utsläppandet på marknaden av textila produkter som följer bestämmelserna

i detta direktiv av orsaker som har samband med benämningar eller specifikationer av sammansättning.

2. Bestämmelserna i detta direktiv utesluter inte att man tillämpar gällande bestämmelser i de olika medlemsstaterna om skydd av industriell och kommersiell egendom, om uppgifter beträffande ursprung, ursprungsmärkning och förhindrande av otillbörlig konkurrens.

Artikel 15

Bestämmelserna i detta direktiv skall inte gälla textilprodukter som

1. är avsedda för export till tredje land,
2. förs in i medlemsländerna i gemenskapen efter tullkontroll för vidare transitering,
3. importeras från tredje land för beredning inom marknaden,
4. läggs ut på entreprenad till personer som arbetar i hemmet eller till fristående företag som framställer produkter från tillhandahållet material utan att detta överläts mot betalning.

Artikel 16

1. Medlemsstaterna skall besluta om de åtgärder som är nödvändiga för att följa detta direktiv inom 18 månader efter dagen för anmälan och skall genast underrätta kommissionen om detta.

2. Varje medlemsstat får bestämma att nationella bestämmelser som gäller innan nationella åtgärder vidtas för att följa detta direktiv fortfarande får gälla under 24 månader efter det att sådana åtgärder trätt i kraft för textilprodukter som inte uppfyller kraven i detta direktiv.

3. Medlemsstaterna skall se till att till kommissionen överlämna texterna till centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 17

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 26 juli 1971.

På rådets vägnar

A. MORO

Ordförande

BILAGA 1

FÖRTECKNING ÖVER TEXTILFIBRER

Nr	Beteckning	Beskrivning
1	ull	fiber från får- eller lammfällar (<i>Ovis aries</i>)
2	alpacka, lama, kamel, kashmir, mohair, angora, vicuna, jak, guanaco ¹ , följt eller icke följt av ordet "ull" eller "hår"	hår från följande djur: alpacka, lama, kamel, kashmirget, angoraget, angorakanin, vicuna, jak, guanaco
3	djur- eller hästhår, med eller utan medgivande av djurslag (t ex nöthår, vanligt gethår, hästhår)	hår från olika djur, ej omnämnda under 1 eller 2
4	silke	fiber som uteslutande utvunnits ur kokongen från silkeavsöndrande insekter
5	bomull	fiber från bomullsplantans frökapslar (<i>Gossypium</i>)
6	kapock	fiber från insidan av kapockfrukten (<i>Ceiba pentandra</i>)
7	lin	bastfiber från stjälken på lin (<i>Linum usitatissimum</i>)
8	äka hampa	bastfiber från stjälken på hampa (<i>Cannabis sativa</i>)
9	jute	bastfiber från stjälken på <i>Corchorus olitorius</i> och <i>Corchorus capsularis</i>
10	abaca (Manillahampa)	fiber från skyddsbladet på <i>Musa textilis</i>
11	alfa	fiber från bladen på <i>Stipa tenacissima</i>
12	kokosfiber	fiber från <i>Cocos nucifera</i> 's frukt
13	ginst	bastfiber från stjälken på <i>Cytisus scoparius</i> och/eller <i>Spartium Junceum</i>
14	kenaf (Hibiscushampa)	bastfiber från stjälken på <i>Hibiscus cannabinus</i>
15	rami	bastfiber från stjälken på <i>Boehmeria nivea</i> och <i>Boehmeria tenacissima</i>
16	sisal	fiber från bladen på <i>Agave sisalana</i>
17	acetat	cellulosaacetatfiber i vilken mindre än 92 % men minst 74 % av hydroxylgrupperna är acetylerade
18	alginat	fiber från metalliska salter i alginicsyra

Nr	Beteckning	Beskrivning
19	cupro (cuprammoniumrayon)	regenererad cellulosafiber framtagen med hjälp av cuprammoniumprocessen
20	modal	regenererad cellulosafiber framtagen genom processer som ger hög hållfasthet och hög elasticitet i vått tillstånd. Dessa fibrer skall i vått tillstånd kunna stå emot en belastning av 22,5 k per tex. Vid denna belastning skall sträckningen inte överskrida 15 %
21	protein ³	fiber från naturliga proteinsubstanser som regenereras och stabiliserats på kemisk väg
22	triacetat	cellulosaacetatfiber i vilken minst 92 % av hydroxylgrupperna är acetylerade
23	viskos ²	regenererad cellulosafiber framtagen med hjälp av viskosprocessen för fintrådig och diskontinuerlig fiber
24	akryl ³	fiber bildad av linjära makromolekyler som omfattar minst 85 % volymprocent i kedjan i det akrylonitriliska mönstret
25	klorfiber	fiber bildad av linjära makromolekyler som i kedjan har mer än 50 volymprocent vinylenheter eller klorinerade vinylmonomeriska enheter
26	fluorfiber	fiber bildad av linjära makromolekyler, gjorda av fluorkarbonalifatiska monomerer
27	modakryl	fiber bildad av linjära makromolekyler som i kedjan har mer än 50 % och mindre än 85 volymprocent av det akrylonitriliska mönstret
28	nylon ³	fiber bildad av linjära makromolekyler som i kedjan har den återkommande amid-funktionella gruppen
29	polyester ³	fiber bildad av linjära makromolekyler som omfattar minst 85 volymprocent i kedjan av en ester av en diol- och tereftalisk syra
30	polyeten	fiber bildad av icke-substituerade alifatiska mättade hydrokarboniska linjära makromolekyler
31	polypropylen	fiber bildad av en alifatisk mättad hydrokarbonlinjär makromolekyl där en kolatom av två har en metylsidokedja i isotaktisk disposition och utan vidare substitution
32	polykarbamid	fiber bildad av linjära makromolekyler som i kedjan har den återkommande urea-funktionsgruppen
33	polyuretan	fiber bildad av linjära makromolekyler bestående av kedjor med den återkommande uretan-funktionsgruppen
34	vinylal	fiber bildad av linjära makromolekyler vars kedja utgörs av poly(vinylalkohol) med olika nivåer av acetalisation

Nr	Beteckning	Beskrivning
35	trivinyll	fiber bildad av akrylonitril terpolymer, en klorinerad vinylmonomer och en tredje vinylmonomer av vilken ingen utgör så mycket som 50 % av totalvolymen
36	elastodien	elastisk fiber som består av naturlig eller syntetisk polyisopren eller som består av en eller flera diener, polymerade med eller utan en eller flera vinylmonomerer och som, när den sträcks till tre gånger sin ursprungliga längd och när den sedan släpps, snabbt och i stort sett återtar sin ursprungliga längd
37	elastan	elastisk fiber som består av minst 85 volymprocent segmenterad polyuretan och som, när den sträcks till tre gånger sin ursprungliga längd och när den sedan släpps, snabbt och i stort sett återtar sin ursprungliga längd
38	glasfiber	fiber gjord av glas
39	beteckning som motsvarar material som fibrerna består av, t ex metall (metallisk, metalliserad), asbest, papper, följt eller icke följt av ordet "tråd" eller "fiber"	fibrer från diverse eller nya material som inte är medtagna på ovanstående lista

¹ När det gäller blandningar av fint djurhår och fibrer från får eller lamafällar får dessa speciella benämningar användas endast om de biföljs av innehållsdeklarationer enligt Artikel 6.1 eller 6.2.

² Under en period av fem år efter antagandet av detta direktiv får fibern som faller under punkt 23 (viskosa) även kallas "rayon" när det är fråga om filamentet eller "stapelrayon" ifråga om ändliga fibrer; ordet "viskosa" får läggas till i bägge fallen.

³ Ordet "fiber" är underförstått.

BILAGA 2

KONVENTIONELLA ÅTERVINNINGSAKTORER ANVÄNDA FÖR ATT BERÄKNA
FIBERVOLYMEN I EN TEXTILPRODUKT

Fiber nr	Benämning	Procentsatser
1-2	Ull och djurhår: kammade fibrer kardade fibrer	18,25
		17,00
3	Djurhår: kammade fibrer kardade fibrer	18,25
		17,00
	Hästhår: kammade fibrer kardade fibrer	16,00
		15,00
4	Silke	11,00
5	Bomull: standardfibrer merceriserade fibrer	8,50
		10,50
6	Kapock	10,90
7	Lin	12,00
8	Äkta hampa	12,00
9	Jute	17,00
10	Abaca	14,00
11	Alfa	14,00
12	Kokosfiber	13,00
13	Ginst	14,00
14	Kenaf	17,00
15	Rami (blekt fiber)	8,50
16	Sisal	14,00
17	Acetat	19,00
18	Alginat	20,00
19	Cupro	13,00
20	Modal	13,00
21	Protein	17,00
22	Triacetat	7,00
23	Viskos	13,00
24	Akryl	2,00
25	Klorofiber	2,00
26	Fluorofiber	0,00
27	Modakryl	2,00
28	Polyamid (6-6): stapelfiber filament	6,25
		5,75

Fiber nr	Benämning	Procentsatser
28	Polyamid 6: stapelfiber filament	6,25
		5,75
	Polyamid 11: stapelfiber filament	3,50
		3,50
29	Polyester: stapelfiber filament	1,50
		3,00
30	Polyetylen	1,50
31	Polypropylen	2,00
32	Polykarbamid	2,00
33	Polyuretan: stapelfiber filament	3,50
		3,00
34	Vinylal	5,00
35	Trivinyll	3,00
36	Elastodien	1,00
37	Elastan	1,50
38	Glasfiber: filament med en diameter över 5 mikron filament med en diameter på 5 mikron eller mindre	2,00
		3,00
39	Metallfiber	2,00
	Metalliserad fiber	2,00
	Asbest	2,00
	Pappersgarn	13,75

BILAGA 3

**PRODUKTER FÖR VILKA INTE KAN FÖRESKRIVAS ETIKETTERING ELLER
MÄRKNING**

(Artikel 10 a)

1. ärmhållare
2. klockarmband av textila material
3. etiketter och emblem
4. vadderade grytlappar av textila material
5. tehuvar
6. kaffchuvar
7. ärmskydd
8. muffar, ej av plysch
9. konstgjorda blommor
10. nåldynor
11. målad kanvasduk
12. vävda tyger för stoffering och mellanlägg
13. filter
14. gamla, omgjorda textilprodukter där detta särskilt anges
15. damasker
16. industritextilier
17. emballage, inte nytt och sålt som sådant
18. filthattar
19. mjuka behållare/kärl utan bottenplatta och sadelmakeri av textilt material
20. reseffekter av textila material
21. handbroderier
22. glidbara spännen i kjollinningar
23. knappar och spännen, överklädda med textila material
24. bokomslag i textila material
25. leksaker
26. textila delar av fotbeklädnader utom värinande foder
27. smådukar som har flera beståndsdelar och en yta som inte överstiger 500 cm²

BILAGA 4

**PRODUKTER FÖR VILKA EN GEMENSAM ETIKETTERING ELLER MÄRKNING
KAN ANVÄNDAS**

(Artikel 10 b)

1. skurtrasor
 2. dammtrasor
 3. kantband och garneringar
 4. garneringsband, spetskragar o.dyl.
 5. skärp
 6. hängslen
 7. strumpeband
 8. sko- och kängsnören
 9. band
 10. resårband
 11. nya förpackningar, sålda som sådana
 12. paketsnören
 13. bordstabletter
 14. näsdukar
-

RÅDETS DIREKTIV

av den 17 december 1974

som kompletterar direktiv 71/307/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning
om benämningar på textilier

(75/36/EEG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artikel 100 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande¹,med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande², och

med beaktande av följande:

Artikel 5.1 av rådets direktiv 71/307/EEG³ av den 26 juli 1971 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om benämningar på textilier måste kompletteras genom tillägg av den danska motsvarigheten till termerna i den punkten.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.*Artikel 1*

En sjätte strecksats skall läggas till artikel 5.1 i direktiv 71/307/EEG:

"— friskklippet uld".

Artikel 2

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 17 december 1974.

På rådets vägnar
M. DURAFOUR
Ordförande

¹ EGT nr C 93, 7.8.1974, s. 86.² EGT nr C 125, 16.10.1974, s. 52.³ EGT nr L 185, 16.8.1971, s. 16.

RÅDETS DIREKTIV

av den 25 november 1983

om ändring av direktiv 71/307/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om benämningar på textilier

(83/623/EEG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS RÅD HAR ANTAGIT
DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artikel 100 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag¹,med beaktande av Europaparlamentets yttrande²,med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande³, och

med beaktande av följande:

Vissa bestämmelser i direktiv 71/307/EEG⁴ har gett upphov till skillnader i tolkning och tillämpning i medlemsstaterna till förfång för textilvarors fria rörlighet och för konsumentinformation i direktivets mening. Dessa bestämmelser måste därför ändras eller kompletteras och all bristande överensstämmelse i terminologin i direktivets olika språkversioner måste avlägsnas.

Termen "textilfiber" måste utvidgas till att omfatta remsor, flata eller rörformade, med en uppskattad bredd av 5 mm eller smalare, som skärs ut från folier som tillverkas genom

strängsprutning av de polymerer som räknas upp under punkt 17—36 och 39 i bilaga 1, och därefter dras ut på längden.

Den avvikelse gällande "övriga fibrer" som redan har fastställts för oblandade produkter måste också tillämpas på blandningar.

I de fall där det är tekniskt svårt att ange en produkts sammansättning vid tillverkningstillfället, kan de fibrer man då vet ingår anges på etiketten, förutsatt att de svarar för en viss procentsats av den färdiga produkten.

För att undvika de skillnader i tillämpningen som har uppstått i detta sammanhang inom gemenskapen, är det lämpligt att i detalj ange metoderna för märkning av vissa textilprodukter som har två eller flera beståndsdelar. Det är också lämpligt att ange de beståndsdelar i textilprodukter som man kan bortse från när det gäller märkning och analys.

Textilprodukter som endast behöver ha en gemensam märkning och sådana som säljs metervis eller i avklippta längder, måste saluföras på ett sådant sätt att konsumenten kan få fullständig information om vad som står på ytterförpackningen eller på rullen. Det ankommer på medlemsstaterna att bestämma vilka åtgärder som skall beslutas för att detta syfte skall uppnås.

SLUTGRANSKAD

¹ EGT nr C 63, 13.3.1980, s. 3.² EGT nr C 197, 4.8.1980, s. 66.³ EGT nr C 230, 8.9.1980, s. 22.⁴ EGT nr L 185, 16.8.1971, s. 16.

När direktiv 71/307/EEG antogs föreskrev rådet att direktivets bilaga 3 och 4 skulle kunna ändras. Dessa bilagor bör därför ändras med hänsyn till den speciella beskaffenheten hos de produkter som omnämns där. Andra produkter som undantas från märkning, särskilt engångsartiklar eller artiklar som bara behöver en gemensam märkning, skall läggas till.

De bestämmelser som är nödvändiga för fastställandet av analysmetoder och dessas anpassning till den tekniska utvecklingen, är genomförandebestämmelser av rent teknisk natur. I samband med dessa bestämmelser och de åtgärder som är nödvändiga för att anpassa direktivets bilaga 1 och 2 till den tekniska utvecklingen, bör det förfarande som tidigare fastställts i artikel 6 i direktiv 72/276/EEG¹ tillämpas.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Direktiv 71/307/EEG ändras på följande sätt:

1. I artikel 2 skall punkt 2 ersättas med följande:

"2. I detta direktiv används *textilfiber* med de betydelser som här anges:

- en enhet materia som utmärks av att den är flexibel och tunn samt lång i förhållande till den maximala genomskäringen, vilket gör den lämpad för textil användning,
- elastiska remsor, flata eller rörformade, där den uppskattade bredden inte överstiger 5 mm, inklusive remsor som skärs till av bredare remsor eller folier, framställda av substanser som används för tillverkningen av de fibrer som räknas upp under punkt 17—39 i bilaga 1 och som lämpar sig för textil användning. Med den uppskattade bredden avses bredden på remsan eller bandet när den/det viks, stryks ut, pressas ihop eller vrids eller, när bredden varierar, genomsnittsbredden."

2. I artikel 6 skall punkt 2, 4 och 5 ersättas med följande:

"2. En textilprodukt som består av två eller flera fibrer, varav ingen ingår med så mycket som 85 % av totalvikten, skall anges med namn och viktprocent för åtminstone två av de viktigaste fibrerna, följt av namnen

på övriga ingående fibrer i fallande ordning efter vikt med eller utan angivande av viktprocent. Dock gäller att

- a) fibrer, som var och en står för mindre än 10 % av en produkts totalvikt kollektivt kan betecknas med termen "övriga fibrer" följt av den totala viktprocenten
- b) om namnet på en fiber som står för mindre än 10 % av en produkts totalvikt anges, produktens fullständiga procentuella sammansättning skall deklarerats."

"4. Ifråga om textilprodukter avsedda för en konsument med de procentsatser som anges i punkt 1, 2, 3 och 5 i denna artikel gäller följande:

- a) Främmande fibrer skall godtas med upp till 2 % av textilproduktens totalvikt, förutsatt att denna kvantitet är berättigad av tekniska skäl och inte blandats in rutinmässigt. Denna avvikelse skall ökas till 5 % för produkter som har genomgått en kardningsprocess och skall inte påverka den avvikelse som anges i artikel 5.3.
- b) En avvikelse om 3 % skall tillåtas mellan de deklarerade procentsatserna fibrer och de procentsatser man får fram vid en analys i förhållande till totalvikten fibrer angiven på etiketten. En sådan avvikelse skall också gälla sådana fibrer som enligt punkt 2 uppräknas i fallande ordning efter vikt utan angivande av procentsats. Denna avvikelse skall också gälla artikel 5.2 b.

Vid en analys skall dessa avvikelser beräknas separat. När man utgår från avvikelser enligt a, skall den totalvikt man skall ta hänsyn till vid beräkningen av avvikelser enligt b vara totalvikten för fibrerna i den färdiga produkten minus vikten på alla främmande fibrer som påträffas.

Det skall vara tillåtet med avvikelser enligt a och b endast om någon främmande fiber, som påträffas vid en analys där man utgår från avvikelser enligt a, visar sig vara av samma kemiska typ som en eller flera av de fibrer som anges på etiketten.

Endast i undantagsfall och om tillverkaren anger godtagbara skäl, kan för speciella produkter där tillverkningsprocessen kräver detta, större avvikelser än

¹ EGT nr L 173, 31.7.1972, s. 1.

de som anges under a och b vara tillåtna i de fall produkten kontrolleras enligt artikel 13.1. Medlemsstaterna skall omedelbart underrätta kommissionen om detta.

5. Beteckningarna "blandade fibrer" eller "ospecificerad sammansättning" får användas för alla produkter vars sammansättning inte utan svårighet kan bestämmas vid tillverkningstillfället."

3. Artikel 7 skall ersättas med följande:

"Artikel 7

Utan att det påverkar tillämpningen av avvikelserna enligt artikel 4.2, 5.3 och 6.4 behöver i fiberdeklarationen enligt artikel 4 och 6 inte anges synliga, urskiljbara fibrer av rent dekorativ karaktär, som inte utgör mer än 7 % av den färdiga produktens vikt. Detsamma skall gälla för fibrer (t.ex. metalliska fibrer) som har blandats in för att uppnå en antistatisk effekt och som inte överstiger 2 % av den färdiga produktens totalvikt. Vad gäller de produkter som omnämns i artikel 6.3, skall sådana procentsatser inte beräknas efter materialets vikt utan efter vikten på varpen och väften var för sig."

4. Följande stycke skall läggas till i artikel 8.2 c:

"När det gäller spolar, trådrullar, garnhävror, nystan eller andra sömnads-, lagnings- och brodergarner i små kvantiteter, skall den möjlighet som anges i föregående stycke tillämpas av medlemsstaterna endast vid gemensam märkning på förpackningar eller i skyltningar. Utan att de fall som täcks av punkt 18 i bilaga 4 påverkas kan enskilda artiklar märkas med valfritt gemenskapsspråk."

5. Artikel 9 skall kompletteras med följande punkt 3:

"3. Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i artikel 12 skall följande gälla:

a) Fibersammansättningen i följande korsettartiklar anges genom en materialbeskrivning av hela produkten eller för de delar som räknas upp nedan, antingen i sin helhet eller separat:

- för bysthållare: kupornas och bakstyckets inre och yttre tyg,
- för korsetter: framstycket, bakstycket och sidstyckenas styva delar,

- för korsetter: kupornas inre och yttre tyg, fram- och bakstyckenas styva delar och sidostyckena.

Fibersammansättningen i andra korsettartiklar än de som räknas upp i föregående stycke skall anges genom en materialbeskrivning av hela produkten eller för dess olika delar, antingen i sin helhet eller separat. Sådan märkning skall inte vara obligatorisk för delar som svarar för 10 % eller mindre av produktens totalvikt.

Den separata märkningen av de olika delarna av en korsettartikel enligt ovan skall vara sådan att konsumenten lätt kan förstå vilken produktinformation på etiketten avser.

- b) Fibersammansättningen i etsningstryckta textilprodukter skall redovisas för produkten i dess helhet och får anges genom separata materialbeskrivningar av bottenytan och av bastyget, dels av de etsningstryckta delarna. Dessa komponenter måste namnges.
- c) Fibersammansättningen i broderade textilier skall redovisas för produkten i dess helhet och kan anges genom separata materialbeskrivningar av bottenytan, respektive brodergarnet. Dessa komponenter måste namnges. Om de broderade delarna täcker mindre än 10 % av produktytan behöver bara bottenytans sammansättning deklarerats.
- d) Fibersammansättningen i garner, som består av en kärna omspunnen med olika fibrer och som saluförs på detta sätt till konsumenten, skall anges för produkten i dess helhet. Den får även anges genom separata materialbeskrivningar av den inre delen och höljet, varvid dessa båda beståndsdelar uttryckligen måste nämnas.
- e) Fibersammansättningen i sammet och plysch eller i textilier som liknar sammet eller plysch skall anges för produkten i dess helhet. När produkten består av en tydlig baksida och en framsida av olika fibrer får sammansättningen anges separat för dessa båda beståndsdelar som uttryckligen måste nämnas.

- f) Sammansättningen av golvbeläggningar och mattor, vilkas undersida och ovsida består av olika sorters fibrer, behöver anges endast för ovsidan som uttryckligen skall nämnas.
6. Artikel 10 ändras på följande sätt:
- I punkt 1 skall ett nytt stycke, c, läggas till:

"c) Sammansättningen av textilprodukter som säljs i metervara behöver endast anges på den saluförda tyglängden eller rullen."
 - Följande punkt 2 skall läggas till:

"Medlemsstaterna skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att se till att produkterna under b och c i punkt 1 saluförs på sådant sätt att konsumenten kan få fullständig information om sammansättningen av dessa produkter."
7. Artikel 12 skall ersättas med följande:
- "Artikel 12*
- Vid tillämpningen av artikel 8.1 och de övriga bestämmelserna i detta direktiv gällande märkningen av textilprodukter skall procentsatserna för fibrer enligt artikel 4, 5 och 6 bestämmas utan hänsyn till produkterna i punkt 1, 2 och 3 nedan:
1. För alla textilprodukter:

icke-textila delar, stadkanter, etiketter och märkningar, kantband och garneringar som inte är en väsentlig del av produkten, knappor och spännen överklädda med textilt material, tillbehör, dekorationer, band som inte är elastiska, elastisk tråd och resårband anbringade på speciella och avgränsade ställen på produkten samt synliga, urskiljbara och rent dekorativa eller antistatiska fibrer som är underkastade bestämmelserna i artikel 7.
 2. a) För golvbeläggningar och mattor: alla delar bortsett från slitytan.

b) För möbiltyger: binde- och fyllnadsvarp och d:o väft som inte ingår i slitytan.

För draperier och gardiner: binde- och fyllnadsvarp och d:o väft som inte ingår i tygets rätsida.
- c) För övriga textilprodukter: förstävningar eller tyg som tjänar som underlag, mellanlägg och förstärkning, mellanfoder och canvasstoffering, sytråd och förbindelsestråd, om de inte ersätter varpen och/eller väften i tyget, vadderingar som inte fyller någon isolerande funktion och, om inte annat följer av artikel 9.1, foder.
- För denna bestämmelse gäller att
- materialet i textilprodukter som tjänar som underlag för rätsidan, särskilt i filter och dubbelvävda tyger och baksidan på sammet och plysch och besläktade produkter, inte skall betraktas som underlag som skall avlägsnas,
 - "förstävningar och förstärkningar" är de garner eller tyger som anbringas på speciella och avgränsade ställen på textilprodukter för att förstärka dem eller göra dem styva eller tjocka.
3. Fettsubstanser, bindemedel, förtvagningsmedel och andra appretyrmedel, inpregneringsmedel, hjälpmedel vid infärgning och tryckning och andra medel för behandling av textilprodukter. I avsaknad av gemenskapsbestämmelser skall medlemsstaterna vidta alla nödvändiga åtgärder för att se till att dessa medel inte ingår i mängder som kan vilseleda konsumenten."
8. Artikel 13 skall ersättas med följande:
- "Artikel 13*
1. Kontrollen för att utröna om textilprodukternas sammansättning stämmer med den information som lämnas enligt detta direktiv skall ske med de analysmetoder som finns i de direktiv som anges i punkt 2 nedan.

Vid kontrollförfarandet skall procentsatsen fibrer i artikel 4, 5 och 6 bestämmas genom att på varje fibers vattenfria massa tillämpa respektive överenskomna tolerans, angiven i bilaga 2 sedan man först avlägsnat de delar som anges i artikel 12.1-3.
 2. De metoder för stickprov och analys som skall användas i medlemsstaterna för att bestämma fibersammansättningen i produkter som faller under detta direk-

tiv kommer att anges i detalj genom särdirektiv."

"bastfibrer från stjälken på *Corchorus olitorius* och *Corchorus capsularis*. Vid detta direktivs tillämpning

9. Följande artikel 15a skall införas:

"Artikel 15a

1. Tilläggen till bilaga 1 och tilläggen och ändringarna i bilaga 2 till detta direktiv, som är nödvändiga för att anpassa dessa bilagor till den tekniska utvecklingen, skall antas i enlighet med förfarandet i artikel 6 i direktiv 72/276/EEG¹, senast ändrat genom direktiv 81/75/EEG².

2. De nya metoderna för kvantitativ analys av binära och ternära blandningar förutom dem man refererar till i direktiv 72/276/EEG och 73/44/EEG³ skall också bestämmas med hjälp av ovanstående förfarande.

3. Den kommitté man hänvisar till i artikel 5 i direktiv 72/276/EEG skall heta "Kommittén för direktiv om benämningen och märkningen av textilier".

10. Bilaga 1 ändras på följande sätt:

a) Följande ändringar skall införas:

1 och 2: En fotnotshänvisning "1" skall införas efter texten som hänför sig till dessa beteckningar i den andra kolumnen med rubriken "Beteckning".

2: Fotnotshänvisningen "1", som för närvarande står efter ordet "guanaco" i andra kolumnen med rubriken "Beteckning", skall utgå.

Under rubriken "Beskrivning" skall ordet "mohair" ersättas med följande:

- I den franska texten med "chèvre angora".
- I den italienska texten med "capra angora".
- I den tyska texten med "Angoraziege".

I den danska texten skall ordet "angoraged" läggas till efter ordet "Kashmirged".

I den holländska texten skall ordet "mohair" utgå.

9 jute:

Beskrivningen av fibern skall ersättas med följande:

skall bastfibrer från stjälken på följande arter behandlas på samma sätt som jute: *Hibiscus cannabinus*, *Hibiscus sabdariffa*, *Abutilon avicennae*, *Urena lobata*, *Urena sinuata*.

14 kenaf:

Utgår.

20 modal:

Beskrivningen av fibern skall ersättas med följande:

"en fiber av regenererad cellulosa som har hög elasticitet i vått tillstånd. Hållfastheten (B_C) i konditionerat provningstillstånd och den dragkraft (B_M) som krävs för att åstadkomma en förlängning om 5 % i vått tillstånd är:

$$B_C (CN) \geq 1,3\sqrt{T} + 2T$$

$$B_M (CN) \geq 0,5\sqrt{T}$$

där T är den genomsnittliga linjära tätheten i decitex".

¹ EGT nr L 173, 31.7.1972, s. 1.

² EGT nr L 173, 4.3.1981, s. 23.

³ EGT nr L 83, 30.3.1973, s. 1.

Beskrivningen av fibern skall ersättas med följande:

"fiber bildad av linjära makromolekyler som i kedjan har mer än 50 % massa av klorinerad vinyl eller klorinerad vinylidenmonometrisk enheter".

28 nylon:

Beteckningen skall vara "polyamid" eller "nylon".

32 polykaramid:

Beskrivningen av fibern skall ersättas med följande:

"Fiber bildad av linjära makromolekyler som i kedjan har den återkommande ureylen (NH-CO-NH) funktionella gruppen".

37 elasthan:

I den holländska texten skall namnet ändras till "Elastaan".

b) Fotnot 1 skall lyda som följer:

"¹ Beteckningen "ull" i nr 1 i denna bilaga får också användas för att beteckna en blandning av fibrer från får- eller lammfällar samt håren som räknas upp i tredje kolumnen för nr 2.

Denna bestämmelse är tillämplig på de textilprodukter som räknas upp i artikel 4 och 5 och på dem som omnämns i artikel 6, förutsatt att de senare till en del är sammansatta av fibrerna under nr 1 och 2."

- c) Fotnotshänvisningen och fotnot 2 skall utgå.
Fotnotshänvisningen och fotnot 3 som finns i vissa språkversioner ändras till "2".
11. Bilaga 2 ändras på följande sätt:
- a) Rubriken skall lyda:
"TILLÅTNA AVVIKELSER FÖR ATT..."
- b) Följande ändringar skall göras:
- nr 14: skall utgå.
- nr 28: orden "polyamid (6-6)", "polyamid 6" och "polyamid 11" skall alltid följas av orden "eller nylon".
- nr 29: procentsatsen för polyesterfilament skall fastställas till "1,50" istället för "3,00".
- nr 37: i andra kolumnen i den holländska texten skall namnet på fibern ändras till "Elastaan".
12. Bilaga 3 ändras på följande sätt:
- a) Följande ändringar skall göras:
- nr 3: skall på tyska lyda "Etiketten und Abzeichen" och på italienska "Etichette e contrassegni".
- nr 12: skall lyda "tyg som tjänar som underlag samt förstövningar".
- nr 16: skall utgå.
- nr 21: skall lyda "färdiga och icke färdiga handbroderade väggprydnader och material för framställning av dessa, inklusive brodergarn som säljs separat från stramaljen och som saluförs enbart för att användas till sådana väggprydnader".
- nr 22: skall på holländska lyda "knopen en gespen met stof bekleed" och på tyska "mit Textilien überzogene Knöpfe und Schnallen".
- b) Följande skall läggas till:
- "nr 36: Begravningsartiklar.
- nr 37: Engångsartiklar med undantag för vadd av cellulosamaterial.
För detta direktivs ändamål skall textilartiklar betraktas som engångsartiklar, om de är avsedda för engångsbruk eller för en begränsad tid, och om deras normala användning utesluter varje återställande för senare användning för samma eller liknande ändamål.
- nr 38: Textilartiklar som är underkastade regler i den europeiska farmakopén och som omfattas av en hänvisning till dessa regler, bandage av icke-engångstyp för medicinsk och ortopediskt bruk samt ortopediska artiklar i allmänhet.
- nr 39: Textilartiklar, inklusive tågvirke, rep och snören (om inte annat följer av nr 12 i bilaga 4), som normalt är avsedda
- a) att användas som delar av utrustning vid tillverkning och beredning av varor,
- b) att införlivas med maskiner, med installationer (t.ex. för uppvärmning, luftkonditionering eller belysning), med hushållsapparater och andra liknande apparater, med fordon och andra transportmedel eller för att driva, underhålla och utrusta desamma, med undantag för presenningar och motorfordonstillbehör av textilt material som säljs separat från fordonet.
- nr 40: Textilartiklar för skydd- och säkerhetsändamål som t.ex. säkerhetsbälten, fallskärmar, flytvästar, fallskärmar för nödsituationer, brandbekämpningsapparater, skottsäkra västar och särskilda skyddskläder (t.ex. för skydd mot eld, kemiska substanser eller andra säkerhetsrisker).
- nr 41: Uppblåsbara tält o.dyl. (t.ex. sporthallar, utställnings- eller lagerlokaler), förutsatt att information om prestanda och teknisk specifikation för dessa artiklar lämnas.
- nr 42: Segel.
- nr 43: Klädesplagg för djur.
- nr 44: Flaggor och standar."
13. Bilaga 4 ändras på följande sätt:
- a) Rubriken skall lyda:
"PRODUKTER FÖR VILKA ENDAST EN GEMENSAM ETIKETT ELLER MÄRKNING ÄR OBLIGATORISK
(Artikel 10.1 b)".

b) Nr 12 skall lyda: "paketsnören och tvinnat garn för jordbruksändamål, snören, tågvirke och rep förutom de som omfattas av nr 39 i bilaga 3¹⁾."

c) Följande skall läggas till:

"nr 15: Nät för hårknutar och hår.

nr 16: Slipsar och flugor för barn.

nr 17: Haklappar, tvättvantar och tvättilappar.

nr 18: Sömnads-, stopp- och brodergarner som säljs i små kvantiteter (1 gram eller mindre) i detaljhandeln.

nr 19: Band för gardiner och rullgardiner och jalousier."

d) Följande fotnot 1 skall läggas till:

¹⁾ För de produkter som omfattas av detta nummer och som säljs i tillskurna längder skall den gemensamma märkningen vara den som gäller för rullen i dess helhet. Tågvirke och rep som faller under denna punkt innefattar sådant som används inom bergklättrings- och vattensporterna."

Artikel 2

1. Medlemsstaterna skall inom 24 månader efter dagen för anmälan anta, offentliggöra och tillämpa de bestämmelser som

är nödvändiga för att följa detta direktiv. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

2. Medlemsstaterna skall tillåta utsläppandet på marknaden av textilprodukter som uppfyller kraven i direktiv 71/307/EEG men som ännu inte är märkta i enlighet med bestämmelserna i detta direktiv under 42 månader efter dagen för anmälan av detta direktiv.

3. Medlemsstaterna skall se till att till kommissionen överlämna texterna till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 3

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 25 november 1983.

På rådets vägnar

G. MORAITIS

Ordförande

KOMMISSIONENS DIREKTIV

av den 6 februari 1987

om ändring av bilaga 2 till rådets direktiv 71/307/EEG om tillnärming av
medlemsstaternas lagstiftning om benämningar på textilier

(87/140/EEG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR
ANTAGIT DETTA DIREKTIVmed beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska
ekonomiska gemenskapen,med beaktande av rådets direktiv 71/307/EEG av den 26 juli
1971 om tillnärming av medlemsstaternas lagstiftning om
benämningar på textilier¹, senast ändrat genom direktiv
83/623/EEG², särskilt artikel 15a. 1 i detta, och

med beaktande av följande:

Bilaga 2 till direktiv 71/307/EEG, som bestämmer den godtagna toleransen för varje fibers torrsvikt vid analysundersökningen av fiberinnehållet i textilprodukter anger i punkt 1-2 och 3 två olika, godtagna toleransvärden för beräkning av sammansättningen av kardade eller kammade fibrer som innehåller ull och/eller djurhår. Laboratorier kan inte alltid avgöra om en produkt är kardad eller kammad, och följaktligen kan motstridiga resultat uppnås när man tillämpar denna bestämmelse vid kontroller av likformigheten av textilprodukter i gemenskapen. Laboratorier bör därför få rätt att tillämpa ett enda godtaget toleransvärde i tveksamma fall.

Beträffande punkt 28 i ovannämnda bilaga behöver man inte skilja mellan de olika typerna polyamid eller nylon, och därför bör de godtagna toleransvärdena för dessa samordnas.

Ordet "filament" i punkt 38 (glasfiber) bör utgå då denna fiber också kan finnas i icke ändlös form.

Bestämmelserna i detta direktiv överensstämmer med den uppfattning som Kommittén för direktiv om benämningar på textilier och deras märkning har.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Punkt 1-2, 3, 28 och 38 i bilaga 2 till direktiv 71/307/EEG ändras härmed i enlighet med bilagan till detta direktiv.

Artikel 2

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de bestämmelser som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 1 september 1988 och skall genast underrätta kommissionen om detta.
2. Så snart detta direktiv har anmälts skall medlemsstaterna även underrätta kommissionen i så god tid att den kan avge sitt utlåtande om alla förslag till lagar och andra författningar som de avser att anta inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 3

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 6 februari 1987.

För kommissionen

Grigoris VARFIS

*Ledamot av kommissionen*¹ EGT nr L 185, 16.8.1971, s. 16.² EGT nr L 353, 15.12.1983, s. 8.

BILAGA

1. Nedanstående punkter ändras på följande sätt:

1 — 2 och 3: En fotnotsreferens "1" skall sättas in efter siffran 17,00 mitt emot kardade fibrer under rubrikerna "Ull och djurhår" och "Djurhår".

28: Texten i spalterna med rubriken "Fibrer" och "Procentsatser" skall lyda:

"Polyamid eller nylon:	
icke ändlös fiber	6,25
filament	5,75".

38: Texten i spalterna "Fibrer" och "Procentsatser" skall lyda som följer:

"Glasfiber:	
Med en genomsnittlig diameter av över 5 µm	2,00
med en genomsnittlig diameter av 5 µm eller mindre	3,00".

2. Fotnot ¹ skall lyda:

"¹ Den godtagna toleransen om 17,00 % skall även tillämpas när det är omöjligt att utröna huruvida en textilprodukt som innehåller ull och/eller djurhår är kammad eller kardad."

372L0276/S

31.7.72

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS OFFICIELLA TIDNING

Nr L 173/1

RÅDETS DIREKTIV

av den 17 juli 1972

om tillnärning av medlemsstaternas lagstiftning om vissa metoder för kvantitativ analys av binära textilfiberblandningar

(72/276/EEG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS RÅD HAR ANTAGIT
DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artikel 100 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag, och

med beaktande av följande:

Rådets direktiv av den 26 juli 1971¹ om tillnärning av medlemsstaternas lagstiftning om benämningar på textilier fastställer bestämmelser om märkning som grundar sig på textilvarors fibersammansättning.

De metoder som används vid officiella provningar i medlemsstaterna för att bestämma fibersammansättningen för textilvaror bör vara enhetliga både vad beträffar förbehandlingen av provet och den kvantitativa analysen.

Artikel 13 i ovannämnda direktiv föreskriver att den provtagning och de analysmetoder som skall användas i medlemsstaterna för att bestämma fibersammansättningen i varor skall anges i särdirektiv.

Inledningsvis bör metoder för provning av vissa binära textilfiberblandningar fastställas. Dessa bör följas av direktiv som anger metoder för blandningar där mer än två fibrer ingår eller för fibrer med samma kemiska sammansättning (särskilt mikroskopisk analys).

Den tekniska utvecklingen gör det nödvändigt att med täta mellanrum anpassa de tekniska specifikationer som definieras i särdirektiven om metoder för analys av textilier. För att underlätta genomförandet av de åtgärder som krävs för detta

bör ett förfarande fastställas som upprättar ett nära samarbete mellan medlemsstaterna och kommissionen. Detta bör ske i en kommitté för anpassning av metoder för analys av textilier till den tekniska utvecklingen.

I fråga om binära blandningar för vilka det inte finns någon enhetlig analysmetod på gemenskapsnivå, får det laboratorium som ansvarar för provningen bestämma sammansättningen av sådana blandningar. De får därvid använda någon vedertagen metod och ange resultatet i analysrapporten samt hur tillförlitlig den använda metoden är i den mån detta är känt.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Detta direktiv gäller metoder för kvantitativ analys av vissa binära textilfiberblandningar, inklusive framtagning av analysprov och provkroppar.

Artikel 2

Analysprov avser ett med hänsyn till analysen lämpligt stort prov, som tas ut från laboratorieprovet, som in sin tur tagits ut från ett varuparti för analys.

Provkropp avser den del av analysprovet som behövs för ett enskilt provningsresultat.

Artikel 3

Medlemsstaterna skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att i enlighet med direktivet av den 26 juli 1971 säkerställa att bestämmelserna i bilaga 1 och 2 om metoder för den kvantitativa analysen av vissa binära blandningar, inklusive framtagningen av analysprov och provkroppar, tillämpas vid alla officiella provningar för att bestämma sammansättningen av de textilvaror som släpps ut på marknaden.

SLUTLIG

¹ EGT nr L 185, 16.8.1971, s. 16.

Artikel 4

Det laboratorium som ansvarar för provningen av binära blandningar för vilka det inte finns någon enhetlig analysmetod på gemenskapsnivå skall bestämma sammansättningen av sådana blandningar genom att använda en vedertagen metod och ange resultatet i analysrapporten och hur tillförlitlig den använda metoden är i den mån detta är känt.

Artikel 5

1. Härmed inrättas en kommitté för anpassning av metoder för analys av textilier till den tekniska utvecklingen (nedan kallad 'kommittén'). Den skall bestå av företrädare för medlemsstaterna med en företrädare för kommissionen som ordförande.

2. Kommittén skall själv fastställa sin arbetsordning.

3. Anpassning av metoderna för kvantitativ analys till den tekniska utvecklingen enligt bestämmelserna i bilaga 2 skall ske i enlighet med det förfarande som anges i artikel 6.

Artikel 6

1. När det förfarande skall tillämpas som anges i denna artikel skall ärendet hänskjutas till kommittén av ordföranden, antingen på hans eget initiativ eller på begäran av en företrädare för en medlemsstat.

2. Kommissionens företrädare skall till kommittén lämna ett förslag om åtgärder som skall beslutas. Kommittén skall yttra sig över förslaget inom den tid som ordföranden bestämmer med hänsyn till hur brådskande ärendet är. Kommitténs beslut skall fattas med en majoritet av tolv röster, varvid medlemsstaternas röster skall vägas enligt artikel 148.2 i fördraget.

Ordföranden får inte rösta.

3. a) Kommissionen skall anta förslaget, om det har tillstyrkts av kommittén.

b) Om förslaget inte har tillstyrkts av kommittén eller om den inte avger något yttrande, skall kommissionen utan dröjsmål föreslå rådet åtgärder. Rådet skall besluta med kvalificerad majoritet.

c) Om rådet inte fattar beslut inom tre månader efter det att förslaget har lämnats, skall kommissionen besluta att de föreslagna åtgärderna skall vidtas.

Artikel 7

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de bestämmelser som är nödvändiga för att följa detta direktiv inom arton månader efter dagen för anmälan och skall genast underrätta kommissionen om detta.

2. Medlemsstaterna skall se till att texterna till centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv överlämnas till kommissionen.

Artikel 8

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 17 juli 1972.

På rådets vägnar

P. LARDINOIS

Ordförande

BILAGA 1

**FRAMTAGNING AV ANALYSPROV OCH PROVKROPPAR FÖR BESTÄMNING AV
FIBERSAMMANSÄTTNINGEN I TEXTILVAROR**

1. TILLÄMPNINGSOMRÅDE

Denna bilaga anger förfaranden för framtagandet av analysprov av lämplig storlek för förbehandling avseende kvantitativ analys (t.ex. av en mängd om högst 100 g) från laboratorieprov samt för urval av provkroppar från de analysprov som har förbehandlats för att avlägsna fiberfrämmande ämnen¹.

2. DEFINITIONER

- 2.1. **Parti** - Den materialmängd som skall bedömas på grundval av en serie provningsresultat. Det kan till exempel omfatta allt material i en tygleverans: allt tyg som är vävt vid en särskild bom; en garnleverans, en bal eller en grupp balar av råfiber.
- 2.2. **Laboratorieprov** - del av parti som kan antas vara representativt för hela partiet och som finns tillgängligt i laboratoriet. Det skall ha en storlek och beskaffenhet som är tillräcklig för att utjämna variationer i partiet och för att underlätta hanteringen i laboratoriet².
- 2.3. **Analysprov** - del av laboratorieprovet som är föremål för förbehandling för att avlägsna fiberfrämmande ämnen och från vilket provkroppar tas. De skall ha en storlek och beskaffenhet som är tillräcklig för att utjämna variationer i laboratorieprovet³.
- 2.4. **Provkropp** - del av materialet som erfordras för en enskild provning och som valts ut från analysprovet.

3. PRINCIP

Analysprov tas på sådant sätt att det är representativt för laboratorieprovet.

Provkroppar tas från analysprovet på sådant sätt att var och en är representativ för analysprovet.

4. PROVTAGNING AV LÖSA FIBRER

- 4.1. **Oorienterat fibermaterial** - Analysprovet erhålls genom att man slumpvis tar knippen från laboratorieprovet. Blanda noga hela analysprovet med hjälp av en laboratoriekardare⁴. Låt floret eller blandningen, även lösa fibrer och de fibrer som fastnat på utrustningen som använts vid blandningen, genomgå en förbehandling. Välj sedan ut provkroppar i proportion till respektive massa från floret eller fiberblandningen, från de lösa fibrerna och från fibrerna som fastnat på utrustningen.

Om kardfloret inte förändrats under förbehandlingen väljs provkropparna ut på det sätt som beskrivs i 4.2. Om kardfloret har förändrats under förbehandlingen väljs provkropparna ut genom att slumpvis avlägsna minst 16 små knippen av lämplig och ungefär samma storlek och massa som sedan kombineras.

- 4.2. **Oorienterat fibermaterial** (kardflor, fiberband, förgarn) - Ur slumpvis valda delar av laboratorieprovet tas minst tio tvärsnitt, vardera ca 1 g. Låt detta analysprov genomgå förbehandling. Sätt ihop tvärsnitten igen genom att placera dem sida vid sida. En provkropp erhålls genom att ett tvärsnitt tas ut av de tio samlade längderna.

¹ I vissa fall är det nödvändigt att förbehandla den enskilda provkroppen.

² För färdigtillverkade och bearbetade artiklar, se avsnitt 7.

³ Se 2.1.

⁴ Laboratoriekardaren kan ersättas med en fiberblandare, eller också kan fibrerna blandas enligt delnings- och kasseringsmetoden.

5. PROVTAGNING AV GARN

5.1. Garn i förpackning eller härvor - Tag prov från samtliga förpackningar i laboratorieprovet.

Tag ut lämpliga, lika långa, löpande längder från varje förpackning antingen genom upphaspling¹ av härvor med samma antal trådar eller på annat sätt. Föreina längderna antingen till en härva eller en fibersträng så att ett analysprov erhålls varvid tillses att längderna från varje förpackning i härvan eller fibersträngen är lika långa.

Förbehandla analysprovet.

Från analysprovet tas provkroppar genom att en bunt trådar med samma längd skärs ut från härvan eller fibersträngen varvid man ser till att buntens innehåller samtliga trådar i provet.

Om garnets tex är t och antalet förpackningar som tagits ur laboratorieprovet är n, blir längden på garnet från varje förpackning

$$\frac{10^6}{nt} \text{ cm för att erhålla ett analysprov om 10 g.}$$

Om nt är stort, t ex över 2 000, görs en tyngre härva vilken skärs av på två ställen så att en fibersträng med lämplig massa bildas. Ändarna på en fibersträng bör knytas ordentligt före förbehandlingen och provkroppar bör tas på visst avstånd från ändarna.

5.2. Garn i varp - Tag analysprov genom att från slutet på varpen klippa av en minst 20 cm lång längd, innehållande samtliga trådar i varpen utom stadkantstrådarna. Bind ihop trådbuntens i ena ändan. Om provet är för stort för förbehandling, delas det i två eller flera delar. Varje del knyts ihop före förbehandlingen och förbehandlas var för sig. Delarna läggs sedan ihop igen. Från analysprovet tas en provkropp ut genom att en lämplig längd innehållande alla trådarna skärs ut från den ände som inte är hopbunden. För varp med N trådar med längdvidken t tex blir längden på en provkropp med massan

$$1 \text{ g } \frac{10^3}{Nt} \text{ cm.}$$

6. PROVTAGNING AV TYGER

6.1. Ur ett laboratorieprov bestående av ett enda stycke av tyget:

- Klipp en diagonal remsa från hörn till hörn. Avlägsna stadkanterna. Denna remsa är analysprov med massan X g krävs en remsa med ytan

$$\frac{x \cdot 10^4}{G} \text{ cm}^2 \text{ där } G \text{ är remsans areara vikt i g/m}^2.$$

Förbehandla remsan och skär den sedan i hela sin längd i fyra lika stora bitar, vilka läggs ovanpå varandra.

Provkroppar tas ut genom att man skär genom alla lagren, så att varje provkropp innehåller ett lika långt stycke från varje lager.

Om tyget har ett invävt mönster skall analysprovet vara brett nog, mätt parallellt med varpen, för att innehålla minst en mönsterrapport. Om detta villkor uppfylls och remsan då är för stor för att behandlas i ett stycke klipps hela remsan i lika stora bitar som förbehandlas separat och sedan läggs ovanpå varandra innan provkroppen tas ut varvid tillses att identiska mönsterinslag inte sammanfaller.

6.2. Ur laboratorieprov bestående av flera stycken:

- Behandla varje stycke enligt 6.1 och ange resultaten för varje stycke separat.

7. PROVTAGNING AV FÄRDIGTILLVERKADE OCH BEARBETADE VAROR

Laboratorieprovet består vanligtvis av en komplett färdigtillverkad eller bearbetad vara eller en representativ del av en sådan.

¹ Om förpackningarna kan monteras i en lämplig ram kan flera avhasplas samtidigt.

I fall då alla delarna av varan inte har samma sammansättning bestäms de olika delarnas procentandel för att kontrollera överensstämmelse med artikel 9 i direktivet om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om benämningar på textilier.

Tag ut ett analysprov som är representativt för den del av den färdigtillverkade eller bearbetade varan vars sammansättning måste framgå av märkningen. Om varan har flera märkningar tas de analysprov ut som är representativa för varje del med en viss märkning.

Om den vara vars sammansättning skall bestämmas inte är enhetlig kan det bli nödvändigt att ta analysprov från varje del av varan och att bestämma de relativa proportionerna för de olika delarna i relation till hela varan.

Procentandelarna beräknas sedan varvid hänsyn tas till de relativa proportionerna av de provade delarna.

Förbehandla analysproven.

Tag sedan ut provkroppar som är representativa för de förbehandlade analysproven.

BILAGA 2

METODER FÖR KVANTITATIV ANALYS AV VISSA BINÄRA FIBERBLANDNINGAR

1. ALLMÄNT

Inledning

Metoderna för kvantitativ analys av fiberblandningar baseras på två grundprocesser: manuell och kemisk separation av fibrer.

När så är möjligt bör den manuella separationsmetoden användas, eftersom den i allmänhet ger exaktare resultat än den kemiska metoden. Den manuella metoden kan användas för alla textilier där de ingående fibrerna inte bildar en intim blandning, t.ex. för garner med flera ingående komponenter som vardera består av endast en fibertyp, eller för tyger där fibern i varpen och väften inte är densamma, eller för trikåväv som kan repas upp och som tillverkat av olika typer av garn.

Metoderna för kemisk kvantitativ analys är i allmänhet baserade på selektiv upplösning av de enskilda komponenterna. När en komponent lösts ut, vägs återstoden och mängden upplöst material beräknas sedan på förlusten av massa. Allmänna anvisningar för analysmetoderna, oavsett fibersammansättning, ges i bilagans första del. Denna del bör därför användas tillsammans med den för varje särskild fiberblandning detaljerade beskrivningen av metoderna i bilagan. När analysmetoder som inte är baserade på selektiv upplösning används, ges en fullständig beskrivning i aktuellt avsnitt.

Fiberblandningar under tillverkningsprocessen och, i mindre utsträckning färdiga textilvaror, kan innehålla fiberfrämmande ämnen, t.ex. fetter, vaxer eller appreturer eller vattenlösliga ämnen, som antingen är naturligt förekommande eller har tillsatts för att underlätta tillverkningen. Fiberfrämmande ämnen måste avlägsnas före analysen. Av denna anledning finns också en metod medtagen för avlägsnandet av oljor, fetter, vaxer och vattenlösliga ämnen.

Textilvaror kan dessutom innehålla hartser eller andra ämnen för att ge varan vissa speciella egenskaper. Sådana ämnen, inklusive i vissa fall färgämnen, kan hindra reagensens inverkan på den komponent som skall lösas ut och/eller kan helt eller delvis försvinna med reagensen. Denna typ av tillsatta ämnen kan också förorsaka fel och bör därför avlägsnas innan provet analyseras. Om det är omöjligt att avlägsna dessa ämnen är metoderna för kvantitativ kemisk analys enligt denna bilaga inte längre tillämpliga.

Färgämnen i färgade tyger anses vara i tyget ingående beståndsdelar och avlägsnas inte.

Analyserna utförs på basis av torr massa och ett sätt att bestämma torrvikten beskrivs.

Resultatet erhålls genom att på torrmassan tillämpa de återvinningsfaktorer som anges i bilaga 2 till direktivet om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om benämningar på textilier.

Innan en analys påbörjas måste alla i blandningen ingående fiberslag identifieras. Med vissa metoder kan den olösliga komponenten i en blandning delvis ha upplösts i reagensen som används för att lösa upp den lösliga komponenten. När så är möjligt har sådana reagenser valts som har liten eller ingen effekt på olösliga fibrer. Om det är känt att massaförlust inträffar under analysen bör resultatet korrigeras. Korrektionsfaktorer för detta ändamål finns angivna. Dessa faktorer har bestämts genom försök vid flera laboratorier med den för metoden lämpliga reagensen. Dessa korrektionsfaktorer är endast tillämpliga på opåverkade fibrer, varför andra korrektionsfaktorer kan behövas om fiber materialet har påverkats före eller under behandlingen. De angivna metoderna gäller för enstaka bestämningar.

Minst två bestämmningar bör göras på separata provkroppar, både vid manuell och kemisk separation. Som bekräftelse, såvida det inte är tekniskt omöjligt, rekommenderas användning av alternativa metoder, varigenom den komponent som skulle bli återstoden enligt standardmetoden löses ut först.

I. *Allmänt om metoderna för kvantitativ kemisk analys av textilfiberblandningar*

Anvisningar som är gemensamma för metoderna för kvantitativ kemisk analys av fiberblandningar.

I.1. *Räckvidd och tillämpningsområde*

Tillämpningsområdet för varje metod anger på vilka fibrer metoden är tillämpbar.

I.2. *Princip*

Efter identifiering av komponenterna i en blandning avlägsnas det fiberfrämmande materialet med hjälp av lämplig förbehandling och därefter en av komponenterna, vanligen genom selektiv upplösning¹. Sedan vägs den olösta återstoden och andelen löslig komponent beräknas på viktförlusten. Utom när detta möter tekniska svårigheter är det att föredra att först avlägsna det fiberslag som överväger. Det fiberslag som ingår i mindre del bildar återstod.

I.3. *Material och utrustning*

I.3.1. *Utrustning*

I.3.1.1. Filterdeglar och vägglas som är stora nog att hålla sådana deglar eller annan utrustning som ger motsvarande resultat.

I.3.1.2. Filterkolv.

I.3.1.3. Exsickator med fuktindikerande blågel.

I.3.1.4. Ventilerad ugn för torkning av provkroppar vid $150^{\circ} \pm 3^{\circ}\text{C}$.

I.3.1.5. Analysvåg med största fel $\pm 0,0002$ g.

I.3.1.6. Soxhlet extraktionsutrustning eller annan utrustning som ger motsvarande resultat.

I.3.2. *Reagenser*

I.3.2.1. Petroleumeter, redestillerad, kokintervall 40 till 60°C .

I.3.2.2. Övriga reagenser anges i avsnittet för aktuell metod. Samtliga reagenser skall vara kemiskt rena.

I.3.2.3. Destillerat eller dejoniserat vatten.

I.4. *Konditionerings- och provningsatmosfär*

Eftersom det är torrvikter som bestäms är det onödigt att konditionera provmaterialet eller att utföra analyser i konditionerad atmosfär.

I.5. *Analysprov*

Ta ut ett analysprov som är representativt för laboratorieprovet och tillräckligt stort för att räkna till erforderligt antal provkroppar, vardera om minst 1 g.

I.6. *Förbehandling av analysprovet²*

När det ingår ett ämne som inte skall medtas vid procentberäkningar (se artikel 12.2 d i direktivet om benämningar på textilier) bör detta avlägsnas före behandlingen med lämplig metod som inte påverkar några av de övriga fibrerna.

¹ Metod 13 är ett undantag. Den grundar sig på bestämning av förekomsten av ett ingående ämne i en av de två komponenterna.

² Se bilaga 1 punkt 1.

I detta syfte avlägsnas fiberfrämmande ämnen som kan extraheras med petroleumeter och vatten genom att behandla det lufttorra provet 1 timme i en Soxhlet extraktionsutrustning med petroleumeter med en minsta hastighet av 6 cykler per timme. Låt petroleumetern avdunsta från provmaterialet som sedan extraheras genom direktbehandling som innebär att provkroppen blötläggs i vatten i rumstemperatur i 1 timme och sedan blötläggs i vatten i $65 \pm 5^\circ\text{C}$ i ytterligare 1 timme under omrörning då och då. Badförhållandet vätska: provkroppskall vara 100:1. Avlägsna överflödigt vatten från provkroppen genom urkrämning, avsgning eller centrifugering och låt den lufttorka.

Om fiberfrämmande ämnen inte kan extraheras med petroleumeter och vatten bör de avlägsnas genom att ersätta den ovan beskrivna vattenmetoden med annan lämplig metod som inte väsentligt förändrar någon av fiberkomponenterna. Vad gäller vissa oblekta vegetabiliska fibrer (t.ex. jute, kokos) bör det noteras att normal förbehandling med petroleumeter och vatten inte avlägsnar alla naturligt förekommande fiberfrämmande ämnen. Trots detta görs ingen ytterligare förbehandling, såvida provet inte innehåller appetur som är olöslig i både petroleumeter och vatten.

Analysrapporterna bör innehålla fullständiga upplysningar om de förbehandlingsmetoder som använts.

1.7. *Provningsförfarande*

1.7.1. *Allmänna anvisningar*

1.7.1.1. *Torkning*

Torka i minst 4 timmar, dock högst 16 timmar, vid $105 \pm 3^\circ\text{C}$ i en ventilerad ugn med ugnsluckan stängd hela tiden. Om torkperioden är kortare än 14 timmar måste provkroppen vägas för att kontrollera att massan har blivit konstant. Massan kan anses konstant om variationen är under 0,05 % efter ytterligare 60 minuters torkning.

Undvik att hantera deglar och vägglas, provkroppar eller återstoder med bara händer vid torkning, kylning och vägning.

Torka provkropparna i ett vägglas med locket liggande bredvid i ugnen. Vid torktidens slut tillsluts vägglasets innan det tas ut ur ugnen och placeras snabbt i exsickatorn.

Torka filterdegeln i ett vägglas med locket liggande bredvid i ugnen. Vid torktidens slut tillsluts vägglasets innan det tas ut ur ugnen och placeras snabbt i exsickatorn.

När annan utrustning än filterdeglar används bör torkningen i ugnen ske på sådant sätt att fibrernas torrmasa kan bestämmas utan viktörlust.

1.7.1.2. *Kylning*

Kyl tills fullständig avkylning av vägglasen har uppnåtts, dock minst 2 timmar och med exsickatorn placerad bredvid vägen.

1.7.1.3. *Vägning*

Efter kylning vägs vägglasets inom 2 minuter från det att det avlägsnats ur exsickatorn. Våg med en noggrannhet av 0,0002 g.

1.7.2. *Tillvägagångssätt*

Ta från det förbehandlade analysprovet ut en provkropp på ungefär 1 g. Skär garn eller tyg i ca 10 mm längder och skilj dem åt så mycket det går. Torka provkroppen i ett vägglas, låt den svalna i exsickatorn samt väg den. Flytta över provkroppen i aktuellt kärl enligt tillämpligt avsnitt av relevant gemenskapsmetod och väg därefter åter vägglasets omgivande. Provkroppens torrsvikt erhålls som mellanskillnaden. Slutför analysen enligt tillämpligt avsnitt av relevant metod. Undersök återstoden i mikroskop, eller på annat

lämpligt sätt, för att kontrollera att det fiberslag som skulle avlägsnas verkligen har lösts ut.

1.8. Beräkning och redovisning av resultat

Den olösta komponentens massa uttrycks i procent av den totala blandningens massa. Procent löslig komponent erhålls som mellanskillnaden. Resultatet beräknas på ren, torr massa som justerats med hänsyn till a) relevanta återvinningsfaktorer och b) nödvändiga korrektionsfaktorer för att den massaförlust som uppstår under förbehandlingen och analysen skall beaktas.

Beräkningarna bör utföras med användande av formeln i 1.8.2.

1.8.1. Beräkning av den procentuella andelen olöslig komponent på basis av ren torr massa utan att beakta förlust av fiber massa under förbehandlingen.

$$P_1\% = \frac{100 \text{ rd}}{m}$$

där

P_1 är den procentuella andelen ren, torr olöslig komponent,

m är provkroppens torr vikt efter förbehandling,

r är återstodens torr vikt,

d är korrektionsfaktor för vikt förlust hos den olösliga komponenten i reagensen under analysen.

Lämpliga värden på d ges i aktuella avsnitt under varje metod.

Dessa värden för d är naturligtvis de normalvärden som gäller för kemiskt opåverkade fibrer.

1.8.2. Beräkning av den procentuella andelen olöslig komponent baserad på ren, torr massa justerad med hänsyn till konventionella återvinningsfaktorer och i tillämpliga fall korrektionsfaktorer för massaförlust under förbehandlingen.

$$P_1A\% = \frac{100 P_1 \left(1 + \frac{a_1 + b_1}{100} \right)}{P_1 \left(1 + \frac{a_1 + b_1}{100} \right) + (100 - P_1) \left(1 + \frac{a_2 + b_2}{100} \right)}$$

där

P_1A är den procentuella andelen olöst komponent justerad med hänsyn till konventionella återvinningsfaktorer och massaförlust under förbehandlingen,

P_1 är den procentuella andelen ren, torr, olöst komponent som beräknats enligt formeln i 1.8.1,

a_1 är den konventionella återvinningsfaktorn för den olösta komponenten (se bilaga 2 till direktivet om benämningar på textilier),

a_2 är den konventionella återvinningsfaktorn för den utlösta komponenten (se bilaga 2 till direktivet om benämningar på textilier),

b_1 är den procentuella förlusten av den olösta komponenten som erhålls genom förbehandling,

b_2 är den procentuella förlusten av den utlösta komponenten som erhålls genom förbehandling.

Den procentuella andelen av den andra komponenten ($P_2A\%$) är lika med $100 - P_1A\%$.

Där en speciell förbehandling har använts, skall värdena för b_1 och b_2 om möjligt bestämmas genom att var och en av de enskilda fiberslagen förbehandlas enligt tillämpad analysmetod. Rena fibrer är fibrer som är fria från fiberfrämmande ämnen, förutom ämnen som de normalt innehåller (antingen naturligt förekommande eller genom tillverkningsprocessen), i det tillstånd (oblekta, blekta) de befinner sig i hos det material som skall analyseras.

Om det inte finns några rena separata fiberbeståndsdelar, som använts vid tillverkningen av det material som skall analyseras, skall man använda sig av de genomsnittsvärden för b_1 och b_2 som erhållits vid de provningar som utförts på sådana rena fibrer som liknar dem som finns i den blandning som skall undersökas.

Om den normala förbehandlingen genomförs genom extraktion med petroleumeter och vatten kan man i allmänhet bortse från korrektionsfaktorn b_1 och b_2 utom ifråga om oblekt bomull, oblekt lin och oblekt hampa, där förlusten på grund av förbehandlingen är konventionellt fastslagen till 4 % och ifråga om polypropylen till 1 %.

Vad beträffar andra fibrer har man konventionellt fastslagit att man kan bortse från förluster på grund av förbehandlingen vid beräkningen.

II. *Metod för kvantitativ analys genom manuell separation*

II.1. *Tillämpning*

Denna metod är tillämplig på alla typer av textilfibrer förutsatt att de inte bildar en intim blandning och att det är möjligt att skilja dem åt för hand.

II.2. *Princip*

Efter identifiering av komponenterna i textilvaran avlägsnas det fiberfrämmande materialet genom lämplig förbehandling och sedan separeras fibrerna för hand, torkas och vägs varpå varje fibers andel i blandningen beräknas.

II.3. *Utrustning*

II.3.1. Vägglas eller annan utrustning som ger motsvarande resultat.

II.3.2. Exsickator med fuktindikerande blägel.

II.3.3. Ventilerad ugn för torkning av provkroppar i $105 \pm 3^\circ\text{C}$.

II.3.4. Analysvåg med största fel 0,0002 g.

II.3.5. Soxhlet extraktionsutrustning eller annan utrustning som ger motsvarande resultat.

II.3.6. Nål.

II.3.7. Torsionsprovare eller liknande utrustning.

II.4. *Reagenser*

II.4.1. Petroleumeter, redestillerad, kokintervall 40 till 60°C .

II.4.2. Destillerat eller dejoniserat vatten.

II.5. *Konditionerings- och provningsatmosfär*

Se I.4

II.6. *Analysprov*

Se I.5

II.7. *Förbehandling av analysprov*

Se I.6

II.8. *Tillvägagångssätt*

II.8.1. *Analys av garn*

Ta ut en provkropp som väger minst 1 g från ett förbehandlat analysprov. Om garnet är mycket fint kan analysen göras på en längd som är minst 30 m lång oavsett massa. Klipp garnet i lämpligt stora bitar och skilj fibertyperna åt med en nål och om så krävs med en torsionsprovare. De fibertyper som erhålls på detta sätt placeras i förvägda vägglas och torkas vid $105 \pm 3^\circ\text{C}$ tills man får en konstant massa enligt beskrivningen i I.7.1 och I.7.2.

II.8.2. *Analys av tyg*

Ta ut en provkropp som väger minst 1 g från ett förbehandlat analysprov. Inga stadkanter får ingå och kanterna skall vara noggrant putsade för att undvika fransning. Fibreerna skall löpa parallellt med väft- eller varptrådarna eller, i trikväv parallellt med längs- eller tvärgående maskrader. Skilj de olika fibertyperna åt, saml ihop dem i förvägda vägglass och förlfar i enlighet med II.8.1.

II.9. *Beräkning och redovisning av resultat*

Varje fiberkomponents massa uttrycks i procent av blandningens totala massa. Resultatet beräknas på ren, torr massa som justerats med hänsyn till a) relevanta återvinningsfaktorer och b) erforderliga korrektionsfaktorer för den massaförlust som uppstår under förbehandlingen.

- II.9.1. Beräkning av den procentuella andelen olöslig komponent på basis av ren torr massa utan att beakta förlust av fibermassa under förbehandlingen.

$$P_1\% = \frac{100 m_1}{m_1 + m_2} = \frac{100}{1 + \frac{m_2}{m_1}}$$

där

P_1 är den procentuella andelen ren, torr olöslig komponent,

m_1 är den första komponentens torrsvikt,

m_2 är den andra komponentens torrsvikt.

- II.9.2. För beräkning av den procentuella andelen av varje komponent som justerats med hänsyn till konventionella återvinningsfaktorer och i tillämpliga fall korrektionsfaktorer för massaförlust under förbehandlingen, se I.8.2.

III.1. *Metodernas precision*

Precisionen som anges i de olika metoderna avser reproducerbarheten.

Reproducerbarheten syftar på tillförlitligheten, dvs. den inbördes överensstämmelsen mellan experimentellt framtagna värden, erhållna vid olika laboratorier eller vid olika tillfällen, vid användning av samma analysmetod på provkroppar från en identiskt överensstämmande blandning.

Reproducerbarheten anges av konfidensintervallet för resultaten vid 95 % konfidensnivå.

Detta innebär, förutsatt att metoden tillämpats på en identiskt överensstämmande blandning, att skillnaden mellan två resultat i en serie analyser, gjorda vid olika laboratorier, kommer att överskridas endast i 5 fall av 100.

III.2. *Provningsrapport*

- III.2.1. Ange att analysen har utförts i enlighet med denna metod.

- III.2.2. Redovisa alla detaljer som rör någon speciell förbehandling. (se I.6).

- III.2.3. Redovisa de enskilda resultaten och det aritmetiska medelvärdet, samtliga med noggrannheten 0,1.

2. SPECIALMETODER — SAMMANFATTANDE TABELL

Metod	Tillämpning		Reagens	Sida nr
Nr 1	Acetat	Vissa andra fibrer	Aceton	761
Nr 2	Vissa proteinfibrer	Vissa andra fibrer	Alkalisk natriumhypoklorit	762
Nr 3	Viskos, kupro eller vissa typer av modal	Bomull	Zinkklorid Myrsyra	763
Nr 4	Polyamid 6 eller polyamid 6,6	Vissa andra fibrer	Myrsyra 80 % m/m	764
Nr 5	Acetat	Triacetat	Bensylalkohol	765
Nr 6	Triacetat	Vissa andra fibrer	Diklormetan	766
Nr 7	Vissa cellulosa-fibrer	Polyester	Svavelsyra, 75 % m/m	767
Nr 8	Akryl, viss modakryl eller vissa klorfibrer	Vissa andra fibrer	Dimetylformamid	768
Nr 9	Vissa klorfibrer	Vissa andra fibrer	Karbondisulfidacetton, 55.5/44.5 v/v	769
Nr 10	Acetat	Vissa klorfibrer	Isättika	770
Nr 11	Silke	Ull eller hår	Svavelsyra 75 % m/m	771
Nr 12	Vissa cellulosa-fibrer	Ull eller hår	Svavelsyra 75 % m/m	772
Nr 13	Jute	Vissa djurfibrer	Kväveinnehållsmetoden	774

METOD Nr 1

ACETAT OCH VISSA ANDRA TYGER

(Acetonmetoden)

1. TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

Denna metod är, efter avlägsnande av fiberfrämmande ämnen, tillämplig på binära blandningar av

1. acetat (17)

med

2. ull (1), djurhår (2 och 3), silke (4), bomull (5), lin (7), äkta hampa (8), jute (9), manillahampa (10), alfa (11), kokos (12), ginst (13), kenaf (14), rami (15), sisal (16), kupro (19), modal (20), protein (21), viskos (23), akryl (24), nylon (28) och polyester (29).

Under inga förhållanden får metoden användas för acetatfibrer som har avacetylerats på ytan.

2. PRINCIP

Acetatfibrerna löses ut med aceton från en känd, torr massa av blandningen. Återstoden sköljs, torkas och vägs. Dess massa, korrigerad om så krävs, anges som procentuell andel av blandningens torrsvikt. Den procentuella andelen torr acetat erhålls som mellanskillnaden.

3. UTRUSTNING OCH REAGENS (andra än de som anges i de allmänna anvisningarna)

3.1 Utrustning

Erlenmeyerkolv med glaspropp, minsta kapacitet 200 ml.

3.2 Reagens

Aceton.

4. UTFÖRANDE

Följ rekommendationerna i de allmänna anvisningarna och fortsätt sedan enligt nedan:

Tillsätt 100 ml aceton per gram provmaterial till provkroppen i Erlenmeyerkolven. Kolven skall ha minsta kapacitet 200 ml. Skaka kolven och låt den stå 30 minuter i rumstemperatur. Rör om då och då. Håll därefter vätskan genom den vägda filterdegeln.

Upprepa behandlingen ytterligare två gånger (totalt tre gånger) men nu endast under 15 minuter, så att den totala behandlingstiden med aceton blir en timme. Skölj ur återstoden av provmaterialet i filterdegeln med aceton och avvattna genom avsugning. Fyll filterdegeln med aceton och låt den avvattnas under självtryck.

Avvattna slutligen genom avsugning, torka, avkyl och väg.

5. BERÄKNING OCH REDOVISNING AV RESULTAT

Beräkna resultaten enligt de allmänna anvisningarna. Värdet på d är 1,00.

6. PRECISION

För en homogen textilbehandling skall konfidensintervallet för de erhållna resultaten inte vara större än ± 1 vid 95 % konfidensnivå.

METOD Nr 2

VISSA PROTEINTYPER OCH VISSA ANDRA FIBERSLAG
(Metod med användande av alkalisk natriumhypoklorit)

1. TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

Denna metod är, efter avlägsnande av fiberfrämmande ämnen, tillämplig på binära blandningar av

1. vissa proteintyper, nämligen: ull (1), djurhår (2 och 3), silke (4), regenererade proteintyper baserade på kasein (21)

med

2. bomull (5), kupro (19), modal (20), viskos (23), akryl (24), klorfibrer (25), nylon (28), polyester (29), polypropylen (31) och glasfiber (38).

Om flera slags proteintyper förekommer, ger metoden den totala mängden men inte de enskilda kvantiteterna.

2. PRINCIP

Proteinfibrerna löses ut med alkalisk natriumhypoklorit från en känd torr massa av blandningen. Återstoden sköljs, torkas och vägs. Dess massa, korrigerad om så krävs, anges som procentuell andel av blandningens torrsvikt. Den procentuella andelen proteinfiber erhålls som mellanskillnaden.

3. UTRUSTNING OCH REAGENS (andra än de som anges i de allmänna anvisningarna)

3.1. Utrustning

Glasbägare, minsta kapacitet 500 ml.

3.2. Reagenser

i) *Hypokloritreagens*

Detta reagens består av en nyblandad, approximativt molar lösning (33 till 37 g aktivt klor per liter) till vilken tillräcklig mängd natriumhydroxid tillsatts så att man erhåller en koncentration av natriumhydroxid på 5 g/l ($\pm 0,5$ g/l). Kontrollera lösningens koncentration jodometriskt före varje analys.

ii) *Ättiksyra, utspädd lösning*

Späd 5 ml isättika till 1 l med vatten.

4. UTFÖRANDE

Följ rekommendationerna i de allmänna anvisningarna och fortsätt sedan som följer: Tillsätt 100 ml hypokloritreagens per gram provmaterial till provkroppen i glasbägaren med minsta kapacitet 500 ml. Rör om kraftigt så att provmaterialet blöts ordentligt. Låt stå 40 minuter i rumstemperatur och rör om kraftigt med jämna mellanrum. Filtrera innehållet i bägaren genom den vägda filterdegeln. För att allt fibermaterial skall överföras till filterdegeln sköljs bägaren med lite hypokloritreagens. Avvattna filterdegeln genom avsugning och skölj återstoden med i tur och ordning vatten, utspädd ättiksyra och till sist vatten och avvattna genom avsugning efter varje sköljning. Låt varje sköljväska självrinna före avsugning. Avvattna slutligen genom avsugning, torka, låt degeln svalna och väg den med innehåll.

5. BERÄKNING OCH REDOVISNING AV RESULTAT

Beräkna resultaten enligt de allmänna anvisningarna. Värdet på d är 1,00, utom för oblekt bomull där d är 1,03.

6. PRECISION

För en homogen textiltblandning skall konfidensintervallet för de erhållna resultaten inte vara större än ± 1 vid 95 % konfidensnivå.

METOD NR 3

VISKOS, KUPRO ELLER VISSA TYPER AV MODAL OCH BOMULL
(Metod med användande av myrsyra och zinkklorid)

1. TILLÄMPNINGSOMRÅDE

Denna metod är, efter avlägsnande av fiberfrämmande ämnen, tillämplig på binära blandningar av

1. viskos (23) eller kupro (19), inklusive vissa typer av modalfiber (20),

med

2. bomull (5).

Om modal ingår bör en förberedande provning göras för att kontrollera om detta fiberslag löses av reagensen.

Metoden är inte tillämplig på blandningar där bomullen har utsatts för omfattande kemisk nedbrytning, inte heller då komponenten av viskos eller kupro på grund av förekomst av vissa färgämnen eller appreturer vilka inte helt kan avlägsnas, bara delvis upplöses.

2. PRINCIP

Viskos-, kupro- eller modalfibrerna löses ut från en känd torr massa av blandningen med en reagens sammansatt av myrsyra och zinkklorid. Återstoden sköljs, torkas och vägs. Dess korrigerade massa anges som procentuell andel av blandningens torrsvikt. Den procentuella andelen viskos, kupro eller modal erhålls som mellanskillnaden.

3. UTRUSTNING OCH REAGENSER (andra än de som anges i de allmänna anvisningarna)

3.1. Utrustning

- i) Erlenmeyerkolvar med glaspropp, minsta kapacitet 200 ml.
- ii) Utrustning för att hålla kolvarna vid en temperatur av $40 \pm 2^\circ\text{C}$.

3.2. Reagenser

- i) Lösning innehållande 20 g vattenfri zinkklorid och 68 g vattenfri myrsyra som späds med vatten tills massan blir 100 g, d.v.s. 20 delar zinkklorid till 80 delar 85 % m/m myrsyra.
- ii) Ammoniakhydroxidlösning: Späd 20 ml koncentrerad ammoniak (specifik vikt 0,880 g/ml) till 1 liter med vatten.

4. UTFÖRANDE

Följ de allmänna anvisningarna och fortsätt sedan som följer: placera provkroppen omedelbart i kolven som förvärmats till 40°C . Tillsätt 100 ml myrsyra/zinkklorid-reagens, som förvärmats till 40°C , per gram provmaterial. Sätt i proppen och skaka kolven kraftigt. Håll kolven med innehåll vid konstant 40°C i två och en halv timme och skaka kolven en gång i timmen. Filtrera innehållet i kolven genom den vägda filterdegeln. För att allt fibermaterial skall överföras till filterdegeln sköljs kolven ur med reagenslösningen. Skölj med ytterligare 20 ml reagenslösning.

Skölj återstoden i degeln grundligt med 40 -gradigt vatten. Skölj med 100 ml ammoniaklösning och sedan med vatten tills alla spår av ammoniak har försvunnit. Slutligen avvattnas den återstående vätskan genom avsugning och torkas. Låt degeln svalna och väg den med innehåll.

5. BERÄKNING OCH REDOVISNING AV RESULTAT

Beräkna resultaten enligt de allmänna anvisningarna. Värdet på d för bomull är 0,96.

6. PRECISION

För en homogen textiltblandning skall konfidensintervallet för de erhållna resultaten inte vara större än ± 2 vid 95 % konfidensnivå.

METOD NR 4

POLYAMID 6 ELLER 6,6 OCH VISSA ANDRA FIBERSLAG
(Metod med användande av 80 % myrsyra)

1. TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

Denna metod är, efter avlägsnande av fiberfrämmande ämnen, tillämplig på binära blandningar av

1. polyamid 6 eller 6.6 (28)

med

2. ull (1), djurhår (2 och 3), bomull (5), kupro (19), modal (20), viskos (23), akryl (24), klorfiber (25), polyester (29), polypropylen (31) och glasfiber (38).

Som nämnts ovan är metoden också tillämplig på blandningar med ull, men om ullinnehållet är mer än 25 % skall metod nr 2 användas (utlösning av ull i en alkalisk natriumhypokloritlösning).

2. PRINCIP

Polyamiden löses ut från en känd torr massa av blandningen med myrsyra. Återstoden sköljs, torkas och vägs. Dess massa, korrigerad om så krävs, anges som procentuell andel av blandningens torrvekt. Den procentuella andelen polyamid 6 eller 6.6 erhålls som mellanskillnaden.

3. UTRUSTNING OCH REAGENSER (andra än de som anges i de allmänna anvisningarna)

3.1. Utrustning

Erlenmeyerkolv med glaspropp, minsta kapacitet 200 ml.

3.2. Reagenser

- i) Myrsyra (80 % m/m, relativ densitet vid 20°C: 1,186): späd 880 ml 90 % m/m myrsyra (relativ densitet vid 20°C: 1,204) till 1 liter med vatten. Alternativt kan 780 ml 98-100 % myrsyra (relativ densitet vid 20°C: 1,220) spädas till 1 liter med vatten.

Lösningens koncentration är inte kritisk inom intervallet 77-83 % m/m myrsyra.

- ii) Ammoniak, utspädd lösning: späd 80 ml koncentrerad ammoniak (relativ densitet vid 20°C: 0,880) till 1 liter med vatten.

4. UTFÖRANDE

Följ de allmänna anvisningarna och fortsätt sedan som följer: Tillsätt 100 ml myrsyra per gram provmaterial till provkroppen i kolven som skall ha minsta kapacitet 200 ml. Sätt i proppen, skaka kolven så att allt provmaterial blir genomblött. Låt kolven stå 15 minuter i rumstemperatur. Skaka då och då. Filtrera innehållet i kolven genom den vägd filterdegeln. För att allt fibermaterial skall överföras till filterdegeln sköljs kolven ur med litet mer myrsyra. Avvattna genom avsugning och skölj återstoden med i tur och ordning myrsyra, hett vatten, utspädd ammoniak och slutligen kallt vatten. Avvattna filterdegeln genom avsugning efter varje sköljning. Låt varje sköljning självrinna innan avsugning sker. Avvattna slutligen genom avsugning, torka, låt degeln svalna och väg den med innehåll.

5. BERÄKNING OCH REDOVISNING AV RESULTAT

Beräkna resultaten enligt de allmänna anvisningarna. Värdet på d är 1,00.

6. PRECISION

För en homogen textiltblandning skall konfidensintervallet för de erhållna resultaten inte vara större än ± 1 vid 95 % konfidensnivå.

METOD NR 5

ACETAT OCH TRIACETAT

(Metod med användande av bensylalkohol)

1. TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

Denna metod är, efter avlägsnande av fiberfrämmande ämnen, tillämplig på blandningar av

1. acetat (17)
med
2. triacetat (22).

2. PRINCIP

Acetatfibrerna löses ut från en känd torr massa av blandningen med bensylalkohol vid $52 \pm 2^\circ\text{C}$.

Återstoden sköljs, torkas och vägs. Dess korrigerade massa anges som procentuell andel av blandningens torrsvikt. Den procentuella andelen acetat erhålls som mellanskillnaden.

3. UTRUSTNING OCH REAGENSER (andra än de som anges i de allmänna anvisningarna)

3.1. Utrustning

- i) Erlenmeyerkolv med glaspropp, minsta kapacitet 200 ml.
- ii) Mekanisk skakapparat.
- iii) Termostat eller annan utrustning lämplig för att hålla kolven vid en temperatur av $52 \pm 2^\circ\text{C}$.

3.2. Reagenser

- i) Bensylalkohol.
- ii) Etanol.

4. UTFÖRANDE

Följ de allmänna anvisningarna och fortsätt sedan som följer:

Tillsätt 100 ml bensylalkohol per gram provmaterial till provkroppen i kolven.

Sätt i proppen och sätt fast kolven i skakapparaten så att den sänks ner i vattenbadet, som skall hålla $52 \pm 2^\circ\text{C}$. Skaka flaskan i 20 minuter vid denna temperatur.

(I stället för att använda en mekanisk skakapparat kan kolven skakas kraftigt manuellt.)

Håll innehållet genom den vägda filterdegeln. Tillsätt ytterligare en dos bensylalkohol till kolven och skaka som förut vid $52 \pm 2^\circ\text{C}$ i 20 minuter.

Håll innehållet genom filterdegeln och upprepa proceduren en tredje gång.

För slutligen över innehållet i filterdegeln. För att allt fibermaterial skall överföras till filterdegeln sköljs kolven med en extra omgång bensylalkohol vid $52 \pm 2^\circ\text{C}$. Avvattna filtret genom avsugning.

För över det återstående fibermaterialet till en kolv och skölj med etanol och skaka manuellt. Håll innehållet genom filterdegeln.

Upprepa denna sköljning två eller tre gånger. Överför sedan fibermaterialet till filterdegeln och avvattna grundligt. Torka, låt degeln svalna och väg den med innehåll.

5. BERÄKNING OCH REDOVISNING AV RESULTAT

Beräkna resultaten enligt de allmänna anvisningarna. Värdet på d är 1,00.

6. PRECISION

För en homogen textilblandning skall konfidensintervallet för de erhållna resultaten inte vara större än ± 1 vid 95 % konfidensnivå.

METOD NR 6

TRIACETAT OCH VISSA ANDRA FIBERSLAG

(Metod med användande av diklormetan)

1. TILLÄMPNINGSOMRÅDE

Denna metod är, efter avlägsnande av fiberfrämmande ämnen, tillämplig på binära blandningar av

1. triacetat (22)

med

2. ull (1), djurhår (2 och 3), silke (4), bomull (5), kupro (19), modal (20), viskos (23), akryl (24), nylon (28), polyester (29) och glasfiber (38).

Anmärkning:

Triacetat som delvis hydrolyserats genom efterbehandling kan inte utlösas helt i reagensen. I dessa fall är metoden inte tillämplig.

2. PRINCIP

Triacetatfibrerna löses ut från en känd torr massa av blandningen med diklormetan. Återstoden sköljs, torkas och vägs. Dess massa, korrigerad om så krävs, anges som procentuell andel av blandningens torrvekt. Den procentuella andelen triacetat erhålls som mellanskillnaden.

3. UTRUSTNING OCH REAGENSER (andra än de som anges i de allmänna anvisningarna)

3.1. Utrustning

Erlenmeyerkolv med glaspropp, minsta kapacitet 200 ml.

3.2. Reagens

Diklormetan.

4. UTFÖRANDE

Följ de allmänna anvisningarna och fortsätt sedan som följer:

Tillsätt 100 ml diklormetan per gram provmaterial till provkroppen i kolven, som skall ha minsta kapacitet 200 ml. Sätt i proppen och skaka kolven var tionde minut så att provmaterialet genomväts. Låt kolven stå i 30 minuter och skaka med jämna mellanrum. Häll av vätskan genom den vägda filterdegeln. Tillsätt 60 ml diklormetan till fibermaterialet i kolven, skaka manuellt och filtrera över allt genom filterdegeln. För att allt fibermaterial skall kunna överföras till filterdegeln sköljs kolven med ytterligare diklormetan. Avvattna degeln genom avsugning för att avlägsna överflödigt vätska. Fyll åter filterdegeln med diklormetan och låt självrinna. Låt slutligen återstoden genomgå behandling med kokande vatten. För sedan över återstoden till filterdegeln och avvattna genom avsugning. Torka, avkyl och väg filterdegeln.

5. BERÄKNING OCH REDOVISNING AV RESULTAT

Beräkna resultaten enligt de allmänna anvisningarna. Värdet för d är 1,00 utom för polyester, där d är 1,01.

6. PRECISION

För en homogen textiltblandning skall konfidensintervallet för de erhållna resultaten inte vara större än ± 1 vid 95 % konfidensnivå.

METOD NR 7

VISSA CELLULOSAFIBRER OCH POLYESTER

(Metod med användande av 75 % m/m svavelsyra)

1. TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

Denna metod är, efter avlägsnande av fiberfrämmande ämnen, tillämplig på binära blandningar av

1. bomull (5), lin (7), äkta hampa (8), rami (15), kupro (19), modal (20), viskos (23)
med
2. polyester (29).

2. PRINCIP

Cellulosafibrerna löses ut från en känd torr massa av blandningen med 75 % m/m svavelsyra. Återstoden sköljs, torkas och vägs. Dess massa anges som procentuell andel av blandningens torrsvikt. Den procentuella andelen cellulosafiber erhålls som mellanskillnaden.

3. UTRUSTNING OCH REAGENSER (andra än de som anges i de allmänna instruktionerna)

3.1. Utrustning

- i) Erlenmeyerkolv med glaspropp, minsta kapacitet 500 ml.
- ii) Termostat eller annan utrustning för att hålla kolven vid en temperatur av $50 \pm 5^\circ\text{C}$.

3.2. Reagenser

- i) Svavelsyra, 75 ± 2 % m/m

Tillsätt försiktigt under kylning 700 ml svavelsyra (relativ densitet vid 20°C : 1,84) till 350 ml destillerat vatten. När lösningen svalnat till rumstemperatur späds med vatten till 1 liter.

- ii) Ammoniak, utspädd lösning

Späd 80 ml ammoniak (relativ densitet vid 20°C : 0,88) till 1 liter med vatten.

4. UTFÖRANDE

Följ de allmänna anvisningarna och fortsätt sedan som följer:

Tillsätt 200 ml 75 % svavelsyra per gram provmaterial till provkroppen i kolven, som skall ha minsta kapacitet 500 ml. Sätt i glasproppen och skaka kolven försiktigt så att provmaterialet genomväts ordentligt. Låt kolven stå en timme i $50 \pm 5^\circ\text{C}$ och skaka den regelbundet ungefär var tionde minut. Filtrera återstoden genom den vägda filterdegeln med hjälp av avsugning. För att allt fibermaterial skall kunna överföras till filterdegeln sköljs kolven ur med 75 % svavelsyra. Avvattna filtret genom avsugning och skölj återstoden en gång genom att fylla filterdegeln med en ny portion svavelsyra. Låt självrinna innan avsugning sker.

Skölj återstoden med i tur och ordning flera omgångar kallt vatten, två gånger med utspädd ammoniak och sedan grundligt med kallt vatten. Avvattna genom avsugning efter varje omgång. Avvattna slutligen genom avsugning. Låt varje sköljning självrinna innan avsugning sker. Torka, låt degeln svalna och väg den med innehåll.

5. BERÄKNING OCH REDOVISNING AV RESULTAT

Beräkna resultaten enligt de allmänna anvisningarna. Värdet på d är 1,00.

6. PRECISION

För en homogen textiblandning skall konfidensintervallet för de erhållna resultaten inte vara större än ± 1 vid 95 % konfidensnivå.

METOD NR 8

**AKRYL, VISSA MODAKRYLTYPYER ELLER VISSA KLORFIBERTYPYER OCH VISSA
ANDRA FIBERSLAG**

(Metod med användande av dimetylformamid)

1. TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

Denna metod är, efter avlägsnande av fiberfrämmande ämnen, tillämplig på binära blandningar av

1. akryl (24), vissa modakryltyper (27) eller vissa klorfibertyper (25)¹
med
2. ull (1), djurhår (2 och 3), silke (4), bomull (5), kupro (19), modal (20), viskos (23), polyamid (28) och polyester (29).

Metoden är tillämplig även på akryl och vissa modakrylfibrer som färgats med metallkomplexfärgämnen, men inte på de fibrer som färgats med efterkrombara färgämnen.

2. PRINCIP

Akryl-, modakryl- eller klorfibrerna löses ut från en känd torr massa av blandningen med dimetylformamid som värmts upp till kokpunkten i vattenbad. Återstoden sköljs, torkas och vägs. Dess massa, korrigerad om så krävs, anges som procentuell andel av blandningens torrsvikt. Den procentuella andelen torr akryl, modakryl eller klorfiber erhålls som mellanskillnaden.

3. UTRUSTNING OCH REAGENSER (andra än de som anges i de allmänna anvisningarna)

3.1. Utrustning

- i) Erlenmeyerkolv med glaspropp, minsta kapacitet 200 ml.
- ii) Vattenbad vid kokpunkten.

3.2. Reagens

Dimetylformamid (kokintervall $153 \pm 1^\circ\text{C}$) som inte innehåller mer än 0,1 % vatten.

Denna reagens är giftig och bör hanteras i dragskåp.

4. UTFÖRANDE

Följ de allmänna anvisningarna och fortsätt sedan enligt följande:

Tillsätt 80 ml dimetylformamid per gram provmaterial, som förvärmats i kokande vattenbad, till provkroppen i kolven, som skall ha minsta kapacitet 200 ml. Sätt i proppen, skaka kolven så att provmaterialet genomväts och värm i kokande vattenbad 1 timme. Skaka försiktigt för hand fem gånger under behandlingstiden.

Häll av vätskan genom den vägda filterdegeln, men låt fibermaterialet vara kvar i kolven. Tillsätt ytterligare 60 ml dimetylformamid till kolven och värm kolven ytterligare 30 minuter med försiktig skakning för hand två gånger under behandlingstiden.

Filtrera över innehållet genom den tidigare använda filterdegeln med avsugning.

För över allt fibermaterial till filterdegeln genom att skölja kolven med dimetylformamid. Skölj återstoden två gånger med vatten genom att fylla filterdegeln med vatten som får självrinna innan avvattning sker genom avsugning.

Om återstoden består av polyamid eller polyester torkas den, avkyls och vägs.

¹ Möjligheten att lösa ut sådana modakryl- eller klorfibertyper i reagensen bör kontrolleras innan analysen påbörjas.

Om återstoden består av naturlig eller regenererad cellulosa, silke eller ull överförs den med hjälp av pineett till en 200 ml kolv med glaspropp. Tillsätt 160 ml vatten och låt kolven stå 5 minuter i rumstemperatur. Skaka den kraftigt då och då. Håll av vattnet genom den tidigare använda filterdegeln och upprepa sköljningen ytterligare tre gånger. Efter sista sköljningen överförs återstoden till filterdegeln och avsugs. För att allt fibermaterial skall kunna överföras till degeln sköljs kolven med vatten. Avvattna genom av sugning, torka, låt degeln svalna och väg den med innehåll.

5. BERÄKNING OCH REDOVISNING AV RESULTAT

Beräkna resultatet enligt de allmänna anvisningarna. Värdet på d är enligt nedan:

silke	1,00
polyamid 6, 6.6 eller 11	1,01
ull	1,01
kupro	} 1,01
modal	
viskos	
polyester	1,02

6. PRECISION

För en homogen textiltblandning skall konfidensintervallet för de erhållna resultaten inte vara större än ± 1 vid 95 % konfidensnivå.

METOD NR 9

VISSA KLORFIBERTYPER OCH VISSA ANDRA FIBERSLAG (Metoder med användande av 55,5/44,5 blandning av koldisulfid och acetone)

1. TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

Denna metod är, efter avlägsnande av fiberfrämmande ämnen, tillämplig på binära blandningar av

- vissa klorfibertyper (25), nämligen vissa polyvinyl klorfibrer, vare sig de är efterklorade eller inte¹

med

- ull (1), djurhår (2 och 3), silke (4), bomull (5), kupro (19), modal (20), viskos (23), akryl (24), polyamid (28), polyester (29), glasfiber (38).

Om innehållet av ull eller silke i blandningen överstiger 25 % skall metod nr 2 användas.

Om innehållet av polyamid 6 eller 6.6 i blandningen överstiger 25 %, skall metod nr 4 användas.

2. PRINCIP

Klorfibrerna löses ut från en känd torr massa av blandningen med en azeotropisk blandning av koldisulfid och acetone. Återstoden sköljs, torkas och vägs. Dess massa, korrigerad om så krävs, anges som procentuell andel av blandningens torrsvikt. Den procentuella andelen klorfibrer erhålls som mellanskillnaden.

¹ Möjligheten att lösa ut klorfibrerna i reagensen bör kontrolleras innan analysen påbörjas.

3. UTRUSTNING OCH REAGENSER (andra än de som anges i de allmänna anvisningarna)

3.1. Utrustning

- i) Erlenmeyerkolv med glaspropp, minsta kapacitet 200 ml.
- ii) Mekanisk skakapparat.

3.2. Reagenser

- i) Azcotropisk blandning av koldisulfid och aceton (55,5 volymprocent koldisulfid till 44,5 volymprocent aceton).

Denna reagens är giftig och bör hanteras i dragskåp.

- ii) Etanol (92 volymprocent) eller metanol.

4. UTFÖRANDE

Följ de allmänna anvisningarna och fortsätt sedan som följer:

Tillsätt 100 ml av den azcotropiska blandningen per gram provmaterial till provkroppen i kolven, som skall ha minsta kapacitet 200 ml. Tillslut kolven noggrant och låt den skaka i skakapparaten eller skaka den kraftigt manuellt 20 minuter i rumstemperatur. Håll av det översta klara vätskeskiktet genom den vägda filterdegeln.

Upprepa proceduren med ytterligare 100 ml reagens. Fortsätt denna behandling till dess en droppe av extraktionsvätskan vid avdunstning på urglaset inte lämnar någon avlagring. För över återstoden från kolven till filterdegeln med hjälp av mer reagens, avvattna genom avsugning och skölj degeln och återstoden med 20 ml alkohol och sedan tre gånger med vatten. Låt varje sköljning självrinna innan avsugning sker. Torka degeln med innehåll, låt den svalna och väg den.

Annmärkning:

Hos vissa blandningar som har en stor andel klorfibrer kan provkroppen krympa kraftigt under torkbehandlingen och som en följd härav hämma upplösandet av klorfibrerna. Detta påverkar emellertid inte lösningsmedlets förmåga att slutligen upplösa klorfibrerna.

5. BERÄKNING OCH REDOVISNING AV RESULTAT

Beräkna resultaten enligt de allmänna anvisningarna. Värdet på d är 1,00.

6. PRECISION

För en homogen textiltillblandning skall konfidensintervallet för de erhållna värdena inte vara större än ± 1 vid 95 % konfidensnivå.

—————
METOD NR 10

ACETAT OCH VISSA KLORFIBERTYPER

(Metod med användande av isättika)

1. TILLÄMPNINGSOMRÅDE

Denna metod är, efter avlägsnande av fiberfrämmande ämnen, tillämplig på binära blandningar av

1. acetat (17)
med
2. vissa klorfibertyper (25), nämligen polyvinylklorid, vare sig de efterklorinerats eller inte.

2. PRINCIP

Acetatfibrerna löses ut från en känd torr massa av blandningen med isättika. Återstoden sköljs, torkas och vägs. Denna massa, som korrigeras om så krävs, anges som procentuell andel av blandningens torrvekt. Den procentuella andelen torr acetat erhålls som mellanskillnaden.

3. UTRUSTNING OCH REAGENSER (andra än de som anges i de allmänna anvisningarna)

3.1. Utrustning

- i) Erlenmeyerkolv med glaspropp, minsta kapacitet 200 ml.
- ii) Mekanisk skakapparat.

3.2. Reagens

Isättika (över 99 %). Denna reagens bör hanteras varsamt eftersom den är mycket frätande.

4. UTFÖRANDE

Följ de allmänna anvisningarna och fortsätt sedan som följer:

Tillsätt 100 ml isättika per gram provmaterial till provkroppen i kolven, som skall ha minsta kapacitet 200 ml. Tillslut kolven noggrant och skaka den i den mekaniska skakapparaten eller skaka den kraftigt manuellt 20 minuter i rumstemperatur. Håll av det översta klara vätskeskiktet genom den vägda filterdegeln. Upprepa behandlingen två gånger med 100 ml ny reagens varje gång till totalt tre gånger. Överför återstoden till filterdegeln, avvattna genom avsugning, skölj med 50 ml isättika och sedan tre gånger med vatten. Låt vätskan självrinna efter varje sköljning innan avsugning sker. Torka degeln, låt den svalna och väg den med innehåll.

5. BERÄKNING OCH REDOVISNING AV RESULTAT

Beräkna resultaten enligt de allmänna anvisningarna. Värdet på d är 1,00.

6. PRECISION

För en homogen textilblandning skall konfidensintervallet för de erhållna resultaten inte vara större än ± 1 vid 95 % konfidensnivå.

METOD NR 11

SILKE OCH ULL ELLER HÅR

(Metod med användande av 75 % m/m svavelsyra)

1. TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

Denna metod är, efter avlägsnande av fiberfrämmande ämnen, tillämplig på binära blandningar av

1. silke (4)
med
2. ull (1) eller djurhår (2 och 3).

2. PRINCIP

Silket löses ut från en känd torr massa av blandningen med 75 % m/m svavelsyra¹.

Återstoden sköljs, torkas och vägs. Dess massa, korrigerad om så krävs, anges som procentuell andel av blandningens torrsvikt. Den procentuella andelen torrt silke erhålls som mellanskillnaden.

¹ Vildsilke, t.ex. tussah, löses inte fullständigt i 75 % m/m svavelsyra.

3. UTRUSTNING OCH REAGENSER (om andra än de som anges i de allmänna anvisningarna)

3.1. Utrustning

Erlenmeyerkolvar med glaspropp, minsta kapacitet 200 ml.

3.2. Reagenser

i) Svavelsyra (75 ± 2 % m/m)

Bered denna reagens genom att försiktigt under kylning tillsätta 700 ml svavelsyra (densitet 1,84 vid 20°C) till 350 ml destillerat vatten.

Efter kylning till rumstemperatur späds till 1 liter med vatten.

ii) Svavelsyra, utspädd lösning: Tillsätt långsamt 100 ml svavelsyra (densitet 1,84 vid 20°C) till 1 900 ml destillerat vatten.

iii) Ammoniak, utspädd lösning: Späd 200 ml koncentrerad ammoniak (densitet 0,880 vid 20°C) till 1 000 ml med vatten.

4. UTFÖRANDE

Följ de allmänna anvisningarna och fortsätt sedan som följer:

Tillsätt 100 ml 75 % m/m svavelsyra per gram provmaterial till provkroppen i kolven, som skall ha minsta kapacitet 200 ml. Sätt i proppen, skaka kraftigt och låt stå 30 minuter i rumstemperatur. Skaka igen och låt stå 30 minuter. Skaka en sista gång och filtrera innehållet genom den vägda filterdegeln. För att allt fibermaterial skall kunna överföras till filterdegeln sköljs kolven med 75 % svavelsyra. Skölj återstoden med i tur och ordning 50 ml utspädd svavelsyra, 50 ml vatten och 50 ml utspädd ammoniak. Låt varje gång fibermaterialet vara i kontakt med sköljvätskan ca 10 minuter innan avsugning sker. Skölj slutligen med vatten och låt fibermaterialet vara i kontakt med vattnet ca 30 minuter. Avvattna genom avsugning, torka degeln, låt den svalna och väg den med innehåll.

5. BERÄKNING OCH REDOVISNING AV RESULTAT

Beräkna resultaten enligt de allmänna anvisningarna. Värdet på d är 0,985 för ull.¹

6. PRECISION

För en homogen textiltblandning skall konfidensintervallet för de erhållna resultaten inte vara större än ± 1 vid 95 % konfidensnivå.

METOD NR 12

VISSA CELLULOSAFIBRER OCH ULL ELLER HÅR

(Metod med användande av 70 % m/m svavelsyra)

1. TILLÄMPNINGSOMRÅDE

Denna metod är, efter avlägsnande av fiberfrämmande ämnen, tillämplig på binära blandningar av

1. bomull (5), lin (7), äkta hampa (8), rami (15), kupro (19), modal (20), viskos (23) med
2. ull (1) eller djurhår (2 och 3).

Om ullinnehållet överstiger 25 % är metod nr 2 som använder alkalisk natriumhypoklorit att föredra.

¹ Vildsilke, t.ex. tussah, löses inte fullständigt i 75 % m/m svavelsyra.

2. PRINCIP

Cellulosafibern löses ut från en känd torr massa av blandningen med 70 % m/m svavelsyra. Återstoden sköljs, torkas och vägs. Dess massa anges som procentuell andel av blandningens torrvikt. Andelen torr cellulosafiber erhålls som mellanskillnaden.

3. UTRUSTNING OCH REAGENSER (andra än de som anges i de allmänna anvisningarna)

3.1. Utrustning

- i) Bägare, minsta kapacitet 300 ml, och Erlenmeyerkolv med glaspropp, minsta kapacitet 300 ml.
- ii) Termostat eller annan utrustning lämplig att hålla kolven vid en temperatur av $38 \pm 1^\circ\text{C}$.

3.2. Reagenser

- i) Svavelsyra (70 ± 2 % m/m).
Bered denna reagens genom att under avkylning försiktigt tillsätta 500 ml svavelsyra (relativ densitet vid 20°C : 1,84) till 380 ml destillerat vatten.
Efter kylning till 20°C bör blandningens relativa densitet vid 20°C vara 1,62.
- ii) Svavelsyra (1 % m/m).
Tillsätt försiktigt 6 ml svavelsyra med relativ densitet 1,84 vid 20°C till 1 liter vatten.
- iii) Lösning som innehåller 20 g natriumbikarbonat per liter.
- iv) Etanol (96 volymprocent).

4. UTFÖRANDE

Följ de allmänna anvisningarna och fortsätt sedan som följer:

Häll 100 ml kokande 1 % m/m svavelsyra på provkroppen i bägaren, som skall ha minsta kapacitet 300 ml.

Låt blandningen koka 10 minuter och rör om med en glasstav.

Filtrera innehållet i bägaren genom en vägd filterdegel genom avsugning. För över återstoden genom att skölja bägaren med vatten och avvattna degeln genom avsugning.

För över fibermaterialet i Erlenmeyerkolven, som skall ha minsta kapacitet 300 ml. Tillsätt 200 ml 70 % m/m svavelsyra, uppvärmd till $38 \pm 1^\circ\text{C}$ per gram provkropp.

Sätt i glasproppen och skaka. Sätt kolven i termostaten inställd på $38 \pm 1^\circ\text{C}$ 15 minuter och skaka ungefär var femte minut.

Filtrera innehållet i kolven genom samma vägd filterdegel med hjälp av avsugning. För över återstoden genom att skölja kolven med litet 70 % m/m svavelsyra. Avvattna degeln genom avsugning och skölj restprodukterna på filtret första gången genom att fylla filtret med ytterligare 70 % m/m svavelsyra. Gör ingen avsugning förrän svavelsyran självrunnit genom filtret. Skölj återstoden flera gånger med kallt vatten och sedan med 100 ml natriumbikarbonatlösning som får självrinna. Skölj noga med kallt vatten och häll slutligen litet etanol på återstoden och avvattna sedan genom avsugning.

Torka degeln, låt den svalna och väg den med innehåll.

5. BERÄKNING OCH REDOVISNING AV RESULTAT

Beräkna resultaten enligt de allmänna anvisningarna. Värdet på d är 1,00 för ull och hår som inte behandlats på kemisk väg. Värdet kan överstiga 1,00 för kemiskt behandlad ull eller hår.

6. PRECISION

För en homogen textilblandning skall konfidensintervallet för de erhållna resultaten inte vara större än ± 1 vid 95 % konfidensnivå.

METOD NR 13

JUTE OCH VISSA ANIMALISKA FIBERSLAG
(Metod varigenom kväveinnehållet bestäms)

1. TILLÄMPNINGSOMRÅDE

Denna metod är, efter avlägsnande av fiberfrämmande ämnen, tillämplig på binära blandningar av

1. jute (9)
med
2. vissa animaliska fiberslag.

Den animaliska komponenten kan bestå enbart av hår (2 och 3) eller ull (1) eller en blandning av dessa två. Metoden är inte tillämplig på textilblandningar som innehåller fiberfrämmande material (färgämnen, appreturer etc.) som innehåller kväve.

2. PRINCIP

Blandningens kväveinnehåll bestäms och från detta och de två komponenternas kända eller antagna kväveinnehåll beräknas andelen av varje komponent.

3. UTRUSTNING OCH REAGENSER (andra än de som anges i de allmänna anvisningarna)

3.1. Utrustning

- i) Kjeldahlkolv, kapacitet 200 - 300 ml.
- ii) Kjeldahl destilleringsapparat med ångtillförsel.
- iii) Titreringsapparat som medger noggrannheten 0,05 ml.

3.2. Reagenser

- i) Toluén.
- ii) Metanol.
- iii) Svavelsyra, relativ densitet vid 20°C: 1,84¹.
- iv) Kaliumsulfat¹.
- v) Selendioxid¹.
- vi) Natriumhydroxidlösning (400 g/l). Lös 400 g natriumhydroxid i 400-500 ml vatten och späd till 1 liter med vatten.
- vii) Blandad indikator. Lös 0,1 g metylrött i 95 ml etanol och 5 ml vatten. Blanda sedan denna lösning med 0,5 g bromkresolgrönt löst i 475 ml etanol och 25 ml vatten.
- viii) Borsyralösning. Lös 20 g borsyra i 1 liter vatten.
- ix) Svavelsyra, 0,001-molar standardlösning.

4. FÖRBEHANDLING AV PROVET

Följande förbehandling ersätter den förbehandling som beskrivs i de allmänna anvisningarna:

Extrahera det lufttorra provmaterialet i Soxhletapparat med en blandning av 1 del toluén och 3 delar metanol i 4 timmar med en minsta hastighet av 5 cykler per timme. Låt lösningsmedlet avdunsta från provmaterialet i luft och avlägsna de sista resterna i ugn vid 105 ± 3°C. Extrahera därefter provmaterialet i vatten (50 ml per g provmaterial) genom kokning med återloppskylare i 30 minuter. Filtrera och för över provet till kolven och upprepa extraktionen med samma volym vatten. Filtrera och avvattna provmaterialet genom urkraining, avsugning eller centrifugering och låt det lufttorka.

¹ Denna reagens skall vara kvävefri.

Anmärkning:

Toluen och metanol är giftiga och bör hanteras i dragskäp.

5. UTFÖRANDE

5.1. Allmänna anvisningar

Följ de allmänna anvisningarna vad gäller provuttag samt torkning och vägning av provkroppen.

5.2. Detaljerat förfarande

Överför provkroppen till en Kjeldahlkolv. Till provkroppen, som skall väga minst 1 g, i kolven tillsätts i följande ordning: 2,5 g kaliumsulfat, 0,1 till 0,2 g selendioxid och 10 ml svavelsyra (relativ densitet 1,84). Värm kolven, först försiktigt tills fibermaterialet är sönderdelat, därefter kraftigare tills lösningen blir klar och nästan färglös. Värm ytterligare 15 minuter. Låt kolven svalna, späd innehållet försiktigt med 10-20 ml vatten och låt det svalna. Överför innehållet till en graderad 200 ml kolv och späd med vatten till 200 ml för att erhålla uppslutningslösningen.

Häll ca 20 ml borsyralösning i en 100 ml Erlenmeyerkolv (mottagarkärl) och placera kolven under destillationsapparatusens kylare så att avrinningsröret just sänks ner under ytan i borsyralösningen. Överför exakt 10 ml av uppslutningslösningen till destillationskolven, tillsätt minst 5 ml natriumhydroxidlösning till tratten, lyft proppen något så att natriumhydroxidlösningen långsamt rinner ner i kolven. Om uppslutningslösningen och natriumhydroxidlösningen förblir två separata fraktioner, blanda dem genom försiktig skakning. Värm destillationskolven försiktigt och för in ånga från generatorm. Samla ca 20 ml destillat, sänk mottagarkärl (E-kolven), så att spetsen på avrinningsröret är ca 20 mm ovanför vätskans yta. Destillera ytterligare i 1 minut. Skölj spetsen på avrinningsröret med vatten så att sköljvattnet samlas i mottagarkärl. Avlägsna mottagarkärl och ersätt det med ett annat innehållande ca 10 ml borsyralösning och samla ca 10 ml destillat.

Titra de båda destillaten separat med 0,001-molar svavelsyra med hjälp av den blandade indikatorn. Notera den totala titern för de två destillaten. Om titern för det andra destillatet är mer än 0,2 ml upprepas provningen och destillationen påbörjas igen med en ny omgång av uppslutningslösningen.

Gör ett nollprov, dvs. uppslutning och destillering med enbart reagenserna.

6. BERÄKNING OCH REDOVISNING AV RESULTAT

6.1. Beräkna det procentuella kväveinnehållet på den torra provkroppen enligt nedan:

$$A\% = \frac{28 (V - b) N}{W}$$

där

A% är det procentuella kväveinnehållet hos den rena torra provkroppen,

V är den totala volymen i ml svavelsyra (0,001-molar standardlösning) som åtgått vid nollprovbestämningen,

b är den totala volymen i ml svavelsyra (0,001-molar standardlösning) som åtgått vid blindprovet,

N är svavelsyrans (0,001-molar standardlösning) koncentration uttryckt som normalitet,

W är provkroppens torrvekt i g.

- 6.2. Beräkna blandningens sammansättning med hjälp av följande värden på kväveinnehåll: jute 0,22 % och animalisk fiber 16,2 %, båda beräknade på torrsvikt. Blandningens sammansättning blir då

$$PA\% = \frac{A - 0,22}{16,2 - 0,22} \times 100$$

där

PA % är procentuella andelen animalisk fiber hos den rena torra provkroppen.

7. PRECISION

För en homogen textiltblandning skall konfidensintervallet för de erhållna resultaten inte vara större än ± 1 vid 95 % konfidensnivå.

KOMMISSIONENS DIREKTIV

av den 21 december 1978

om anpassning till teknisk utveckling av rådets direktiv 72/276/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om vissa metoder för kvantitativ analys av binära textilfiberblandningar

(79/76/EEG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artikel 100 i detta,

med beaktande av rådets direktiv 72/276/EEG av den 17 juli 1972 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om vissa metoder för kvantitativ analys av binära textilfiberblandningar¹, och

med beaktande av följande:

Ovannämnda direktiv fastställde enhetliga metoder som är tillämpliga på vissa binära textilfiberblandningar för att vid officiella provningar i medlemsstaterna bestämma sådana textilvarors sammansättning, både vad avser provets förbehandling och den kvantitativa analysen av provet.

Det har visat sig nödvändigt att anpassa analysmetoderna nr 3 och 6 i bilaga 2 till direktiv 72/276/EEG till den senaste vetenskapliga och tekniska utvecklingen. Det är väsentligt för utförandet och användningen av sådana metoder att ändringar föreskrivs i detta syfte.

Bestämmelserna i detta direktiv har tillstyrkts av den i artikel 5 i rådets direktiv 72/276/EEG föreskrivna Kommittén för anpassning till teknisk utveckling av metoder för analys av textilier.

Det är nödvändigt att ange ett tidigt datum för ikraftträdandet av de bestämmelser i nationell lagstiftning som är nödvändiga för att genomföra direktivet. Ikraftträdandet bör därför äga rum inom sex månader efter dagen för anmälan av detta direktiv.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Metod nr 3 och 6 i bilaga 2.2 till rådets direktiv 72/276/EEG ändras i enlighet med bilagan till detta direktiv.

Artikel 2

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de bestämmelser som är nödvändiga för att följa detta direktiv inom sex månader efter dagen för anmälan och skall genast underrätta kommissionen om detta.

2. Så snart detta direktiv har anmälts skall medlemsstaterna även se till att kommissionen underrättas i så god tid att den kan lägga fram sina synpunkter på föreslagna lagar och andra författningar som de avser att anta inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 3

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 21 december 1978.

På kommissionens vägnar

Richard BURKE

Ledanot av kommissionen

¹ EGT nr L 173, 31.7.1972, s. 1.

BILAGA

Ändring av bilaga 2.2 till rådets direktiv 72/276/EEG av den 17 juli 1972

METOD NR 3

Punkt 3: UTRUSTNING OCH REAGENSER (andra än de som anges i de allmänna anvisningarna); 3.2 Reagenser, punkt i skall lyda som följer:

"Lösning innehållande 20 g smält vattenfri zinkklorid och 68 g vattenfri myrsyra som späds med vatten tills massan blir 100 g (dvs 20 viktdeklar smält vattenfri zinkklorid till 80 viktdeklar 85 % m/m myrsyra)".

I detta sammanhang hänvisas till bilaga 2.1, punkt 1.3.2.2, som föreskriver att samtliga reagenser måste vara kemiskt rena. Dessutom är det av största vikt att använda endast smält vattenfri zinkklorid.

Punkt 4: UTFÖRANDE; andra meningen i andra stycket skall lyda som följer:

"Skölj det återstående fibermaterialet med cirka 100 ml kall ammoniaklösning (3.2.ii) och se till att fibermaterialet är fullständigt nedsänkt i lösningen i 10 minuter¹. Skölj därefter grundligt med kallt vatten."¹

¹ För att säkerställa att det återstående fibermaterialet är fullständigt nedsänkt i ammoniaklösningen i 10 minuter kan filterdegeln förses med en kran med hjälp av vilken tillförseln av ammoniaklösning kan regleras.

Punkt 5: BERÄKNING AV RESULTAT skall lyda:

"Beräkna resultaten enligt de allmänna anvisningarna. Värdet på "d" för bomull är 1,02."

METOD NR 6

Punkt 4: UTFÖRANDE; sista meningen skall lyda:

"Avvattna slutligen genom avsugning. Behandla sedan återstoden med kokande vatten för att avlägsna allt lösningsmedel. Avvattna genom avsugning. Torka, avkyl och väg filterdegeln med innehåll."

RÅDETS DIREKTIV

av den 17 februari 1981

som ändrar avsnitt 2 i bilaga 2 till direktiv 72/276/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om vissa metoder för kvantitativ analys av binära textilfiberblandningar

(81/75/EEG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS RÅD HAR ANTAGIT
DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artikel 100 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag¹,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande²,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande³, och

med beaktande av följande:

Rådets direktiv 71/307/EEG av den 26 juli 1971 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om benämningar på textilier⁴ föreskriver obligatorisk märkning av fiberinnehållet i textilprodukter.

I enlighet med artikel 13 i direktiv 71/307/EEG fastställer rådets direktiv 72/276/EEG av den 17 juli 1972 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om vissa metoder för kvantitativ analys av binära textilfiberblandningar⁵ 13 enhetliga analysmetoder för de flesta på marknaden förekommande textilvaror som består av binära blandningar.

Textilvaror som består av polypropylenfibrer och vissa andra fibrer samt varor som består av klorfibrer baserade på homopolymerer av vinylklorid och vissa andra fibrer som även är underkastade märkningstvång enligt direktiv 71/307/EEG omfattas inte av direktiv 72/276/EEG. Enhetliga analysmetoder för dessa varor bör fastställas.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Specialmetoderna nr 14 och 15, som redovisas i bilagan till detta direktiv, skall läggas till i avsnitt 2 i bilaga 2 till direktiv 72/276/EEG.

Artikel 2

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de bestämmelser som är nödvändiga för att följa detta direktiv inom ett år efter dagen för anmälan och skall genast underrätta kommissionen om detta.

2. Så snart detta direktiv anmälts skall medlemsstaterna även se till att kommissionen underrättas i så god tid att den kan lämna synpunkter på de förslag till lagar och andra författningar som de avser anta inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 3

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 17 februari 1981.

På rådets vägnar

D.F. van der MEI

Ordförande

¹ EGT nr C 283, 13.11.1979, s. 4.

² EGT nr C 117, 12.5.1980, s. 80.

³ EGT nr C 113, 7.5.1980, s. 35.

⁴ EGT nr L 185, 16.8.1971, s. 16.

⁵ EGT nr L 173, 31.7.1972, s. 1.

SLUTLIG

BILAGA

METODER FÖR KVANTITATIV ANALYS AV VISSA BINÄRA
FIBERBLANDNINGAR

METOD NR 14

POLYPROPYLEN OCH VISSA ANDRA FIBRER

(Xylenmetoden)

1. TILLÄMPNING

Denna metod är, efter avlägsnande av fiberfrämmande ämnen, tillämplig på binära blandningar av

1. polypropylenfibrer (31)

med

2. ull (1), djurhår (2 och 3), silke (4), bomull (5), acetat (17), kupro (19), modal (20), triacetat (22), viskos (23), akryl (24), polyamid eller nylon (28), polyester (29) och glasfiber (38).

2. PRINCIP

Polypropylenfibrerna löses ut från en känd, torr massa av blandningen med kokande xylen. Återstoden sköljs, torkas och vägs. Dess massa, korrigerad om så krävs, anges som procentuell andel av blandningens torrsvikt. Den procentuella andelen polypropylen erhålls som mellanskillnaden.

3. UTRUSTNING OCH REAGENS (andra än de som anges i de allmänna anvisningarna)

3.1 Utrustning

- i) Erlenmeyerkolvar med glaspropp, minsta kapacitet 200 ml.
- ii) Återloppskylare (lämplig för vätskor med hög kokpunkt) som passar till kolvarna (i).

3.2 Reagens

Xylen, kokintervall 137 - 142°C.

Obs!

Denna reagens är mycket lättantändlig och avger giftiga ångor. Den bör hanteras i dragskåp.

4. UTFÖRANDE

Följ förfarandet i de allmänna anvisningarna och fortsätt sedan enligt nedan:

Tillsätt 100 ml xylen (3.2) per gram provmaterial till provkroppen i kolven (3.1 i). Sätt på kylaren (3.1 ii) och låt innehållet koka 3 minuter. Häll omedelbart av den varma vätskan genom den vägda filterdegeln (se anm. 1). Upprepa behandlingen ytterligare två gånger, varje gång med 50 ml nytt lösningsmedel.

Skölj återstoden, förfarande i kolven, med i tur och ordning 30 ml kokande xylen (två gånger), sedan med 75 ml petroleumeter (1.3.2.1 i de allmänna anvisningarna; två gånger). Efter den andra sköljningen med petroleumeter filtreras innehållet genom filterdegeln. Sedan överförs återstående fibrer till degeln med hjälp av en liten mängd petroleumeter varpå lösningsmedlet får avdunsta. Torka, kyl och väg degeln och återstoden.

Anmärkingar:

1. Förvärm degeln genom vilken xylenet skall filtreras.
2. Efter behandlingen med kokande xylen är det viktigt att kolven avkyls ordentligt innan petroleumetern tillsätts.
3. För att begränsa den brand- och giftfara som operatören utsätts för kan man använda en extraheringsapparat, som vid lämplig användning ger identiskt resultat¹.

5. BERÄKNING AV RESULTAT

Beräkna resultaten enligt de allmänna anvisningarna. Värdet på d är 1,00.

6. PRECISION

För en homogen textiltblandning skall konfidensintervallet för de erhållna resultaten inte vara större än ± 1 vid 95 % konfidensnivå.

METOD NR 15**BLANDNINGAR AV KLORFIBRER (HOMOPOLYMERER AV VINYLKLORID) OCH VISSA ANDRA FIBERSLAG**

(Metod med användande av koncentrerad svavelsyra)

1. TILLÄMPNING

Denna metod är, efter avlägsnande av fiberfrämmande ämnen, tillämplig på binära blandningar av

1. klorfibrer (25) baserade på homopolymerer av vinylklorid (vare sig de är efterklorade eller inte)
med
2. bomull (5), acetat (17), kupro (19), modal (20), triacetat (22), viskos (23), vissa akryltyper (24), vissa modakryltyper (27), polyamid eller nylon (28) och polyester (29).

De modakryltyper som avses är de som ger en klar lösning när de doppas i koncentrerad svavelsyra (relativ densitet 1,84 vid 20°C).

Denna metod kan användas i stället för metod nr 8 och 9.

2. PRINCIP

Ingående komponent, annan än klorfiber (d.v.s. de fibrer som omnämns under 2 i punkt 1), löses ut från en känd, torr massa av blandningen med koncentrerad svavelsyra (relativ densitet 1,84 vid 20°C). Återstoden, som består av klorfiber, sköljs, torkas och vägs. Dess massa, korrigerad om så krävs, anges som procentuell andel av blandningens torrsvikt. Den procentuella andelen annat fiberslag erhålls som mellanskillnaden.

3. UTRUSTNING OCH REAGENSER (andra än de som anges i de allmänna anvisningarna)**3.1 Utrustning**

- i) Erlenmeyerkolvar med glaspropp, minsta kapacitet 200 ml.
- ii) Glasstav med tillplattad ände.

¹ Se t.ex. den apparat som beskrivs i 'Meilliand Textilberichte' 56 (1975), sid. 643 - 654.

3.2 Reagenser

- i) Svavelsyra, koncentrerad (relativ densitet 1,84 vid 20°C).
- ii) Svavelsyra, ca. 50 % (m/m) vattenhaltig lösning.

Tillred lösningen genom att försiktigt under avkylning tillsätta 400 ml svavelsyra (relativ densitet 1,84 vid 20°C) till 500 ml destillerat eller dejoniserat vatten. Efter nedkylning till rumstemperatur späds lösningen med vatten till 1 liter.

- iii) Ammoniak, utspädd lösning.

Späd 60 ml koncentrerad ammoniak (relativ densitet 0,880 vid 20°C) med destillerat vatten till 1 liter.

4. UTFÖRANDE

Följ förfarandet i de allmänna anvisningarna och fortsätt sedan enligt nedan:

Tillsätt 100 ml svavelsyra (3.2 i) per gram provmaterial till provkroppen i kolven (3.1 i).

Låt kolven stå i rumstemperatur i 10 minuter. Rör under tiden om då och då med glasstaven. Om ett vävt eller stickat tyg behandlas, tryck det mot kolvväggen med glasstaven så att det material som lösts upp av svavelsyran avskiljs.

Häll vätskan genom den vägda filterdegeln. Tillsätt 100 ml ny svavelsyra (3.2 i) till kolven och upprepa behandlingen. Överför innehållet i kolven till filterdegeln med hjälp av glasstaven. Om nödvändigt, tillsätt litet koncentrerad svavelsyra (3.2 i) till kolven för att fibrer som klibbar fast vid kolvväggen skall kunna överföras till filterdegeln. Töm filterdegeln genom avsugning och ta bort filtratet genom att tömna eller byta ut filterkolven. Skölj med, i tur och ordning, 50 % svavelsyrelösning (3.2 ii), destillerat eller avjoniserat vatten (1.3.2.3 i de allmänna anvisningarna), ammoniaklösning (3.2 iii) och skölj slutligen noggrant med destillerat eller dejoniserat vatten och avvattna degeln genom avsugning efter varje påfyllning. (Låt sköljvätskan självrinna före avsugningen.)

Torka degeln, låt den svalna och väg den med innehåll.

5. BERÄKNING AV RESULTAT

Beräkna resultaten enligt de allmänna anvisningarna. Värdet på d är 1,00.

6. PRECISION

För en homogen blandning av textilmaterial skall konfidensintervallet för de erhållna resultaten inte vara större än ± 1 vid 95 % konfidensnivå.

KOMMISSIONENS DIREKTIV

av den 6 februari 1987

om ändring av bilaga 2 till rådets direktiv 72/276/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om vissa metoder för kvantitativ analys av binära textilfiberblandningar

(87/184/EEG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR
ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen,

med beaktande av rådets direktiv 71/307/EEG av den 26 juli 1971 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om benämningar på textilier¹, senast ändrat genom direktiv 83/623/EEG², särskilt artikel 15 a.2 i detta, och

med beaktande av följande:

Direktiv 71/307/EEG föreskriver märkning för att ange vilka fibrer som ingår i textilvaror. Att märkningarna överensstämmer med innehållet i varorna kontrolleras genom analyser.

I enlighet med artikel 13.2 i ovan nämnda direktiv fastställs i bilaga 2 till rådets direktiv 72/276/EEG³, senast ändrad genom direktiv 81/75/EEG⁴, 15 enhetliga analysmetoder för de flesta på marknaden förekommande textilvaror som består av binära blandningar.

Mot bakgrund av gradvis vunna erfarenheter i nationella laboratorier och resultaten av likartade prov som utförts i flera laboratorier under kommissionens överinseende är det nödvändigt att

- omarbeta metod nr 2 genom att lägga till användningen av ytterligare en reagens som är stabil och lätt att tillreda,
- ändra vissa moment i metod nr 8 för att förenkla provningsförfarandet och säkerställa enhetliga resultat,
- att stryka metod nr 12 vars noggrannhet visat sig vara otillräcklig.

Textilvaror som består av blandningar av klorfiber, vissa modakryltyper, vissa elastantyper, acetat, triacetat och vissa andra fibrer som också är underkastade märkningstvång enligt direktiv 71/307/EEG omfattas inte av direktiv 72/276/EEG. Enhetliga analysmetoder för dessa varor bör därför fastställas.

Bestämmelserna i detta direktiv överensstämmer med det yttrande som avgivits av Kommittén för direktiv om benämningen och märkningen av textilier.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Avsnitt 2 av bilaga 2 till direktiv 72/276/EEG ändras på följande sätt:

1. Specialmetoderna nr 2, 8 och 12 skall ändras i enlighet med bilaga 1 till detta direktiv.
2. Specialmetod nr 16 i bilaga 2 till detta direktiv skall läggas till.

SLUTLIG

¹ EGT nr L 185, 16.8.1971, s. 16.² EGT nr L 353, 15.12.1983, s. 8.³ EGT nr L 173, 31.7.1972, s. 1.⁴ EGT nr L 57, 4.3.1981, s. 23.

Artikel 2

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de bestämmelser som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 1 september 1988 och skall genast underrätta kommissionen om detta.

2. Så snart detta direktiv har anmälts skall medlemsstaterna även se till att kommissionen underrättas i så god tid att den kan lämna sina synpunkter på föreslagna lagar och andra författningar som de avser att anta inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 3

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 21 december 1978

På kommissionens vägnar

Grigoris VARFIS

Ledamot av kommissionen

— — — — —

BILAGA 1**Ändringar till avsnitt 2 ("Specialmetoder") i bilaga 2 till direktiv 72/276/EEG**

Metod nr 2:

Texten skall ersättas med följande:

"METOD NR 2**VISSA PROTEINFIBRER OCH VISSA ANDRA FIBERSLAG****(Metod med användande av hypoklorit)****1. TILLÄMPNING**

Denna metod är, efter avlägsnande av fiberfrämmande ämnen, tillämplig på binära blandningar av

1. vissa proteinfibrer, nämligen ull (1), djuvhår (2 och 3), silke (4), protein (21)
med
2. bomull (5), kupro (19), modal (20), viskos (23), akryl (24), klorfibrer (25), polyamid eller nylon (28), polyester (29), polypropylen (31), elastan (37) och glasfiber (38).

Om olika proteinfibrer förekommer, ger metoden den totala mängden men inte de enskilda kvantiteterna.

2. PRINCIP

Proteinfibrerna i en känd torr massa av blandningen löses ut med en hypokloritlösning. Återstoden sköljs, torkas och vägs. Dess massa, korrigerad om så krävs, anges som procentuell andel av blandningens torrsvikt. Den procentuella andelen torr proteinfiber erhålls som mellanskillnaden.

För beredning av hypokloritlösningen kan antingen litiumhypoklorit eller natriumhypoklorit användas.

Litiumhypoklorit rekommenderas när endast ett mindre antal analyser skall utföras eller för analyser som utförs med ganska långa intervaller. Anledningen till detta är att den procentuella andelen hypoklorit i litiumhypoklorit i fast form - till skillnad mot natriumhypoklorit - är praktiskt taget konstant. Om den procentuella andelen hypoklorit är känd behöver hypoklorithalten inte kontrolleras jodometriskt för varje analys eftersom en konstant vägd del av litiumhypoklorit kan utnyttjas.

3. UTRUSTNING OCH REAGENSER (andra än de som anges i de allmänna anvisningarna)**3.1. Utrustning**

- i) Erlenmeyerkolv med glaspropp, minsta kapacitet 250 ml,
- ii) Termostatreglerad behållare, inställbar till $20 (\pm 2)^\circ\text{C}$.

3.2. Reagenser**i) Hypokloritrcagens****a) Litiumhypokloritlösning**

Denna består av en nytillredd lösning som innehåller $35 (\pm 2)$ g/l aktivt klor (ca 1 M) till vilken tillsätts $5 (\pm 0,5)$ g/l i förväg upplöst natriumhydroxid. Upplöses 100 g litiumhypoklorit som innehåller 35 % aktivt klor (eller 155 g som innehåller 30 % aktivt klor) i ca 700 ml destillerat vatten, tillsatt 5 g natriumhydroxid upplöst i ca. 200 ml destillerat vatten till en liter med destillerat vatten. Den nytillredda lösningen behöver inte kontrolleras jodometriskt.

b) Natriumhypokloritlösning

Denna består av en nytillredd lösning som innehåller $35 (\pm 2)$ g/l aktivt klor (ca. 1 M) till vilken tillsätts $5 (\pm 0,5)$ g/l i förväg upplöst natriumhydroxid.

Kontrollera lösningens innehåll av aktivt klor jodometriskt före varje analys.

ii) Ättiksyra, utspädd lösning.

5 ml isättika späds med vatten till 1 liter.

4. UTFÖRANDE

Följ rekommendationerna i de allmänna anvisningarna och fortsätt sedan som följer: blanda ca 1 g av provet med ca 100 ml hypokloritlösning (litium- eller natriumhypoklorit) i 250 ml kolven och skaka kraftigt så att provmaterialet blöts ordentligt. Håll sedan flaskan varm vid

en temperatur av 20°C i en termostatreglerad behållare i 40 minuter och skaka kraftigt hela tiden eller åtminstone med jämna mellanrum. Eftersom utlösningen av ull försiggår exotermiskt måste reaktionsvärmen med denna metod fördelas och avlägsnas. Annars kan betydliga fel uppstå p.g.a. den begynnande utlösningen av de olösliga fibrerna.

Filtera innehållet i kolven efter 40 minuter genom en vägd filterdegel och för över allt återstående fibermaterial till filterdegeln genom att skölja kolven med en liten mängd hypokloritreagens. Avvattna degeln genom avsugning och skölj återstoden med i tur och ordning vatten, utspädd ättiksyra och till sist vatten. Avvattna genom avsugning efter varje sköljning. Låt varje sköljvätska självrinna före avsugning.

Avvattna slutligen genom avsugning, torka, låt degeln svalna och väg den med innehåll.

5. BERÄKNING AV RESULTAT

Beräkna resultaten enligt de allmänna anvisningarna. Värdet på d är 1,00 utom för bomull, viskos och modal där $d = 1,01$ och för oblekt bomull där $d = 1,03$.

6. PRECISION

För en homogen textiltblandning skall konfidensintervallet för de erhållna resultaten inte vara större än ± 1 vid 95 % konfidensnivå.

Metod nr 8

Texten ändras på följande sätt:

Under punkt 4 ("Utförande") skall femte, sjätte och sjunde stycket lyda som följer:

"För över allt återstående fibermaterial till filterdegeln genom att skölja bägaren med dimetylformamid. Avvattna degeln genom avsugning. Skölj återstoden med ca 1 liter varmt vatten (70 - 80°C) och fyll degeln varje gång. Efter varje tillsats av vatten gör man en snabb avsugning men inte förrän vattnet självrunnit. Om sköljvätskan rinner genom degeln för långsamt kan den avsugas något.

Avvattna slutligen filterdegeln, låt den svalna och väg den med innehåll."

Punkt 5 ("Beräkning av resultat") skall lyda som följer:

"Beräkna resultatet enligt de allmänna anvisningarna. Värdet för d är 1,00 utom i följande fall:

ull	1,01
bomull	1,01
kupro	1,01
modal	1,01
polyester	1,01."

Metod nr 12.

Denna metod skall utgå.

—

BILAGA 2

METOD NR 16

KLORFIBER, VISSA MODAKRYLTYPEN, VISSA ELASTANTYPEN, ACETAT, TRIACETAT OCH VISSA ANDRA FIBERSLAG

(Metod med användande av cyklohexanon)

1. TILLÄMPNING

Denna metod är, efter avlägsnande av fiberfrämmande ämnen, tillämplig på binära blandningar av

1. acetat (17), triacetat (22), klorfiber (25), vissa modakryltyper (27), vissa elastantyper (37)

med

2. ull (1), djurhår (2 och 3), silke (4), bomull (5), kupro (19), modal (20), viskos (23), polyamid eller nylon (28), akryl (24) och glasfiber (38).

Vid förekomst av modakryl- eller elastantyper måste ett prov först utföras för att utvärdera om fibern kan utlösas helt i reagensen.

Det är även möjligt att analysera blandningar som innehåller klorfibrer genom att använda metod nr 9 eller 15.

2. PRINCIP

Acetat- och triacetatfibrerna, klorfibrerna, vissa modakryltyper och elastantyper löses ut från en känd, torr massa med cyklohexanon vid en temperatur nära kokpunkten. Återstoden sköljs, torkas och vägs. Dess vikt, korrigerad om så krävs, anges som procentuell andel av blandningens torrsvikt. Den procentuella andelen klorfiber, modakryl, elastan, acetat och triacetat erhålls som mellanskillnaden.

3. UTRUSTNING OCH REAGENSER (andra än de som anges i de allmänna anvisningarna)

3.1 Utrustning

- i) Utrustning för extrahering under värme som lämpar sig för användning vid provningsförfarandet enligt avsnitt 4 (se figur: detta är en variant av den apparat som beskrivs i *Melliand Textilberichte* 56 (1975) 643.645).
- ii) Filterdegel för provkroppen.
- iii) Poröst mellanlägg (porositetsgrad 1).
- iv) Återloppskylare som kan anpassas till destillationskolven.
- v) Uppvärmningsanordning.

3.2 Reagenser

- i) Cyklohexanon, kokpunkt 156°C.
- ii) Etylalkohol, 50 volymprocent.

Obs! Cyklohexanon är brandfarligt och giftigt. Iaktta försiktighet vid användningen.

4. UTFÖRANDE

Följ de allmänna anvisningarna och fortsätt sedan som följer:

Tillsätt 100 ml cyklohexanon per gram fibermaterial till provkroppen i destillationskolven. Sätt in extraheringsbehållaren i vilken placerats filterdegeln med provkroppen och det porösa mellanlägget i något lutande ställning. Sätt in återloppskylaren. Värm upp till kokpunkten och fortsätt extraheringen i 60 minuter med en omloppshastighet om minst 12 cykler i timmen. Avlägsna extraheringsbehållaren efter extrahering och avkylning, tag ut filterdegeln och avlägsna det porösa mellanlägget. Skölj innehållet i filterdegeln tre eller fyra gånger med 50 % etylalkohol som värmts upp till 60°C och därefter med 1 liter 60-gradigt vatten.

Avsug inte under eller mellan sköljningarna. Låt sköljvåtskan självrinna före avsugningen.

Torka slutligen degeln, låt den svalna och väg den med innehåll.

5. BERÄKNING AV RESULTAT

Beräkna resultaten enligt de allmänna anvisningarna. Värdet för d är 1,00 med följande undantag:

Silke 1,01.

Akryl 0,98.

6. PRECISION

För en homogen textiltblandning skall konfidensintervallet för de erhållna resultaten inte vara större än ± 1 vid 95 % konfidensnivå.

RÅDETS DIREKTIV

av den 26 februari 1973

om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om kvantitativ analys av ternära fiberblandningar

(73/44/EEG)

EKONOMISKA GEMENSKAPERNA RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artikel 100 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag, och

med beaktande av följande:

Rådets direktiv av den 26 juli 1971¹ om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om benämningar på textilier fastställer bestämmelser om märkning som grundar sig på textilvarors sammansättning.

De metoder som används vid officiella provningar i medlemsstaterna för att bestämma fibersammansättningen i textilvaror bör vara enhetliga både vad beträffar förbehandlingen av provet och den kvantitativa analysen av produkten.

Artikel 13 i rådets ovannämnda direktiv föreskriver att den provtagning och de analysmetoder som skall användas i medlemsstaterna för att bestämma fibersammansättningen i varor kommer att anges i särdirektiv. Under dessa omständig-

heter antog rådet i sitt direktiv den 17 juli 1972² om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om vissa metoder för kvantitativ analys av binära textilfiberblandningar bestämmelser för framtagning av analysprover och provkroppar som även kan tillämpas på ternära textiltblandningar.

Syftet med detta direktiv är att fastställa bestämmelser som reglerar kvantitativ analys av ternära fiberblandningar.

De speciella metoderna för analys av vissa binära blandningar beskrivs i detalj i direktivet av den 17 juli 1972. Nuvarande erfarenheter tillåter inte ännu detaljerade beskrivningar av en enda standardprocedur. Flera varianter av selektiv upplösning av komponenterna måste läggas fram.

Allmänna regler för analys av samtliga ternära blandningar måste emellertid utarbetas. Syftet med dessa anvisningar är att ange de olika metoder som lämpligen kan användas för beräkning av den procentuella sammansättningen av varje variant.

Tekniska specifikationer måste anpassas snabbt för att hålla takt med den tekniska utvecklingen. I detta syfte bör det förfarande som fastställs genom artikel 6 i direktivet av den 17 juli 1972 tillämpas.

¹ EGT nr L 185, 16.8.1971, s. 16.

² EGT nr L 173, 31.7.1972, s. 1.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

*Artikel 5**Artikel 1*

Detta direktiv rör den kvantitativa analysen av ternära fiberblandningar med användande av metoder för manuell separation, kemisk separation eller en kombination av dessa.

Alla nödvändiga ändringar för att anpassa de detaljerade beskrivningarna i bilaga 1, 2 och 3 till den tekniska utvecklingen skall antas i enlighet med det förfarande som fastställs i artikel 6 i direktivet av den 17 juli 1972.

Artikel 2

Beträffande framtagningen av analysprover och provkroppar skall de bestämmelser tillämpas som anges i bilaga 1 till rådets direktiv av den 17 juli 1972 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om vissa metoder för kvantitativ analys av binära fiberblandningar.

Artikel 6

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de bestämmelser som är nödvändiga för att följa detta direktiv inom 18 månader efter dagen för anmälan och skall genast underrätta kommissionen om detta.

2. Medlemsstaterna skall se till att till kommissionen överlämna texterna till centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 3

Medlemsstaterna skall vidta alla erforderliga åtgärder för att se till att de bestämmelser som fastställts - både i bilaga 1 till detta direktiv och i bilaga 1 till det direktiv som omnämns i artikel 2 - tillämpas vid officiell provning för att bestämma sammansättningen av de textilvaror som består av en ternär fiberblandning som släppts ut på marknaden enligt rådets direktiv av den 26 juli 1971 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om benämningar på textilier.

Artikel 7

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 26 februari 1973.

Artikel 4

Varje laboratorium som ansvarar för provningen av ternära blandningar skall i sina provningsrapporter redovisa alla de omständigheter som omnämns i bilaga 1, avsnitt V.

På rådets vägnar

E. GLINNE

Ordförande

*BILAGA 1***KVANTITATIV ANALYS AV TERNÄRA FIBERBLANDNINGAR****ALLMÄNT****Inledning**

Metoderna för kvantitativ analys av fiberblandningar baseras på två grundprocesser: manuell och kemisk separation av fibrer.

När så är möjligt bör den manuella separationsmetoden användas, eftersom den i allmänhet ger exaktare resultat än den kemiska metoden. Den manuella metoden kan användas för alla textilier där de ingående fibrerna inte bildar en intim blandning, t.ex. för garner med flera ingående komponenter som vardera består av endast en fibertyp, eller för tyger där fibern i varpen och väften inte är densamma, eller för trikväv som kan repas upp och som tillverkas av olika typer av garn.

Metoderna för kemisk kvantitativ analys är i allmänhet baserade på selektiv upplösning av de enskilda komponenterna. Det finns fyra varianter av denna metod:

1. Två olika provkroppar används varvid en komponent (a) löses ut från den första provkroppen och en annan komponent (b) från den andra provkroppen. Den olösliga återstoden i varje provkropp vägs och den procentuella andelen upplöst material beräknas sedan på basis av viktörlusten. Den tredje komponentens procentuella andel (c) erhålls som mellanskillnaden.
2. Två olika provkroppar används varvid en komponent (a) löses ut från den första provkroppen och två komponenter (b och c) från den andra provkroppen. Den olösliga återstoden i den första provkroppen vägs och komponentens (a) procentuella andel beräknas sedan på basis av viktörlusten. Den olösliga återstoden i den andra provkroppen vägs. Den motsvarar komponent (c). Den tredje komponentens (c) procentuella andel erhålls som mellanskillnaden.
3. Två olika provkroppar används varvid två komponenter (a och b) löses ut från den första provkroppen och två komponenter (b och c) från den andra provkroppen. Den olösliga återstoden motsvarar de två komponenterna (c och a). Den tredje komponentens (b) procentuella andel erhålls som mellanskillnaden.
4. Endast en provkropp används och sedan en av komponenterna avlägsnats vägs den olösliga återstoden som bildats av de två återstående fibrerna och den procentuella andelen löslig komponent beräknas på basis av viktörlusten. En av de två fibrerna i återstoden löses ut, den olösliga komponenten vägs och den procentuella andelen av den andra lösliga komponenten beräknas på basis av viktörlusten.

När det är möjligt är det tillrådligt att använda en av de första tre varianterna.

Vid kemisk analys måste expert ansvarig för analysen se till att man väljer sådana metoder som bara löser ut rätt fiber och lämnar de övriga intakta.

I bilaga 3 finns som ett exempel en tabell som innehåller ett antal ternära blandningar samt metoder för analys av binära blandningar. Dessa metoder kan i princip användas för analys av ifrågakvarande ternära blandningar.

För att minimera fel­möjligheterna rekommenderas att, där så är möjligt, en kemisk analys görs som använder sig av minst två av de fyra ovannämnda kemiska varianterna.

Fiberblandningar under tillverkningsprocessen och, i mindre utsträckning färdiga textilvaror kan innehålla fiberfrämmande ämnen, t.ex. fetter, vaxer eller appreturer eller vattenlösliga ämnen, som antingen är naturligt förekommande eller har tillsatts för att underlätta tillverkningen. Fiberfrämmande ämnen måste avlägsnas före analysen. Av denna anledning finns också en metod medtagen för avlägsnandet av oljor, fetter, vaxer och vattenlösliga ämnen.

Textilvaror kan dessutom innehålla hartser eller andra ämnen för att ge varan vissa speciella egenskaper. Sådana ämnen, inklusive i vissa fall färgämnen, kan hindra reagensens inverkan på den komponent som skall lösas ut och/eller kan helt eller delvis försvinna med reagensen. Denna typ av tillsatta ämnen kan också förorsaka fel och bör därför avlägsnas innan provet analyseras. Om det är omöjligt att avlägsna dessa ämnen är metoderna för kvantitativ kemisk analys enligt bilaga 3 inte längre tillämpbar.

Färgämnen i färgade tyger anses vara i tyget ingående beståndsdelar och avlägsnas inte.

Analyserna utförs på basis av torr massa och ett sätt att bestämma torrvikten beskrivs.

Resultatet erhålls genom att på torrmassan tillämpa de återvinningsfaktorer som anges i bilaga 2 till direktivet om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om benämningar på textilier.

Innan en analys påbörjas måste alla i blandningen ingående fiberslag identifieras. Med somliga metoder kan den olösliga komponenten i en blandning ha delvis upplösts i reagensen som användes för att lösa upp den lösliga komponenten. När så är möjligt har sådana reagenser valts som har liten eller ingen effekt på olösliga fibrer. Om det är känt att vikt­förlust inträffar under analysen bör resultatet korrigeras. Korrektionsfaktorer för detta ändamål finns angivna. Dessa faktorer har bestämts genom försök vid flera laboratorier med den för metoden lämpliga reagensen. Dessa korrektionsfaktorer är endast tillämpliga på opåverkade fibrer, varför andra korrektionsfaktorer kan behövas om fibermaterialet har påverkats före eller under behandlingen. Om man måste använda den fjärde varianten där en textilfiber underkastas successiv påverkan av två olika lösningsmedel, måste korrektionsfaktorer användas för eventuella vikt­förluster som fibern utsatts för under de två behandlingarna. Minst två bestämmingar bör göras både ifråga om manuell och ifråga om kemisk separation.

1. ALLMÄNNA ANVISNINGAR OM METODERNA FÖR KVANTITATIV KEMISK ANALYS AV TERNÄRA FIBERBLANDNINGAR

Gemensamma anvisningar om metoderna för kvantitativ kemisk analys av fiberblandningar.

1.1. *Onfuttning och tillämpning*

Under tillämpningsområdet för varje metod för analys av binära fiberblandningar anges på vilka fibrer metoden är tillämpbar. (Se bilaga 2 till direktivet om vissa metoder för kvantitativ analys av binära textilfiberblandningar).

1.2. *Princip*

Efter identifiering av komponenterna i en blandning avlägsnas det fiberfrämmande materialet med hjälp av lämplig förbehandling och sedan tillämpas en eller flera av de fyra varianterna för det i inledningen beskrivna förfarandet vid selektiv upplösning. Utom när detta möter tekniska svårigheter är det att föredra att först avlägsna det fiberslag som överväger. Den fiber som ingår i mindre del bildar återstod.

1.3. *Utrustning och reagenser*1.3.1. *Utrustning*

1.3.1.1. Filterdeglar och vägglas som är stora nog att hålla sådana deglar eller annan utrustning som ger motsvarande resultat.

1.3.1.2. Filterkolv.

1.3.1.3. Exsickator med fuktindikerande blågel.

1.3.1.4. Ventilerad ugn för torkning av provkroppar vid $105 \pm 3^{\circ}\text{C}$.

1.3.1.5. Analysvåg med största fel $\pm 0,0002$ g.

1.3.1.6. Soxhlet extraktionsutrustning eller annan utrustning som ger motsvarande resultat.

1.3.2. *Reagenser*

1.3.2.1. Petroleumeter, redestillerat, kokintervall 40 till 60°C .

1.3.2.2. Övriga reagenser anges i avsnittet för aktuell metod. Samtliga reagensmedel skall vara kemiskt rena.

1.3.2.3. Destillerat eller dejoniserat vatten.

1.4. *Konditionerings- och provningsatmosfär*

Eftersom det är torrvikter som bestäms är det onödigt att konditionera provmaterialet eller att utföra analyser i konditionerad atmosfär.

1.5. *Analysprov*

Ta ut ett analysprov som är representativt för laboratorieprovet och tillräckligt stort för att räkna till erforderligt antal provkroppar, vardera om minst 1 g.

1.6. *Förbehandling av analysprovet*

När det ingår ett ämne som inte skall medtas vid procentberäkningen (se artikel 12.2 d i direktivet om benämningar på textilier) bör detta avlägsnas före behandlingen med lämplig metod som inte påverkar några av de övriga fibrenas.

I detta syfte avlägsnas fiberfrämmande ämnen som kan extraheras med petroleumeter och vatten genom att behandla det lufttorra provet 1 timme i en Soxhlet extraktionsutrustning med petroleumeter med en minsta hastighet av 6 cykler per timme. Låt petroleumetern avdunsta från provmaterialet som sedan extraheras genom direktbehandling som innebär att provkroppen blötläggs i vatten i rumstemperatur i 1 timme och sedan blötläggs i vatten i $65 \pm 5^{\circ}\text{C}$ i ytterligare 1 timme under omrörning då och då. Badförhållandet vätska:provkropp skall vara 100:1. Avlägsna överflödigt vatten från provkroppen genom urkrämning, avsugning eller centrifugering och låt den lufttorka.

Om fiberfrämmande ämnen inte kan extraheras med petroleumeter och vatten bör de avlägsnas genom att ersätta den ovan beskrivna vattenmetoden med annan lämplig metod som inte väsentligt förändrar någon av fiberkomponenterna. Vad gäller vissa oblekta vegetabiliska fibrer (t. ex. jute, kokos) bör det noteras att normal förbehandling med petroleumeter och vatten inte avlägsnar alla naturligt förekommande fiberfrämmande

ämnen. Trots detta görs ingen ytterligare förbehandling, såvida provet inte innehåller appretur som är olöslig i både petroleometer och vatten.

Analysrapporten bör innehålla fullständiga upplysningar om de förbehandlingsmetoder som använts.

1.7. *Provningsförfarande*

1.7.1. *Allmänna anvisningar*

1.7.1.1. *Torkning*

Torka i minst 4 timmar, dock högst 16 timmar, vid $105 \pm 3^{\circ}\text{C}$ i en ventilerad ugn med ugnsluckan stängd hela tiden. Om torkperioden är kortare än 14 timmar måste provkroppen vägas för att kontrollera att massan har förblivit konstant. Massan kan anses konstant om variationen är under 0,05 % efter ytterligare 60 minuters torkning.

Undvik att hantera deglar och vägglas, provkroppar eller återstoder med bara händer vid torkning, kylning och vägning.

Torka provkropparna i ett vägglas med locket liggande bredvid i ugnen. Vid torktidens slut tillsluts vägglasets innan det tas ut ur ugnen och snabbt placeras i exsickatorn.

Torka filterdegeln i ett vägglas med locket liggande bredvid i ugnen. Vid torktidens slut tillsluts vägglasets innan det tas ut ur ugnen och snabbt placeras i exsickatorn.

När annan utrustning än filterdeglar används bör torkningen i ugnen ske på sådant sätt att fibrernas torrsvikt kan bestämmas utan förlust.

1.7.1.2. *Kylning*

Kyl tills fullständig avkylning av vägglasen har uppnåtts, dock minst 2 timmar och med exsickatorn placerad bredvid vägen.

1.7.1.3. *Vägning*

Efter kylning vägs vägglasets inom 2 minuter från det att det avlägsnats ur exsickatorn. Väg med en noggrannhet av 0,0002 g.

1.7.2. *Tillvägagångssätt*

Ta från det förbehandlade analysprovet ut en provkropp på ungefär 1 g. Skär garn eller tyg i ca 10 mm längder och skilj dem åt så mycket det går. Torka provkroppen i ett vägglas, låt den svalna i exsickatorn samt väg den. Flytta över provkroppen i aktuellt kärl enligt tillämpligt avsnitt av relevant gemenskapsmetod och väg därefter åter vägglasets omgäende. Provkroppens torrsvikt erhålls som mellanskillnaden. Slutför analysen enligt tillämpligt avsnitt av relevant metod. Undersök återstoden i mikroskop eller på annat lämpligt sätt för att kontrollera att det fiberslag som skulle avlägsnas verkligen har lösts ut.

1.8. *Beräkning och redovisning av resultat*

Uttryck varje komponents vikt i procent av den totala blandningens vikt. Procent löslig komponent erhålls som mellanskillnaden. Resultatet beräknas på ren, torr massa som justerats med hänsyn till a) konventionella återvinningsfaktorer och b) nödvändiga korrektionsfaktorer för att den viktförlust som uppstår under förbehandlingen och analysen skall beaktas.

1.8.1. Beräkning av den procentuella andelen rena torra fibrer skall göras med bortseende från förlust av fiber massa under förbehandlingen.

1.8.1.1. —VARIANT 1—

Dessa formler skall användas när en viss komponent i blandningen avlägsnas från den första provkroppen och en annan komponent avlägsnas från den andra provkroppen:

$$P_1\% = \left[\frac{d_2}{d_1} - d_2 \times \frac{\Sigma_1}{m_1} + \frac{\Sigma_2}{m_2} \times \left(1 - \frac{d_2}{d_1} \right) \right] \times 100$$

$$P_2\% = \left[\frac{d_4}{d_4} - d_4 \times \frac{\Sigma_2}{m_2} + \frac{\Sigma_1}{m_1} \times \left(1 - \frac{d_4}{d_3} \right) \right] \times 100$$

$$P_3\% = 100 - (P_1\% + P_2\%)$$

$P_1\%$ är den procentuella andelen av den första rena torra komponenten (komponent i den första provkroppen utlöst i den första reagensen).

$P_2\%$ är den procentuella andelen av den andra rena torra komponenten (komponent i den andra provkroppen utlöst i den andra reagensen).

$P_3\%$ är den procentuella andelen av den tredje rena torra komponenten (den olösliga komponenten i båda provkropparna).

m_1 är den första provkroppens torrsvikt efter förbehandling.

m_2 är den andra provkroppens torrsvikt efter förbehandling.

r_1 är återstedens torrsvikt sedan den första komponenten från den första provkroppen avlägsnats med hjälp av den första reagensen.

r_2 är återstedens torrsvikt sedan den andra komponenten från den andra provkroppen avlägsnats med hjälp av den andra reagensen.

d_1 är korrektionsfaktorn för viktförlust i den första reagensen hos den andra komponenten som inte löstes ut i den första provkroppen¹.

d_2 är korrektionsfaktorn för viktförlust i den första reagensen hos den tredje komponenten som inte löstes ut i den första provkroppen¹.

d_3 är korrektionsfaktorn för viktförlust i den andra reagensen hos den första komponenten som inte löstes ut i den andra provkroppen¹.

d_4 är korrektionsfaktorn för viktförlust i den andra reagensen hos den tredje komponenten som inte löstes ut i den andra provkroppen¹.

1.8.1.2. —VARIANT 2—

Dessa formler skall användas när en komponent (a) avlägsnas från den första provkroppen och lämnar kvar de övriga två komponenterna (b + c), och när två komponenter (a + b) avlägsnas från den andra provkroppen och lämnar kvar den tredje komponenten som återstod (c):

$$P_1\% = 100 - (P_2\% + P_3\%)$$

$$P_2\% = 100 \times \frac{d_1 \cdot \Sigma_1}{m_1} - \frac{d_1}{d_2} \times P_3\%$$

$$P_3\% = \frac{d_2 \cdot \Sigma_2}{m_2} \times 100$$

$P_1\%$ är den procentuella andelen av den första rena torra komponenten (komponent i den första provkroppen som lösts ut i den första reagensen).

¹ Värdena för d anges i motsvarande avsnitt i de direktiv som hänför sig till de olika metoderna för analyser av binära blandningar.

- $P_2\%$ är den procentuella andelen av den andra rena torra komponenten (komponent som lösts ut i den andra reagensen, samtidigt med den första komponenten i den andra provkroppen),
- $P_3\%$ är den procentuella andelen av den tredje rena torra komponenten (komponent som är olöslig i båda provkropparna),
- m_1 är den första provkroppens torrsvikt efter förbehandling,
- m_2 är den andra provkroppens torrsvikt efter förbehandling,
- r_1 är återstodens torrsvikt sedan den första komponenten i den första provkroppen avlägsnats med hjälp av den första reagensen,
- r_2 är återstodens torrsvikt sedan den första och andra komponenten i den andra provkroppen avlägsnats med hjälp av den andra reagensen,
- d_1 är korrektionsfaktorn för vikt förlust i den första reagensen hos den andra komponenten som inte lösts ut i den första provkroppen¹,
- d_2 är korrektionsfaktorn för vikt förlust i den första reagensen hos den tredje komponenten som inte lösts ut i den första provkroppen¹,
- d_4 är korrektionsfaktorn för vikt förlust i den andra reagensen hos den tredje komponenten som inte lösts ut i den andra provkroppen¹.

1.8.1.3. —VARIANT 3—

Dessa formler skall användas när två komponenter (a + b) avlägsnas från provkroppen och lämnar kvar den tredje komponenten (c), och därefter två komponenter (b + c) avlägsnas från en annan provkropp och lämnar kvar den första komponenten (a):

$$P_1\% = \frac{d_1 \cdot r_1}{m_2} \times 100$$

$$P_2\% = 100 - (P_1\% + P_3\%)$$

$$P_3\% = \frac{d_2 \cdot r_1}{m_1} \times 100$$

- $P_1\%$ är den procentuella andelen av den första rena torra komponenten (komponent som utlösts med hjälp av av reagensen),
- $P_2\%$ är den procentuella andelen av den andra rena torra komponenten (komponent som utlösts med hjälp av reagensen),
- $P_3\%$ är den procentuella andelen av den tredje rena torra komponenten (komponent som utlösts i den andra provkroppen med hjälp av reagensen),
- m_1 är den första provkroppens torrsvikt efter förbehandling,
- m_2 är den andra provkroppens torrsvikt efter förbehandling,
- r_1 är återstodens torrsvikt sedan den första och den andra komponenten i den första provkroppen avlägsnats med hjälp av den första reagensen,
- r_2 är återstodens torrsvikt sedan den andra och den tredje komponenten i den andra provkroppen avlägsnats med hjälp av den andra reagensen,
- d_2 är korrektionsfaktorn för vikt förlust i den första reagensen hos den tredje komponenten som inte lösts ut i den första provkroppen¹

¹ Värden för d anges i motvarande avsnitt i de direktiv som hänför sig till de olika metoderna för analyser av binära blandningar.

d_3 är korrektionsfaktorn för viktörlust i den andra reagensen hos den första komponenten som inte lösts ut i den andra provkroppen¹.

1.8.1.4. VARIANT 4

Dessa formler skall användas när två komponenter i följd avlägsnas från blandningen med användande av samma provkropp:

$$P_1\% = 100 - (P_2\% + P_3\%)$$

$$P_2\% = \frac{d_1 r_1}{m} \times 100 - \frac{d_2}{d_2} \times P_3\%$$

$$P_3\% = \frac{d_3 r_2}{m} \times 100$$

$P_1\%$ är den procentuella andelen av den första rena torra komponenten (första utlösta komponent),

$P_2\%$ är den procentuella andelen av den andra rena torra komponenten (andra utlösta komponent),

$P_3\%$ är den procentuella andelen av den tredje rena torra komponenten (olöslig komponent),

m är provkroppens torrsvikt efter förbehandling,

r_1 är återstodens torrsvikt efter det att den första komponenten avlägsnats med hjälp av den första reagensen,

r_2 är återstodens torrsvikt sedan den första och andra komponenten avlägsnats med hjälp av den första och andra reagensen,

d_1 är korrektionsfaktorn för viktörlust i den första reagensen hos den andra komponenten¹,

d_2 är korrektionsfaktorn för viktörlust i den första reagensen hos den tredje komponenten¹,

d_3 är korrektionsfaktorn för viktörlust i den första och andra reagensen hos den tredje komponenten².

1.8.2. Beräkning av den procentuella andelen av varje enskild komponent justerad med hänsyn till konventionella återvinningsfaktorer och i tillämpliga fall korrektionsfaktorer för viktörlust under förbehandlingen:

Förutsatt att:

$$A = 1 + \frac{a_1 + b_1}{100} \quad B = 1 + \frac{a_2 + b_2}{100} \quad C = 1 + \frac{a_3 + b_3}{100}$$

så är:

$$P_{1A}\% = \frac{P_1 A}{P_1 A + P_2 B + P_3 C} \times 100$$

$$P_{2A}\% = \frac{P_2 A}{P_1 A + P_2 B + P_3 C} \times 100$$

$$P_{3A}\% = \frac{P_3 C}{P_1 A + P_2 B + P_3 C} \times 100$$

$P_{1A}\%$ är den procentuella andelen av den första rena torra komponenten, inklusive fukthalt och viktörlust under förbehandlingen,

¹ Värdet för d anges i motsvarande avsnitt i de direktiv som hänför sig till de olika metoderna för analyser av binära blandningar.

² Där så är möjligt bör d_3 bestämmas i förväg med hjälp av experimentella metoder.

- $P_{2A}\%$ är den procentuella andelen av den andra rena torra komponenten, inklusive fukthalt och viktförlust under förbehandlingen,
- $P_{3A}\%$ är den procentuella andelen av den tredje rena torra komponenten, inklusive fukthalt och viktförlust under förbehandlingen,
- P_1 är den första rena torra komponentens procentuella andel som erhållits med hjälp av en av formelerna i I.8.1,
- P_2 är den andra rena torra komponentens procentuella andel som erhållits med hjälp av en av formelerna i I.8.1,
- P_3 är den tredje rena torra komponentens procentuella andel som erhållits med hjälp av en av formelerna i I.8.1,
- a_1 är den konventionella återvinningsfaktorn för den första komponenten,
- a_2 är den konventionella återvinningsfaktorn för den andra komponenten,
- a_3 är den konventionella återvinningsfaktorn för den tredje komponenten,
- b_1 är den procentuella andelen av den första komponentens viktförlust under förbehandlingen,
- b_2 är den procentuella andelen av den andra komponentens viktförlust under förbehandlingen,
- b_3 är den procentuella andelen av den tredje komponentens viktförlust under förbehandlingen.

När en speciell förbehandling används bör om möjligt värdena b_1 , b_2 och b_3 bestämmas genom att låta alla de ingående rena fibrerna undergå den förbehandling som används i analysen. Rena fibrer är sådana som är fria från alla fiberfrämmande material, utom sådant som normalt ingår (antingen därför att det är naturligt förekommande eller p.g.a. tillverkningsprocessen), i det tillstånd (oblekt, blekt) de befinner sig i i det material som skall analyseras.

När inga av de rena separata ingående fibrer som används vid tillverkningen av det material som skall analyseras står till förfogande, måste man använda de medelvärden för b_1 , b_2 och b_3 som erhållits genom provningar som utförts på rena fibrer som liknar dem i den blandning som skall undersökas.

Om vanlig förbehandling genom extrahering med petroleumeter och vatten används kan man normalt bortse från korrektionsfaktorerna b_1 , b_2 och b_3 utom ifråga om oblekt bomull, oblekt lin och oblekt hampa där en viktförlust på 4 % på grund av förbehandlingen är allmänt godtagbar och motsvarande procentsats för polypropylen är 1 %.

När det gäller andra fibrer bortser man vid beräkningar vanligen från förluster orsakade av förbehandling.

I.8.3. *Obs!*

Exempel på beräkningar återfinns i bilaga 2 till detta direktiv.

II. *METOD FÖR KVANTITATIV ANALYS GENOM MANUELL SEPARATION AV TERNÄRA FIBERBLANDNINGAR*

II.1. *Tillämpning*

Denna metod är tillämplig på alla typer av textilfibrer förutsatt att de inte bildar en intim blandning och att det är möjligt att skilja dem åt för hand.

II.2. *Princip*

Efter identifiering av komponenterna i textilvaran avlägsnas det fiberfrämmande materialet genom lämplig förbehandling och sedan separeras fibrerna för hand, torkas och vägs varpå varje fibers andel i blandningen beräknas.

II.3. Utrustning

- II.3.1. Vägglas eller annan utrustning som ger motsvarande resultat.
- II.3.2. Exsickator med fuktindikerande blågel.
- II.3.3. Ventilerad ugn för torkning av provkroppar i $105 \pm 3^{\circ}\text{C}$.
- II.3.4. Analysvåg med största fel 0,0002 g.
- II.3.5. Soxhlet extraktionsutrustning eller annan utrustning som ger motsvarande resultat.
- II.3.6. Nål.
- II.3.7. Torsionsprovare eller liknande utrustning.

II.4. Reagenser

- II.4.1. Petroleometer, redestillerad, kokintervall 40 - 60°C .
- II.4.2. Destillerat och dejoniserat vatten.

II.5. Konditionerings- och provningsatmosfär

Se I.4.

II.6. Analysprov

Se I.5.

II.7. Förbehandling av analysprov

Se I.6.

II.8. Tillvägagångssätt**II.8.1. Analys av garn**

Tag ut en provkropp som väger minst 1 g från ett förbehandlat analysprov. Om garnet är mycket fint kan analysen göras på en längd som är minst 30 m lång oavsett vikt.

Klipp garnet i lämpligt stora bitar och skilj fibertyperna åt med en nål och om så krävs med en torsionsprovare. De fibertyper som erhålls på detta sätt placeras i förvägda väggglas och torkas vid $105 \pm 3^{\circ}\text{C}$ tills man får en konstant vikt enligt beskrivningen i I.7.1 och I.7.2.

II.8.2. Analys av tyg

Tag ut en provkropp som väger minst 1 g från ett förbehandlat analysprov. Inga stadkanter får ingå och kanterna skall vara noggrant putsade för att undvika fransning. Fibreerna skall löpa parallellt med väft- eller varptrådarna eller i trikåväv parallellt med längs- eller tvärgående maskrader. Skilj de olika fibertyperna åt, saml ihop dem i förvägda väggglas och förfar i enlighet med II.8.1.

II.9. Beräkning och redovisning av resultat

Varje fiberkomponents vikt uttrycks i procent av blandningens totala vikt. Resultatet beräknas på ren torr massa som justerats med hänsyn till a) konventionella återvinningsfaktorer och b) erforderliga korrektionsfaktorer för den viktörlust som uppstår under förbehandlingen.

- II.9.1. Beräkning av den procentuella andelen olöslig komponent på basis av ren torr massa utan hänsyn till förlust av fibermassa under förbehandlingen.

$$P_1\% = \frac{100 m_1}{m_1 + m_2 + m_3} = \frac{100}{1 + \frac{m_2 + m_3}{m_1}}$$

$$P_2\% = \frac{100 m_2}{m_1 + m_2 + m_3} = \frac{100}{1 + \frac{m_1 + m_3}{m_2}}$$

$$P_3\% = 100 - (P_1\% + P_2\%)$$

$P_1\%$ är den procentuella andelen av den första torra rena komponenten,

$P_2\%$ är den procentuella andelen av den andra torra rena komponenten,

$P_3\%$ är den procentuella andelen av den tredje torra rena komponenten,

m_1 är den första komponentens rena torrsvikt efter förbehandling,

m_2 är den andra komponentens rena torrsvikt efter förbehandling,

m_3 är den tredje komponentens rena torrsvikt efter förbehandling.

- II.9.2. För beräkning av den procentuella andelen av varje komponent som justerats med hänsyn till konventionella återvinningsfaktorer och i tillämpliga fall korrektionsfaktorer för vikt förlust under förbehandlingen, se I.8.2.

III. *METOD FÖR KVANTITATIV ANALYS AV TERNÄRA FIBERBLANDNINGAR MED HJÄLP AV EN KOMBINATION AV MANUELL OCH KEMISK SEPARATION*

När så är möjligt bör manuell separation användas varvid hänsyn tas till andelen komponenter som separerats innan man går vidare med någon kemisk behandling av varje enskild komponent.

IV. *METODERNAS PRECISION*

Precisionen som anges i de olika metoderna avser reproducerbarheten (se bilaga 2 till direktivet om vissa metoder för kvantitativ analys av binära textiltblandningar).

Reproducerbarheten syftar på tillförlitligheten, dvs. den inbördes överensstämmelsen mellan experimentellt framkomna värden, erhållna vid olika laboratorier eller vid olika tillfällen, vid användning av samma analysmetod på provkroppar från en identiskt överensstämmande blandning.

Reproducerbarheten anges av konfidensintervallet för resultaten vid 95 % konfidensnivå.

Detta innebär, förutsatt att metoden tillämpats på en identiskt överensstämmande blandning, att skillnaden mellan två resultat i en serie analyser, gjorda vid olika laboratorier, kommer att överskridas endast i 5 fall av 100.

För att bestämma precisionen hos analysen av en ternär blandning tillämpar man på vanligt sätt de värden som anges i de metoder för analys av binära blandningar som har använts för att analysera även de ternära blandningarna.

Förutsatt att man i de fyra varianterna av kvantitativ kemisk analys av ternära blandningar bestämmer att två upplösningar skall utföras (med användande av två separata provkroppar för de första tre varianterna och en provkropp för den fjärde

varianten) samt förutsatt att E_1 och E_2 anger precisionen för de två metoderna för analys av binära blandningar, visar nedanstående tabell resultatets precision för varje komponent:

Varianter	1	2 och 3	4
Komponent fiber			
a	E_1	E_1	E_1
b	E_2	$E_1 + E_2$	$E_1 + E_2$
c	$E_1 + E_2$	E_2	$E_1 + E_2$

Om den fjärde varianten används kan man finna att graden av precision är lägre än den som beräknats med hjälp av ovanstående metod, vilket förklaras av den första reagensens möjliga påverkan på återstoden, dvs. komponenterna b och c. Detta skulle dock vara svårt att utvärdera.

V. *PROVNINGSRAPPORT*

- V.1. Ange den variant eller de varianter som användes för att utföra analysen samt metoderna, reagenserna och korrektionsfaktorerna.
- V.2. Redovisa alla detaljer som rör någon speciell förbehandling (se I.6).
- V.3. Redovisa de enskilda resultaten och det aritmetiska medelvärdet, samtliga med en decimal noggrannhet.
- V.4. Redovisa om möjligt metodens precision, beräknad enligt tabellen i avsnitt IV, för varje komponent.

BILAGA 2

**EXEMPEL PÅ BERÄKNING AV KOMPONENTERNAS PROCENTANDEL I VISSA
TERNÄRA BLANDNINGAR MED ANVÄNDANDE AV NÅGRA AV DE VARIANTER
SOM BESKRIVS I PUNKT 1.8.1 I BILAGA 1**

Tag fallet med en fiberblandning som vid den kvalitativa analysen visade sig innehålla följande komponenter: 1. kardull, 2. nylon (polyamid), 3. oblekt bomull.

VARIANT NR 1

Genom att använda denna variant, dvs. användande av två olika provkroppar och avlägsnande av en komponent (a = ull) genom att lösa ut densamma från den första provkroppen och en annan komponent (b = polyamid) från den andra provkroppen kan följande resultat erhållas:

1. Den första provkroppens torrsvikt efter förbehandling	(m ₁) = 1,6000 g
2. Återstodens torrsvikt efter förbehandling med alkalisk natriumhypoklorit (polyamid + bomull)	(r ₁) = 1,4166 g
3. Den andra provkroppens torrsvikt efter förbehandling	(m ₂) = 1,8000 g
4. Återstodens torrsvikt efter behandling med myrsyra (ull + bomull)	(r ₂) = 0,9000 g

Behandling med alkalisk natriumhypoklorit medför inte någon viktförlust för polyamid medan oblekt bomull tappar 3 % i vikt, därför är d₁ = 1,0 och d₂ = 1,03.

Behandling med myrsyra medför ingen viktförlust för ull eller oblekt bomull, därför är d₃ och d₄ = 1,0.

Om de värden som erhålls genom kemisk analys och korrektionsfaktorerna byts ut i formeln under punkt 1.8.1.1 i bilaga 1 får man fram följande resultat:

$$P_1\% (\text{ull}) = \left[\frac{1,03}{1,0} - 1,03 \times \frac{1,4166}{1,6000} + \frac{0,9000}{1,8000} \times \left(1 - \frac{1,03}{1,0} \right) \right] \times 100 = 10,30$$

$$P_2\% (\text{polyamid}) = \left[\frac{1,0}{1,0} - 1,0 \times \frac{0,9000}{1,8000} + \frac{1,4166}{1,6000} \times \left(1 - \frac{1,0}{1,0} \right) \right] \times 100 = 50,00$$

$$P_3\% (\text{bomull}) = 100 - (10,30 + 50,00) = 39,70$$

De olika rena torra fibremas procentandelar i blandningen är som följer:

Ull	10,30 %
Polyamid	50,00 %
Bomull	39,70 %

Dessa procentandelar måste justeras enligt formlerna i punkt 1.8.2 i bilaga 1 för att även de konventionella återvinningsfaktorerna och korrektionsfaktorerna för viktförluster efter förbehandling skall beaktas.

Som anges i bilaga 2 till direktivet om benämningar på textilier är de konventionella återvinningsfaktorer som följer: kardull 17,0 %, polyamid 6,25 %, bomull 8,5 %. Även oblekt bomull uppvisar en vikt förlust på 4 % efter förbehandling med petroleumeter och vatten. Alltså är:

$$P_{1A} \% (\text{ull}) = \frac{10,30 \times \left(1 + \frac{17,0 + 0,0}{100}\right)}{10,30 \times \left(1 + \frac{17,0 + 0,0}{100}\right) + 50,00 \times \left(1 + \frac{6,25 + 0,0}{100}\right) + 39,70 \times \left(1 + \frac{8,5 + 4,0}{100}\right)} \times 100 = 10,97$$

$$P_{2A} \% (\text{polyamid}) = \frac{50,00 \times \left(1 + \frac{6,25 + 0,0}{100}\right)}{109,8385} \times 100 = 48,37$$

$$P_{3A} \% (\text{bomull}) = 100 - (10,97 + 48,37) = 40,66$$

Garnets sammansättning är därför som följer:

Polyamid	48,4 %
Bomull	40,6 %
Ull	11,0 %
	100,0 %

VARIANT 4

Tag fallet med en fiberblandning som vid den kvalitativa analysen visade sig innehålla följande komponenter: kardull, viskos, oblekt bomull.

Antag att följande resultat erhålls när variant 4 används, dvs. man avlägsnar två komponenter i följd från fiberblandningen i en enstaka provkropp:

1. Provkroppens torrsvikt efter förbehandling $(m_1) = 1,6000 \text{ m}$
2. Återstodens torrsvikt efter den första behandlingen med alkalisk natriumhypoklorit (viskos + bomull) $(r_1) = 1,4166 \text{ g}$
3. Återstodens torrsvikt efter den andra behandlingen av återstoden r_1 med zinkklorid/myrsyra (bomull) $(r_2) = 0,6630 \text{ g}$

Behandling med alkalisk natriumhypoklorit medför ingen vikt förlust för viskos medan oblekt bomull förlorar 3 %, därför är $d_1 = 1,0$ och $d_2 = 1,03$.

Som ett resultat av behandling med zinkklorid/myrsyra ökar bomulls vikt med 4 % så att $d_3 = (1,03 \times 0,96) = 0,9888$, avrundat till 0,99, (där d_3 är korrektionsfaktorn för den tredje komponentens vikt förlust respektive viktökning i den första och andra reagensen).

Om de värden som erhållits genom kemisk analys och korrektionsfaktorerna byts ut i formlerna i punkt 1.8.1.4 i bilaga 1 får man fram följande resultat:

$$P_2 \% (\text{viskos}) = \frac{1,0 \times 1,4166}{1,6000} \times 100 - \frac{1,0}{1,03} \times 40,98 = 48,75 \%$$

$$P_3 \% (\text{bomull}) = \frac{0,99 \times 0,6630}{1,6000} \times 100 = 41,02 \%$$

$$P_1 \% (\text{ull}) = 100 - (48,75 + 41,02) = 10,23 \%$$

Som redan angetts i variant 1 måste dessa procentandelar justeras med hjälp av formlerna i punkt 1.8.2 i bilaga 1.

$$P_{1A}\% (\text{ull}) = \frac{10,23 \times \left(1 + \frac{17,0 + 0,0}{100}\right)}{10,23 \times \left(1 + \frac{17,0 + 0,0}{100}\right) + 48,75 \times \left(1 + \frac{13 + 0,0}{100}\right) + 41,02 \times \left(1 + \frac{8,5 + 4,0}{100}\right)} \times 100 = 10,57\%$$

$$P_{2A}\% (\text{viskos}) = \frac{48,75 \times \left(1 + \frac{13 + 0,0}{100}\right)}{113,2041} \times 100 = 48,65\%$$

$$P_{3A}\% (\text{bomull}) = 100 - (10,57 + 48,65) = 40,78\%$$

Garnets sammansättning är därför som följer:

Viskos	48,6 %
Bomull	40,8 %
Ull	10,6 %
	<hr/>
	100,0 %

BILAGA 3

TABELL ÖVER TYPISKA TERNÄRA BLÄNDNINGAR SOM KÄN ANALYSERAS MED IJÄLPP AV GEMENSKAPSMETODER FÖR ANALYS AV BINÄRA BLÄNDNINGAR (som exempel)

Bländning nr	Ingående fibrer			Variant ¹	Nr på binär gemenskapsmetod och reagens
	Komponent 1	Komponent 2	Komponent 3		
1	ull eller hår	viskos, kupro eller vissa typer av modal	bomull	1 och/eller 4	2 (alkalisk natriumhypoklorit) och 3 (zinkklorid/myrsyra)
2	ull eller hår	polyamid 6 eller 6-6	bomull, viskos, kupro eller modal	1 och/eller 4	2 (alkalisk natriumhypoklorit) och 4 (myrsyra 80% m/m)
3	ull, hår eller silke	vissa klorfibrer	viskos, kupro, modal eller bomull	1 och/eller 4	2 (alkalisk natriumhypoklorit) och 9 (koldisulfid/acetone 55,5/44,5 m/m)
4	ull eller hår	polyamid 6 eller 6-6	polyester, polypropylen, akryl eller glasfiber	1 och/eller 4	2 (alkalisk natriumhypoklorit) och 4 (myrsyra 80% m/m)
5	ull, hår eller silke	vissa klorfibrer	polyester, akryl, polyamid eller glasfiber	1 och/eller 4	2 (alkalisk natriumhypoklorit) och 9 (koldisulfid/acetone 55,5/44,5 m/m)
6	silke	ull eller hår	polyester	2	11 (svavelsyra 75% m/m) och 2 (alkalisk natriumhypoklorit)
7	polyamid 6 eller 6-6	akryl	bomull, viskos, kupro eller modal	1 och/eller 4	4 (myrsyra 80% m/m) och 8 (dimetylformamid)
8	vissa klorfibrer	polyamid 6 eller 6-6	bomull, viskos, kupro eller modal	1 och/eller 4	8 (dimetylformamid) och 4 (myrsyra 80% m/m) eller 9 (koldisulfid/acetone 55,5/44,5 m/m)
9	akryl	polyamid 6 eller 6-6	polyester	1 och/eller 4	8 (dimetylformamid) och 4 (myrsyra 80% m/m)
10	acetat	polyamid 6 eller 6-6	viskos, bomull, kupro eller modal	4	1 (acetone) och 4 (myrsyra 80% m/m)
11	vissa klorfibrer	akryl	polyamid	2 och/eller 4	9 (koldisulfid/acetone 55,5/44,5 m/m) och 8 (dimetylformamid)

Blandning nr	Ingående fibrer			Komponent 3	Variant ¹	Nr på binär gemenskapsmetod och reagens
	Komponent 1	Komponent 2	Komponent 3			
12	vissa klorfibrer	polyamid 6 eller 6-6	akryl	akryl	1 och/eller 4	9 (koldisulfid/acetone 55,5/44,5 m/m) och 4 (myrsyra 80% m/m)
13	polyamid 6 eller 6-6	viskos, kupro, modal eller bomull	polyester	polyester	4	4 (myrsyra 80% m/m) och 7 (svavelsyra 75% m/m)
14	acetat	viskos, kupro, modal eller bomull	polyester	polyester	4	1 (acetone) och 7 (svavelsyra 75% m/m)
15	akryl	viskos, kupro modal eller bomull	polyester	polyester	4	8 (dimetylformamid) och 7 (svavelsyra 75% m/m)
16	acetat	ull, hår eller silke	bomull, viskos, kupro, modal, polyamid, polyester, akryl	bomull, viskos, kupro, modal, polyamid, polyester, akryl	4	1 (acetone) och 2 (alkalisk natriumhypoklorit)
17	triacetat	ull, hår eller silke	bomull, viskos, kupro, modal, polyamid, polyester, akryl	bomull, viskos, kupro, modal, polyamid, polyester, akryl	4	6 (diklormetan) och 2 (alkalisk natriumhypoklorit)
18	akryl	ull, hår eller silke	polyester	polyester	1 och/eller 4	8 (dimetylformamid) och 2 (alkalisk natriumhypoklorit)
19	akryl	silke	ull eller hår	ull eller hår	4	8 (dimetylformamid) och 1 (svavelsyra 75% m/m)
20	akryl	ull, hår eller silke	bomull, viskos, kupro eller modal	bomull, viskos, kupro eller modal	1 och/eller 4	8 (dimetylformamid) och 2 (alkalisk natriumhypoklorit)
21	ull, hår eller silke	bomull, viskos, modal, kupro	polyester	polyester	4	2 (alkalisk natriumhypoklorit) och 7 (svavelsyra 75% m/m)
22	viskos, kupro eller vissa typer av modal	bomull	polyester	polyester	2 och/eller 4	3 (zinkklorid/myrsyra) och 7 (svavelsyra 75% m/m)
23	akryl	viskos, kupro eller vissa typer av modal	bomull	bomull	4	8 (dimetylformamid) och 3 (zinkklorid/myrsyra)
24	vissa klorfibrer	viskos, kupro eller vissa typer av modal	bomull	bomull	1 och/eller 4	9 (koldisulfid/acetone 55,5/44,5 m/m) och 3 (zinkklorid/myrsyra) eller 8 (dimetylformamid) och 3 (zinkklorid/myrsyra)

Blandning nr	Ingående fibrer			Variant ¹	Nr på binär gemenskapsmetod och reagens
	Komponent 1	Komponent 2	Komponent 3		
25	acetone	viskos, kupro eller vissa typer av modal	bomull	4	1 (acetone) och 3 (zinkklorid/myrsyra)
26	triacetat	viskos, kupro eller vissa typer av modal	bomull	4	6 (diklorometan) och 3 (zinkklorid/myrsyra)
27	acetone	silke	ull eller hår	4	1 (acetone) och 11 (svavelsyra 75 % m/m)
28	triacetat	silke	ull eller hår	4	6 (diklorometan) och 11 (svavelsyra 75 % m/m)
29	acetat	akryl	bomull, viskos, kupro eller modal	4	1 (acetone) och 8 (dimetylformamid)
30	triacetat	akryl	bomull, viskos, kupro eller modal	4	6 (diklorometan) och 8 (dimetylformamid)
31	triacetat	polyamid 6 eller 6-6	bomull, viskos, kupro eller modal	4	6 (diklorometan) och 4 (myrsyra 80 % m/m)
32	triacetat	bomull, viskos, kupro eller modal	polyester	4	6 (diklorometan) och 7 (svavelsyra 75 % m/m)
33	acetat	polyamid 6 eller 6-6	polyester eller akryl	4	1 (acetone) och 4 (myrsyra 80 % m/m)
34	acetat	akryl	polyester	4	1 (acetone) och 8 (dimetylformamid)
35	vissa klorfibrer	bomull, viskos, kupro eller modal	polyester	4	8 (dimetylformamid) och 7 (svavelsyra 75 % m/m) eller 9 (koldisulfid/acetone 55,5/44,5 m/m) och 7 (svavelsyra 75 % m/m)

¹ När variant 4 används, tag då först bort den första komponenten med hjälp av den första reagensen.

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS REKOMMENDATION

av den 6 februari 1987

om vissa metoder för avlägsnandet av fiberfrämmande material före kvantitativ analys av fiberblandningar

(87/142/EEG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION
UTFÄRDAR DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt den andra strecksatsen i artikel 155 i detta, och

med beaktande av följande:

Rådets direktiv 71/307/EEG av den 26 juli 1971 om tillnämning av medlemstaternas lagstiftning om benämningar på textilier¹ i dess senaste lydelse enligt direktiv 83/623/EEG² föreskriver obligatorisk märkning av textilvaror vars fiberinnehåll måste analyseras för att kontrollera om innehållet överensstämmer med informationen på etiketten.

Rådets direktiv 72/276/EEG³ i dess senaste lydelse enligt direktiv 81/75/EEG⁴ och rådets direktiv 73/44/EEG⁵ fastlägger de analyskrav som måste uppfyllas för att vid kontroller inom gemenskapen bestämma fiberinnehållet i de textilvaror som består av binära och ternära blandningar. Dessa krav omfattar både förbehandlingen av provet och själva den kvantitativa analysen.

Rådets direktiv 72/276/EEG och 73/44/EEG föreskriver att det fiberfrämmande ämnen som tillförts textilvaror måste avlägsnas innan provets fiberinnehåll analyseras. Dessa direktiv fastlägger en standardmetod som är tillämplig för avlägsnandet enbart för sådana fiberfrämmande ämnen som kan extraheras med petroleumeter och vatten. Direktiven anger emellertid inte något förfarande beträffande de många olika slag av tillsatta material som inte löses ut i dessa substanser. Under dessa förhållanden får de laboratorier som

utför de ovan nämnda kontrollerna av textilvaror använda olika metoder som kan ge skiljaktiga resultat.

På teknikens nuvarande utvecklingsstadium är det i praktiken omöjligt att fastlägga bindande och detaljerade metoder för avlägsnandet av sådant tillfört material som inte löses ut i petroleumeter och vatten p.g.a. materialets komplexitet och varierande sammansättning.

För att så långt möjligt säkerställa den nödvändiga enhetligheten i resultaten vid de kontroller av textilvaror som utförs inom gemenskapen är det trots detta lämpligt att laboratorierna får tillgång till lämpliga metoder som de bör använda för att avlägsna de vanligaste typerna av tillfört material som inte kan extraheras med petroleumeter och vatten. Metoder som återger dessa kännetecken anges i ISO teknisk rapport 5090 av den 15 februari 1977 och UNI standard 8046 från juni 1980. Dessa metoder har godkänts av experter från de nationella laboratorierna vid ett möte med kommissionens arbetsgrupp för analyser. Det är önskvärt att man vidtar åtgärder för att dessa metoder används i tillämpliga fall och att tillämpningen av dem därför rekommenderas. Hänvisning kan därför ske till ovan nämnda dokument som anger de erforderliga varianterna och de inneboende begränsningar som vidläder dessa metoder.

Dessa slutsatser överensstämmer med de synpunkter som uttalats av kommittén för direktiv som rör benämningar på och märkning av textilier.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS FÖLJANDE.

Artikel 1

Härmed rekommenderas att de laboratorier som utför kontroller av textilvarors sammansättning vid förbehandlingen av provet före analysen använder de metoder för avlägsnandet av fiberfrämmande ämnen som anges i bilagan till denna rekommendation.

¹ EGT nr L 185, 16.8.1971, s. 16

² EGT nr L 353, 15.12.1983, s. 8.

³ EGT nr L 173, 31.7.1972, s. 1.

⁴ EGT nr L 57, 4.3.1981, s. 23.

⁵ EGT nr L 83, 30.3.1973, s. 1.

Artikel 2

Medlemsstaterna skall till kommissionen anmäla de åtgärder som vidtagits på grundval av denna rekommendation.

Artikel 3

Denna rekommendation riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdad i Bryssel den 6 februari 1987.

På kommissionens vägnar

Grigoris VARFIS

Kommissionsmedlem

BILAGA

REKOMMENDERADE METODER FÖR AVLÄGSNANDET AV FIBERFRÄMMANDE
ÄMNE FÖRE DEN KVANTITATIVA ANALYSEN AV
TEXTILFIBERBLANDNINGAR

(Punkt 1.6, tredje stycket, första meningen i bilaga 2, avsnitt 1 till direktiv 72/276/EEG och direktiv 73/44/EEG)

1. INLEDNING

Med 'fiberfrämmande ämnen' avses inom textilindustrin de naturligt förekommande eller syntetiska substanser som tillförs textilvaror vid något steg i tillverkningsprocessen. Dessa substanser tjänar många olika ändamål beroende på den ifrågasvarande textilvarans typ och avsedda användning.

Fiberfrämmande ämnen är indelade i flera klasser, nämligen:

- Smörj- och fuktningemedel.
- Limämnena.
- Appretyrer.

2. BESTÄMMELSER AVSEENDE AVLÄGSNANDET AV TILLFÖRDA ÄMNE

När det gäller blandningar eller när ovidkommande fibrer påträffas i textilvaror som påstås vara 'rena' är det nödvändigt att göra en kvantitativ analys av fibersammansättningen, vanligen genom att upplösa en eller flera av varans beståndsdelar, för att kontrollera fiberinnehållet.

- 2.1. Före själva analysen måste emellertid alla fiberfrämmande ämnen avlägsnas i enlighet med den nyinsatta artikeln 12.3 i direktiv 71/307/EEG om benämningar på textilier. Denna artikel fastställs i artikel 1.7 i direktiv 83/623/EEG.
- 2.2. Detta krav återfinns även i en något annorlunda form i direktiv 72/276/EEG (bilaga 2, avsnitt 1, fjärde och femte stycket) och i 73/44/EEG (bilaga 1, inledningen, åttonde och nionde stycket) om kvantitativ analys av binära och ternära fiberblandningar.
- 2.3. Bilaga 1 och 2 till de ovannämnda direktiven om kvantitativ analys fastställer i punkt 1.6, 'Förbehandling av analysprovet', en standardmetod som innebär extrahering med petroleumeter och därefter blötläggning, först i kallt och sedan i varmt vatten för att avlägsna vissa typer av fiberfrämmande ämnen, särskilt sådana som kan extraheras med petroleumeter och vatten (oljor, fetter, vaxer, vattenlösliga produkter m.m.)
- 2.4. Ingen metod för att avlägsna andra fiberfrämmande ämnen anges utan det tredje och fjärde stycket i punkt 1.6 föreskriver följande:

'Om fiberfrämmande ämnen inte kan extraheras med petroleumeter och vatten bör de avlägsnas genom att ersätta den ovan beskrivna vattenmetoden med annan lämplig metod som inte väsentligt förändrar någon av fiberkomponenterna...

Analysrapporterna bör innehålla fullständiga upplysningar om de förbehandlingsmetoder som använts.'

De ämnen som tillförs textilvaror uppvisar stor variation och komplexitet i sammansättningen. Den tekniska utvecklingen av sådana substanser fortgår ständigt och deras kännetecken och i synnerhet deras lösningsförmåga varierar från tid till annan. Detta innebär att avlägsnandet av dessa substanser är en ytterst komplicerad process som ger varierande resultat.

Följaktligen förefaller det praktiskt taget omöjligt att före analysen ange exakta och uttömmande standardmetoder för avlägsnandet av alla typer av tillförda ämnen.

Av denna anledning anger inte direktiven några sådana metoder utan överlämnar åt laboratorier att i och för analys välja lämpliga tillvägagångssätt att avlägsna de tillförda ämnen som kan finnas i textilvaror.

3. REKOMMENDERADE METODER

- 3.1. Trots att det är omöjligt att utforma metoder som kan användas för alla tillförda ämnen skulle det ändå innebära en hjälp för analyslaboratorier att ha tillgång till metoder som anger ett exakt tillvägagångssätt som kunde användas när så är lämpligt i de olika fall som uppstår och i synnerhet för utlösning av de vanligaste tillförda substanserna.

Utan sådana metoder kan avlägsnandet av dessa substanser före analysen av textilvaror ske på olika sätt i olika laboratorier, och detta kunde leda till varierande analysresultat.

Följaktligen är det tillrådligt att föreslå lämpliga metoder för avlägsnandet av de viktigaste, till textilvaror tillförda substanserna för att uppnå en viss enhetlighet i förbehandlingen av de provkroppar som skall undersökas.

3.2. Följande metoder anses lämpliga för avlägsnandet av fiberfrämmande ämnen, särskilt appretyrer, och de kan därför användas:

- De som anges i ISO teknisk rapport 5090 av den 15 februari 1977, tabell och bilaga.
- De som anges i UNI¹ standard 8046 från juni 1980 och som återfinns i kapitel 4, punkt 4.2, 4.3, 4.4, 4.6, 4.7, 4.8, 4.9, 4.11 om de tillförda substanser som anges i kapitel 5, serienummer 5.4, 5.8, 5.10, 5.17, 5.19, 5.21, 5.22, 5.23, 5.28 och 5.29.

5. VARNING

Följande omständigheter, som även anges i den andra meningen i första stycket i ISO rapport 5090, bör beaktas:

- De föreslagna metoderna är ibland bristfälliga och kan inte förbättras på nuvarande utvecklingstadium.
- För att avlägsna vissa fiberfrämmande ämnen saknas metoder.
- Det är inte möjligt att avgöra om alla fiberfrämmande ämnen avlägsnats helt eftersom det f.n. saknas metoder för identifiering av samtliga nu förekommande fiberfrämmande ämnen.
- Vissa metoder kan skada textilfibrerna utan att det f.n. är möjligt att bedöma skadans omfattning.

¹ UNI = Ente Nazionale Italiano di Unificazione.

KOMMISSIONENS REKOMMENDATION

av den 6 februari 1987

om kvantitativa analysmetoder för identifiering av akryl- och modakrylfibrer, klorfibrer och trivinylfibrer

(87/185/EEG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION
UTFÄRDAR DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt den andra strecksatsen i artikel 155 i detta, och

med beaktande av följande:

Bilaga 1 till rådadirektiv 71/307/EEG av den 26 juli 1971 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om benämningar på textilier¹ i dess senaste lydelse enligt direktiv 83/623/EEG², som föreskriver obligatorisk märkning av textilvaror, anger fibrens benämningar och beskrivningar av desamma. De fibrer som ingår i dessa varor och som namnges på etiketten måste överensstämma med dessa beskrivningar.

Bilagan föreskriver att de fibrer som anges i punkt 24, 25, 27 och 35 måste i kedjan innehålla vissa procentandelar av en given monomer sammansättning som är det enda kriteriet som gör det möjligt att identifiera dem och i vissa fall skilja dem åt från varandra.

När man kontrollerar att textilvarors sammansättning överensstämmer med den som anges på etiketten kan det visa sig nödvändigt att kontrollera dessa procentandelar för att identifiera de ovannämnda fiberna. I detta syfte måste analyslaboratorierna ha tillgång till lämpliga metoder för kvantitativ bestämning av det kväve och klor som bildar den monomera sammansättningen i dessa kemiska fibrer.

På teknikens nuvarande utvecklingsstadium är det inte alltid möjligt att enbart bestämma de ingående kvantiteterna kväve eller klor i de ovannämnda monomera sammansättningarna eftersom sådana kvantiteter kan bestämmas endast för produkten i sin helhet, inklusive viss procentandel av substanserna, p.g.a. i fibern förekommande material, t.ex. färgämnen eller tillsatser som innehåller kväve och klor. Under dessa förhållanden är det inte möjligt att fastställa bindande analysmetoder.

För att så långt möjligt säkerställa den nödvändiga enhetligheten i resultaten vid de kontroller av textilvaror som utförs inom gemenskapen är det trots detta lämpligt att laboratorierna

får tillgång till metoder för kvantitativ bestämning av kväve och klor som är så exakta som möjligt med hänsyn till teknikens nuvarande utvecklingsstadium och som laboratorierna får använda. Sådana metoder har utarbetats på basis av ett flertal prov som utförts under kommissionens överinscende vid flera olika laboratorier. Användningen av dem bör därför rekommenderas i enlighet med de synpunkter som uttalats av kommittén för direktiv som rör benämningar på och märkning av textilier.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS FÖLJANDE.

Artikel 1

Härigenom rekommenderas de laboratorier som genomför kontroller att textilvarors sammansättning överensstämmer i avsikt att identifiera de fibrer som anges under punkt 24, 25, 27 och 35 i bilaga 1 till direktiv 71/307/EEG använder de metoder för kvantitativ analys som anges i bilagan till denna rekommendation.

Artikel 2

Medlemsstaterna skall till kommissionen anmäla de åtgärder som vidtagits på grundval av denna rekommendation.

Artikel 3

Denna rekommendation riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdad i Bryssel den 6 februari 1987.

På kommissionens vägnar

Grigoris VARFIS

Kommissionsmedlem

¹ EGT nr L 185, 16.8.1971, s. 16.

² EGT nr L 353, 15.12.1983, s. 8.

BILAGA

REKOMMENDERADE KVANTITATIVA ANALYSMETODER FÖR IDENTIFIERINGEN AV AKRYL- OCH MODAKRYLFIBRER OCH KLORFIBRER OCH TRIVINYLFIBRER

Obs!

Metoderna enligt A och B nedan gör det möjligt att verifiera de tillåtna procentandelarna monomera sammansättningar för akryl och modakrylfibrer samt klorfibrer och trivinylfibrer enligt punkt 24 och 27 respektive 25 och 35 i bilaga 1 till direktiv 71/307/EEG.

Dessa metoder skall emellertid inte betraktas som det enda sättet att verifiera att de ovanstående fibrerna överensstämmer med beskrivningen. Om någon tvekan uppstår kan de resultat som erhålls med dessa metoder kontrolleras med andra lämpliga tekniker, särskilt när resultaten ligger på gränsen för det godtagbara för den berörda fibern.

A. METOD FÖR KVANTITATIV BESTÄMNING AV KVÄVEHALTEN FÖR ATT IDENTIFIERA DE AKRYL- OCH MODAKRYLFIBRER SOM ANGES UNDER PUNKT 24 OCH 27 I BILAGA 1 TILL DIREKTIV 71/307/EEG

1. Tillämpning

Denna metod är, efter avlägsnandet av fiberfrämmande ämnen, tillämplig på akryl- och modakrylfibrer i rent tillstånd och sedan de avskiljts från en blandning.

Denna metod kan endast tillämpas när tillsatser, särskilt kvävesubstanser, kan avlägsnas helt före analysen. I detta sammanhang betraktas färgämnen som tillsatser trots rådsdirektiv 72/276/EEG¹ om analys av binära blandningar.

2. Princip

Kvävehalten bestäms och den viktprocent akrylonitrilenhet som finns i fibern beräknas med hjälp av en konverteringsfaktor.

3. Utrustning och reagenser**3.1 Utrustning**

- i) Kjeldahkolv, kapacitet 500 ml.
- ii) Kjeldahl destilleringsapparat.
- iii) Titreringsapparat som medger noggrannheten 0,05 ml.

3.2 Reagenser

Samtliga reagenser måste hålla analytisk kvalitet och vattnet måste vara destillerat.

- i) Vattenfritt kaliumsulfat.
- ii) Koppersulfat (CuSO₄ · 5H₂O)
- iii) Koncentrerad svavelsyra, (d = 1,84 vid 20°C).
- iv) Svavelsyra 0,1 N (standardlösning).
- v) Natriumhydroxidlösning 400 g/l. Lös upp 400 g natriumhydroxid i 400 - 500 ml vatten och späd med vatten till 1 liter.
- vi) Natriumhydroxidlösning 0,1 N (standardlösning).
- viii) Fenolftaleinlösning som indikator.

4. Utförande

Följ anvisningarna i avsnitt 1 'Allmänna anvisningar för kvantitativ kemisk analys av textilfiberblandningar' i direktiv 72/276/EEG i fråga om provuttag, torkning, vägning och förbehandling.

¹ EGT nr L 173, 31.7.1972.

3. Utrustning och reagenser

3.1. Utrustning

- i) Förbränningskolv av borsilikatglas eller liknande material med vid hals och ca. 500 ml kapacitet försedd med glaspropp av slipat borsilikatglas på vilken en ca 100 mm lång platinumtråd (diameter 0,5-0,7 mm) svetsats fast (fig. 1).

Kolven och proppen måste vara försedda med en anordning som förhindrar att proppen rubbas ur sitt läge och att gas slipper ut under förbränningsprocessen.
- ii) Anordning för fjärrtändning av materialet (infraröd rekommenderas).
- iii) Filterpapper med låg klor- och askhalt.

3.2. Reagenser

Samtliga reagenser måste hålla analytisk kvalitet och vattnet måste vara destillerat.

- i) Natriumhydroxid 0,01 N (standardlösning).
- ii) 30 % väteperoxid (m/m).
- iii) Syrgastub.
- iv) Överklorsyra (70 % m/m; $d = 1,67$).
- v) 0,1 % difenylkarbazonalkohollösning (m/m).
- vi) Kvicksilver (II)-perklorat 0,01 N standardlösning med natriumklorid, stamlösning. Lösningen tillreds genom att 1,1 g kvicksilveroxid (gul) blandas med 800 ml vatten och skakas. Därefter tillsätts 1,54 ml 70 % överklorsyra. Denna lösning späds till 1 000 ml och standardiseras med natriumkloridlösning av bestämd koncentration.

4. Utförande

Följ anvisningarna i avsnitt 1 'Allmänna anvisningar för kvantitativ kemisk analys av textiltfiberblandningar' i direktiv 72/276/EEG i fråga om provuttag, torkning, vägning och förbehandling.

Väg noga ett torrt prov om ca 30 mg och placera det på filterpappret som vikts (i de streckade linjerna enligt figur 2) och rullats nedifrån och upp.

Vira den platinumtråd som sitter fast i proppen hårt runt papperspaketet med provkroppen så att tändningspappret sticker ut.

Häll 10 ml vatten, 20 ml natriumhydroxid 0,01 N lösning och 3 - 4 droppar väteperoxid i kolven.

Fyll kolven med syre under ett par sekunder tills den blir full. Antänd tändningspappret, sätt omedelbart i glasproppen och skruva fast den ordentligt.

Låt kolven med innehåll svalna. Skaka kolven kraftigt flera gånger under 25 - 30 minuter för att påskynda upptagningen av förbränningsprodukterna.

Fyll flaskhalsen med några ml destillerat vatten och avlägsna sedan proppen. Skölj platinumtråden och flaskans sidor med 50 - 60 ml vatten.

Låt alkalilösningen koka 3 - 5 minuter och se till att lösningen får ett pH-värde på ca. 3,5 med hjälp av 70 % överklorsyra.

Tillsätt 2 ml difenylkarbazonindikator och titrat med 0,01 N kvicksilverperkloratlösning tills färgen övergår från neutral till lila.

Utför kontrolltitrering med hjälp av samma mängder reagens och filterpapper som använts i provet.

(I stället för titrering med kvicksilver (II)-perklorat och kromatisk indikator kan man göra en potentiometrisk titrering med hjälp av en silverelektrod med en silvernitratlösning av bestämd koncentration.)

Ca. 0,5 g av det torra provmaterialet vägs noga och överförs till Kjeldahlkolven. Tillsätt 10 g kaliumsulfat, 1 g kopparsulfat och 25 ml koncentrerad svavelsyra (densitet: 1,84). Skaka innehållet i flaskan försiktigt tills alla fibrerna är ordentligt genomfuktade av syran.

Placera kolven i lutande ställning i ett dragskåp och värm upp den igen långsamt och försiktigt över en bunsenbrännare eller annan uppvärmningsanordning tills fibrerna är upplösta. Höj sedan värmen så att lösningen sjuder (ca. 350°C) i 30 minuter, d.v.s. tills lösningen blir nästan färglös.

Låt kolven svalna och späd innehållet försiktigt med 150 ml vatten.

Häll ca. 100 ml 0,1 N svavelsyrelösning i en 250 ml kolv som är placerad under destilleringsapparatens kylare så att avrinningsröret befinner sig just under vätskeytan.

Koppla ihop Kjeldahlkolven med destilleringsapparaten och tillsätt 120 ml natriumhydroxidlösning (400 g/l) långsamt och försiktigt.

Höj värmen så att lösningen sjuder och samla upp minst 100 ml av destillatet så att hela mängden ammoniak återvinns.

Sänk ner Erlenmeyerkolven så att utsidan på kylaren befinner sig ca. 200 mm ovanför vätskeytan och destillera i ytterligare en minut.

Skölj avrinningsröret med destillerat vatten och samla upp sköljvätskan i Erlenmeyerkolven.

Titrera destillatet med standardiserad 0,1 N natriumhydroxidlösning och använd därvid fenolftaleinlösning som indikator.

5. Beräkning av resultat

Beräkna det procentuella kväveinnehållet i den torra provkroppen enligt nedan:

$$A \% = \frac{14(V_1 n_1 - V_2 n_2)}{10 \cdot m}$$

där

A % = det procentuella kväveinnehållet i den rena, torra provkroppen.

V_1 = den totala volymen, i ml, svavelsyrelösning 0,1 N.

n_1 = svavelsyrelösningens koncentration, uttryckt som normalitet.

V_2 = den totala volymen, i ml, natriumhydroxidlösning 0,1 N.

n_2 = natriumhydroxidlösningens koncentration, uttryckt som normalitet.

m = är den förbehandlade torkade provkroppens vikt i gram.

Beräkna akrylnitrilmonomerenheten med en decimal med hjälp av denna formel:

$$\text{— Akrylnitrilenhet \%} = A \% \times 3,788.$$

6. Precision

Konfidensintervallet för de erhållna resultaten med denna metod skall inte vara större än ± 1 vid 95 % konfidensnivå.

B. METOD FÖR KVANTITATIV BESTÄMNING AV KLORHALTEN FÖR ATT IDENTIFIERA DE KLORFIBRER OCH TRIVINYLFIBRER SOM ANGES UNDER PUNKT 25 OCH 35 I BILAGA 1 TILL DIREKTIV 71/307/EEG

1. Tillämpning

Denna metod kan, efter avlägsnandet av fiberfrämmande ämnen, användas för att identifiera klorfibrer och trivinylfibrer i rent tillstånd och sedan de avskiljs från en blandning.

Denna metod kan endast tillämpas när tillsatser, särskilt klorater, kan avlägsnas helt före analysen. I detta sammanhang betraktas färgämnen som tillsatser trots rättsdirektiv 72/276/EEG om analys av binära blandningar.

2. Princip

Klorhalten bestäms och viktprocenten vinyl eller vinyldenklorid beräknas med hjälp av en konverteringsfaktor sedan provkroppen förbränts i syre.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 1 oktober 1992

Närvarande: statsrådet B. Westerberg, ordförande, och statsråden Friggebo, Johansson, Laurén, Hörnlund, Olsson, Svensson, af Ugglas, Dinkenspiel, Thurdin, Hellsvik, Wibble, Björck, Davidson, Odell, Lundgren, Uncel, P. Westerberg, Ask

Statsrådet Davidson anmäler fråga om *en lag om märkning av textilier*.

Regeringen beslutar att genom proposition lämna förslag till riksdagen om märkning av textilier i enlighet med bilagan till detta protokoll.

Ur protokollet:
Gunnel Strinde